

Jaarstukken 2023

De paragrafen

1 Lokale heffingen

Algemeen

In de paragraaf lokale heffingen vindt de verantwoording plaats van de realisatie van het beleid en de financiën van de lokale heffingen 2023. In het overzicht algemene dekkingsmiddelen en op de programma's vindt u een nadere toelichting op de financiële afwijkingen van de lokale heffingen. In deze paragraaf wordt behandeld:

- De kostendekkendheid van de heffingen;
- Realisatie inkomsten lokale heffingen;
- Beleidsrealisatie lokale heffingen.

Kostendekkendheid van de heffingen

In onderstaande tabellen wordt inzichtelijk gemaakt welk percentage kostendekkendheid in de bijgestelde begroting was geraamd en in de rekening is gerealiseerd.

Tabel kostendekkendheid product afvalverwijdering

Bedrag in €	Primitieve begroting 2023	Bijgestelde begroting 2023	Rekening 2023
Lasten	12.344.000	12.190.000	11.693.000
Btw	1.273.000	1.273.000	1.276.000
Overhead	2.358.000	2.280.000	2.224.000
Totaal lasten	15.975.000	15.743.000	15.193.000
Baten - afvalstoffenheffing/reinigingsrechten	14.538.000	14.538.000	14.621.000
Baten - overige inkomsten	1.437.000	1.103.000	1.326.000
Saldo	-	102.000	-754.000
Onttrekking voorziening afvalstoffenheffing (tarief 2023)	-	-140.000	-140.000
Dotatie voorziening afvalstoffenheffing (jaarrekening 2023)	-	38.000	894.000
<i>Kostendekkendheid</i>	-	-	-
<i>Kostendekkendheid in %</i>	100%	100%	100%

Door met name lagere verwerkingslasten laat de afvalstoffenheffing een ruim positief saldo zien. De in de heffing meegenomen BTW en overhead wijzigen in de nacalculatie beperkt. Per jaareinde 2022 was € 2.073.997 beschikbaar in de voorziening afvalstoffenheffing. Hiervan is in 2023 € 140.000 onttrokken voor het tarief afvalstoffenheffing 2023. In 2023 is in totaal € 894.272 aan de voorziening afvalstoffenheffing toegevoegd. Het saldo van de voorziening afvalstoffenheffing bedraagt ultimo

2023 € 2.828.269. Van het saldo van de voorziening in 2024 is € 220.000 betrokken in het tarief 2024. Bij de programmabegroting 2024 wordt de ruimte in de voorziening en het tarief bekeken in relatie tot de uitvoering en nieuwe plannen zoals de milieustraat en omgekeerd inzamelen. Het tarief van de afvalstoffenheffing 2023 is volledig kostendekkend.

Tabel kostendekkendheid product riolering

Bedrag in €	Primitieve begroting 2023	Bijgestelde begroting 2023	Rekening 2023
Lasten	7.461.000	7.612.000	7.043.000
Btw	850.000	850.000	972.000
Overhead	1.192.000	1.291.000	1.277.000
Totaal lasten	9.503.000	9.753.000	9.292.000
Baten	9.456.000	9.105.000	9.126.000
Saldo	47.000	648.000	166.000
Onttrekking voorziening gemeentelijke watertaken	-47.000	-648.000	-166.000
Dotatie voorziening gemeentelijke watertaken	-	-	-
<i>Kostendekkendheid</i>	-	-	-
<i>Kostendekkendheid in %</i>	100%	100%	100%

Op het beheer van de riolering is dit jaar minder uitgegeven dan begroot. Er is wel een groot bedrag aan investeringen gerealiseerd waardoor met name de BTW in de afrekening hoger is. In 2023 was € 2.559.391 beschikbaar in de voorziening gemeentelijke watertaken. Hiervan is in 2023 € 640.000 onttrokken voor het tarief rioolheffing 2023. Als gevolg van het resultaat op het product riolering is in 2023 € 473.562 minder onttrokken aan de voorziening gemeentelijke watertaken. Het saldo van de voorziening bedraagt ultimo 2023 € 2.392.953. Het tarief van de rioolheffing 2023 is volledig kostendekkend.

Tabel overige producten inzake kostendekkendheid

Bedrag in €	Primitieve begroting 2023	Bijgestelde begroting 2023	Rekening 2023
Leges omgevingsvergunningen:			
Lasten	-3.514.333	-3.540.873	-3.507.308
Baten	3.514.333	2.756.522	2.943.998
Saldo	nihil	-784.351	-563.310
<i>Kostendekkendheid in %</i>	100	78	84
Leges lijkbezorgingsrechten			
Lasten	705.139	616.455	635.175
Baten	739.579	769.567	645.450
Saldo	34.444	153.112	10.275
<i>Kostendekkendheid in %</i>	105	125	102
Marktgeden:			
Lasten	258.606	262.211	177.423
Baten	122.772	122.772	75.843
Saldo	-135.940	-139.545	-101.580
<i>Kostendekkendheid in %</i>	47	47	43

Leges voor de omgevingsvergunning

Dit zijn de vergoedingen voor het in behandeling nemen van een aanvraag voor een vergunning voor de bouw van een woning, een bedrijfspand, het kappen van een boom, het slopen van een pand, het mogen afwijken van een bestemmingsplan etc. Dit noemen wij Wabo-leges naar de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. We mogen op totaalniveau van de legesverordening geen 'winst' maken. De kosten (incl. de werkelijke overheadkosten) moeten worden gedekt uit de heffing. Bij de Najaarsnota 2023 zijn de opbrengsten Wabo-leges afgeraamd op basis van de daling van het aantal vergunningaanvragen voor nieuwbouwwoningen. Dit kwam onder andere door de hoge bouwkosten en de gestegen rente. In 2023 zijn de inkomsten en uitgaven 16% achtergebleven op de begroting.

Begraafplaats/lijkbezorgingsrechten

De harmonisatie van de verordening op het beheer en het gebruik van de gemeentelijke begraafplaatsen voor de gemeente Purmerend is eind 2023 afgerond. Met ingang van 2024 zijn de verordeningen voor lijkbezorgingsrechten (Purmerend) en begraafrechten (voormalig Beemster) geharmoniseerd. De gebruikte basis voor de nieuwe verordening is de tarieventabel van de gemeente Purmerend. De tarieven in Purmerend en Beemster worden gelijkgemaakt en worden opgenomen in één tarieventabel. De kostendekkenheid is iets hoger dan 100% omdat de begraafrechten niet worden geëgaliseerd via een voorziening. De meerjarig afgekochte begraafrechten en afkoopsommen voor het onderhoud verschillen jaarlijks. Voor de afkoop is wel een voorziening waaruit elk jaar een evenredig deel vrijvalt van de afgekochte termijnen uit de inkomsten van grafrechten en waarbij de afgekochte begraafrechten, grafhuur en grafonderhoud een toevoeging aan de voorziening vormen.

Marktgelden

Marktgelden worden geheven op zowel reguliere weekmarkten als incidentele marktdagen en bestaan uit tarieven voor het plaatsen van marktkramen en het parkeren bij markten. De marktgelden zijn niet kostendekkend voor Purmerend. Een concrete invulling voor de marktmeester heeft nog niet plaatsgevonden in 2023, waardoor de lasten achterblijven bij de raming.

Realisatie inkomsten

Tabel baten met betrekking tot de lokale heffingen (bedrag in €)

Soort	Primitieve begroting 2023	Bijgestelde begroting 2023	Rekening 2023
<i>Onroerende zaakbelasting (OZB):</i>			
-Gebruikers (alleen bedrijven)	2.722.787	2.722.787	2.530.508
-Eigenaren	15.893.447	15.893.447	15.807.145
Belasting op roerende woon- en bedrijfsruimten (RWB)	27.052	27.052	22.425
Afvalstoffenheffing + reinigingsrechten	15.975.330	15.640.841	15.946.537
Leges omgevingsvergunningen	3.514.333	2.756.522	2.943.998
Rioolheffing	9.456.114	9.104.975	9.125.752
Marktgelden	122.772	122.772	75.843
Lijkbezorgingsrechten	739.579	769.567	645.450
Parkeerbelastingen	3.576.918	3.188.194	3.544.569
Precariobelasting	254.608	294.608	454.696
Hondenbelasting	498.458	498.458	482.565
Reclamebelasting	150.000	-	-
Toeristenbelasting	107.000	67.000	168.817
BedrijvenInvesteringsZones (BIZ)	83.425	236.880	234.965
Overige leges (o.a. burgerlijke stand, GBA, woonzaken, APV)	1.163.111	1.781.968	1.820.182
Totaal lokale heffingen	54.284.934	52.205.071	53.803.453

De heffing en inning hebben plaatsgevonden overeenkomstig het vastgestelde beleid.

Beleidsrealisatie van lokale heffingen

Parkeerbelastingen

In 2023 zijn er 7.521 naheffingsaanslagen opgelegd (2022: 7.223 naheffingsaanslagen) omdat op het moment van de controle er geen of onvoldoende parkeergeld betaald was. Er zijn 1.541 bezwaarschriften ingediend (2022: 1.546 bezwaarschriften). In 70% van de gevallen is het bezwaar gegrond verklaard (2022: 70%). Met name de bezwaren waarbij parkeergeld betaald is met behulp van de smartphone leidt in de meeste gevallen tot toekenning van de bezwaarschriften. Achteraf blijkt dan parkeergeld te zijn betaald, maar heeft de parkeerder een vergissing gemaakt

bij het aanmelden van het juiste kenteken met de smartphone. Op grond van jurisprudentie is het in die situaties nodig het bezwaar toe te kennen omdat er parkeerbelasting betaald is. De Stadhuisparkeergarage is medio december 2023 opgeleverd. Door de gemeenteraad is in 2023 een aantal maatregelen vastgesteld die zijn bedoeld om de garage aantrekkelijker te maken voor bezoekers aan de binnenstad en zijn:

- Het uurtarief in de parkeergarages (Claxonate en Stadhuisplein) is verhoogd van € 1,60 naar € 1,80, voor de Stadhuispleingarage komt een dagkaart à € 7,50 beschikbaar en een maandabonnement voor € 91;
- De tarieven in de zone 'centrum' voor straatparkeren zijn verhoogd van € 2,50 naar € 3,05
- De tarieven in de overige zones zijn verhoogd van € 1,00 naar € 1,45;
- De reguleringstijden in de aanloopstraten rondom de stadhuispleingarage zijn verlengd van 18.00 naar 21.00 op ma t/m do en zaterdag (vrijdag was dit al 21.00);
- De dagkaart van € 2,00 (o.a. Schapenmarkt, Kanaalstraat, terreinen Stationsweg) is afgeschaft
- Er is een speciale vergunning voor werknemers om tegen gereduceerd tarief, € 105 per kwartaal te parkeren op een van de terreinen in de buurt van de binnenstad (voorlopig het Stationswegterrein bruggetje);
- Het parkeerterrein achterzijde Stadhuis blijft toegankelijk voor betalende bezoekers, met uitzondering van de plaatsen voor gemeentevervoertuigen en vergunninghouders.

Precariobelasting

Voorgaande jaren is er over deel van het jaar geen precariobelasting geheven als gevolg van COVID maatregelen. In 2023 is over het gehele jaar precariobelasting geheven. Door diverse bouwprojecten is een extra opbrengst van € 160.000 gerealiseerd.

Toeristenbelasting

Bij toeristenbelasting is de hoogte van de verschuldigde toeristenbelasting altijd pas bekend na afloop van het kalenderjaar. De heffing vindt plaats in het eerste kwartaal van het volgende jaar. In de kolom bijgestelde begroting 2023 staat de verwachte opbrengst voor 2023. Hier is rekening gehouden dat de opbrengsten zijn achtergebleven door de ontwikkelingen bij BurgGolf Golfresort de Purmer (opvang vluchtelingen Oekraïne) en Van der Valk Hotel Purmerend (opvang statushouders). In 2022 was rekening gehouden met een verwachte opbrengst van € 30.000. Uiteindelijk is hier € 99.000 op geïnd. Ook voor 2023 zien we een lichte stijging en houden we rekening met een verwachte opbrengst van € 103.000.

Hondenbelasting

In april 2023 is de jaarlijkse huis-aan-huis controle uitgevoerd voor de hondenbelasting. Zoals gebruikelijk is 1/3 deel van de woningen gecontroleerd. Uitgezonderd van de controle zijn de adressen in het buitengebied (buiten de bebouwde kom), deze adressen zijn vrijgesteld voor de hondenbelasting. De hercontrole heeft in totaal 335 nieuwe aanmeldingen voor de hondenbelasting opgeleverd. De geïnde gelden waren nagenoeg gelijk aan de begroting 2023.

Bedrijveninvesteringszones (BIZ)

Per 31 december 2022 is de overeenkomst voor de Bedrijven Investeringszone Wormerplein (BIZ Wormerplein) beëindigd. Vanaf maart 2022 zijn met bestuursleden van de BIZ Wormerplein en vertegenwoordigers van de ondernemers op het Wormerplein verschillende overleggen gevoerd over de verlenging van de BIZ. Door het stil vallen van de winkels in de Corona periode konden er

geen gezamenlijke activiteiten van de grond komen. De vertegenwoordigers van de ondernemers stelden vast dat er onvoldoende draagvlak is bij de collega ondernemers om de BIZ voort te zetten.

De overeenkomst voor de Bedrijven Investeringszone Koemarkt (BIZ Koemarkt) is ook per 31 december 2022 beëindigd. In 2022 is er een nieuw draagvlakonderzoek uitgevoerd onder de ondernemers van de Koemarkt voor het verlengen van de BIZ Koemarkt. Er bleek voldoende draagvlak aanwezig te zijn, de BIZ Koemarkt is verlengd tot 2027.

In december 2023 is een draagvlakmeting uitgevoerd voor het invoeren van de BIZ Vastgoed Purmerend Binnenstad. Er was echter onvoldoende draagvlak onder alle commercieel vastgoedeigenaren. Per 1 januari 2023 is de Bedrijven InvesteringsZone (BIZ) Binnenstad gestart, waarbij de huidige raming voor 'Ondernemingsfonds Binnenstad Purmerend' ten einde kwam.

Voor de BIZ Binnenstad en Koemarkt zijn subsidievoorschotten verstrekt voor respectievelijk € 147.000 en € 82.000 (na aftrek van perceptiekosten). Per 1 januari 2023 begint de Bedrijven InvesteringsZone (BIZ) Binnenstad. Overigens stond de huidige raming voor 'Ondernemingsfonds Binnenstad Purmerend' op verschillende plekken in de begroting. Het onderdeel reclamebelasting (€ 150.000) is komen te vervallen en overgeheveld naar de BIZ Binnenstad.

Overige leges

Voor reisdocumenten, rijbewijs en akten burgerlijke stand bepaalt het Rijk het maximaal te heffen bedrag. De overige leges worden verhoogd met het consumentenprijsindexcijfer van het CBS. Afwijken van dit percentage is mogelijk, wanneer de kostenontwikkeling voor de afzonderlijke activiteiten dit noodzakelijk maakt. In 2023 is het aantal naturalisaties en reisdocumenten hoger uitgevallen dan verwacht. Dit zorgt voor hogere baten, alsmede hogere lasten in de vorm van afdracht Rijksleges. Bij de Najaarsnota 2023 is dit bijgeraamd.

Bezwaarschriften tegen de hoogte WOZ-waarden

Er zijn in 2023 3.226 bezwaarschriften ingediend naar aanleiding van de jaarlijkse herwaardering van de woningen en de niet woningen. In 22% van de gevallen heeft dit geleid tot een waardeverlaging. Van het totaal van 3.226 ingediende bezwaarschriften zijn 1.997 bezwaarschriften ingediend door de 'no cure no pay bureaus' (NCNP), dit is 62% van het totaal. In 2022 waren er 1.417 bezwaarschriften ingediend, waarvan 1.050 door NCNP (74%). In 23,5% van de gevallen leidde dit in 2022 tot een verlaging.

Tabel kwijtscheldingen

Omschrijving	Afvalstoffenheffing		Rioolrecht (gebruik)		Totaal
	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag	Verleend
Automatische kwijtschelding 2022	1.564	503.514	n.v.t.	n.v.t.	503.514
Automatische kwijtschelding 2023	1.673	543.981	n.v.t.	n.v.t.	543.981
Kwijtschelding op verzoek 2022	762	224.984	n.v.t.	n.v.t.	224.984
Kwijtschelding op verzoek 2023	539	167.070	n.v.t.	n.v.t.	167.070
Totaal 2022	2.326	728.498			728.498
Totaal 2023	2.212	711.051			711.051

Oninbare posten

Jaarlijks vindt er een onderzoek plaats van alle openstaande vorderingen van het jaar. De mate van verhaalbaarheid is onderzocht. De redenen dat opgelegde aanslagen oninbaar worden verklaard zijn bijvoorbeeld dat burgers verhuizen zonder een nieuw adres door te geven. Ook maken burgers gebruik van de Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen (WNSP). Bij bedrijven gaat het vaak om faillissementen. De controle heeft geleid tot een voorstel om € 91.800 (belastingjaar 2018) af te boeken als oninbaar van nog openstaande belastingbedragen. Het percentage oninbaar bedraagt hierdoor 0,23%.

2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Doelstelling

De paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is om niet-begrote kosten te dekken. Door de beschikbaarheid van weerstandsvermogen hoeft bij een financiële tegenvaller in de begrotingsuitvoering niet direct tot een bezuiniging te worden overgegaan.

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen:

- A. De weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet-begrote kosten te dekken.
- B. Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

In deze paragraaf zetten we eerst de beschikbare weerstandscapaciteit uiteen en daarna de risico's en het hiervoor benodigd weerstandsvermogen. Beide onderdelen worden vervolgens tegen elkaar afgezet voor de situatie eind 2021.

Omvang weerstandscapaciteit

Tot de weerstandscapaciteit rekenen we de post onvoorzien, algemene reserve, stille reserves en de onbenutte belastingcapaciteit. In onderstaand overzicht worden de afzonderlijke onderdelen beschreven. Hierbij staat aangegeven of en voor hoeveel deze onderdelen bijdragen aan de beschikbare weerstandscapaciteit.

Overzicht beschikbare weerstandscapaciteit (bedragen maal € 1.000)

Onderdeel/Omvang/Duiding	Telt mee voor
Onderdeel: Post onvoorzien (structureel) Omvang: € 50 Duiding: De omvang van de post onvoorzien is in Purmerend bepaald op € 50.000. De post is wettelijk verplicht en dit bedrag is opgenomen in de jaarstukken 2023. Omdat de post in de meerjarenbegroting constant wordt verondersteld, wordt de post onvoorzien tot de structurele weerstandscapaciteit gerekend. In de berekening voor de weerstandscapaciteit nemen we deze 2,5 keer mee.	€ 125
Onderdeel: Stille reserves (incidenteel) Omvang: € 5.200 Duiding: De te verkopen panden en gronden waar bij de verkoop een netto boekwinst kan worden gerealiseerd. Omdat de boekwinst al is verwerkt in de begroting is hier geen bijdrage aan de beschikbare weerstandscapaciteit. Daarnaast is de werkelijke waarde van ons aandelenbezit vele malen hoger dan de nominale waarde zoals deze, conform het BBV, in de balans is opgenomen. Het gaat om de aandelen BNG, Alliander en HVC. Deze aandelen zijn echter niet vrij verhandelbaar. Het is dan ook niet mogelijk om deze waarde daadwerkelijk te verzilveren, althans niet op dit moment. Wij tellen de berekende waarde dan ook niet mee voor de bepaling van onze weerstandscapaciteit. Bovendien ontvangen wij voor deze aandelen dividend. Het verkopen van de aandelen leidt dan ook tot structureel lagere inkomsten.	€ 0
Onderdeel: Onbenutte belastingcapaciteit (structureel) Omvang: Circa € 12.691 Duiding: De onbenutte belastingcapaciteit is het verschil tussen het belastingtarief OZB in Purmerend en 120% van het landelijk gemiddelde. Tot het niveau van 120% zal hoe dan ook geen sprake zijn van toelating tot artikel 12. Het zijn extra (structurele) middelen die gegenereerd kunnen worden door de gemeentelijke belastingen en rechten te verhogen. Er is voor gekozen de onbenutte belastingcapaciteit niet mee te tellen als beschikbare weerstandscapaciteit en deze ruimte vast te houden voor het eventueel overnemen van het wegenbeheer hoogheemraadschap (HHNK). Overname van deze taak zou kunnen betekenen dat er een verschuiving van belastingen plaatsvindt. Dit betekent dat de gezamenlijke OZB-opbrengst omhoog moet om de kosten van deze taak te dragen. Daar staat tegenover dat de wegenheffing die het HHNK in rekening brengt bij inwoners komt te vervallen. Dit betekent dat de waterschapsheffing gaat dalen en de OZB gaat stijgen. De tarieven voor de overige heffingen zoals de afvalstoffenheffingen de rioolheffing zijn volledig kostendekkend.	€ 0
Onderdeel: Bestemmingsreserves (incidenteel) Omvang: Circa € 20.576 Duiding: Voor alle bestemmingsreserve geldt dat deze ook gebruikt kunnen worden voor de afdekking van risico's. De bestemmingsreserves hebben een specifiek door de raad vastgesteld bestedingsdoel. Deze doelen zijn bewust gekozen, de reserves zijn daarmee volledig geprogrammeerd. Om deze reden wordt ook de omvang van de reserves niet meegeteld als beschikbare weerstandscapaciteit	€ 0
Onderdeel: Algemene reserve (incidenteel) Omvang: € 64.710 (excl. resultaatbestemming) Duiding: Bij de omvang is geen rekening gehouden met de voorgestelde resultaatbestemming 2023. De reserves zijn het verschil tussen de bezittingen en de schulden en dus geen 'potje'. De algemene reserve is de hoofdbron van de weerstandscapaciteit. Inzet van de algemene reserve leidt tot meer schuld.	€ 64.710
Beschikbare weerstandscapaciteit eind 2023	€ 64.835

Gelet op de bovenstaande tabel wordt in Purmerend de beschikbare weerstandscapaciteit gelijkgesteld aan de algemene reserve.

Meegewogen financiële risico's

Wat valt er onder risico's en wat niet?

Risico's zijn er in allerlei soorten en maten. Voor welke risico's we meenemen worden de onderstaande vuistregels gebruikt.

Kortingen op algemene en specifieke uitkeringen

Kortingen op algemene (het gemeentefonds) en specifieke uitkeringen worden ingeschat en verwerkt in de begroting. Het weerstandsvermogen is nadrukkelijk niet bedoeld als buffer hiervoor. De begroting moet hier dus op inspelen. Dat geldt ook voor risico's van het onvolledig kunnen declareren van uitgaven op specifieke uitkeringsregelingen. Deze risico's kunnen we vooraf inschatten en in de p&c cyclus verwerken.

Kosten die moeten worden voorzien

Voor gebeurtenissen waarvan het zeker is dat ze zich voor gaan doen en waarvan de omvang ook bekend is, worden voorzieningen ingesteld. Bij het weerstandsvermogen kunnen deze kosten derhalve buiten beschouwing worden gelaten. De voorzieningen zijn ook daadwerkelijk op orde.

Rampen en crisis

Voor rampen en crisissituaties geldt dat er een scala aan beheersmaatregelen is getroffen. Dit betreft enerzijds het rampenplan waarmee aangegeven wordt hoe een (dreigende) ramp of crisis te lijf wordt gegaan en anderzijds is er sprake van een verzekerd risico. Voor zover dit niet het geval is zal worden teruggevallen op de Rijksoverheid. Uiteraard kan er sprake zijn van een financieel nadeel voor de gemeente. De omvang hiervan is niet vooraf in te schatten. Voor zover het in de beïnvloedingssfeer ligt van de gemeente wordt via de weg van vergunningen en periodieke toetsing gezorgd voor het minimaliseren van de risico's. Rampen en crises worden niet meegenomen in de risico's.

Kleine risico's

Voor bepaling van de wenselijke omvang van het weerstandsvermogen hebben we de financiële risico's in kaart gebracht. Bij deze risico's hanteren we een ondergrens van € 100.000. Risico's daaronder lichten we hier verder niet toe, omdat het een lange reeks van kleine risico's betreft.

Daadwerkelijk opgetreden risico's komen terug als afwijking in de jaarstukken ter verklaring van het resultaat. De risico's die we bij deze paragraaf meenemen zijn de niet-reguliere, strategische, niet-kwantificeerbare risico's. De reguliere risico's staan immers in de begroting. Veelal kunnen we deze via een verzekering afdekken. Bij deze risico's geldt dat we kunnen inschatten of het risico zich daadwerkelijk zal manifesteren en de omvang van het risico.

Om de risico's op te vangen, zijn verschillende maatregelen mogelijk:

- Bijstelling van de geldende beleidskaders, hierdoor kunnen we de uitvoeringskosten beperken. Dit kan bijvoorbeeld door de grenzen te verhogen waarboven de gemeente een bijdrage verleent.
- Inkomstenverhogende maatregelen nemen wanneer risico's zich manifesteren op onderdelen met kostendeckende dienstverlening.
- Frequent(er) toetsen of het risico zich al voordoet en zo goed mogelijk maatregelen treffen ter beheersing van onzekerheden. Deze maatregel kunnen we inzetten op die onderdelen waarvan

de gemeente de uitkomst niet kan sturen, maar waarvan we de uitkomsten wel kunnen volgen. Doel van de maatregel is dan om te voorkomen dat 'ongemerkt' de begroting en de werkelijkheid uiteen groeien en er nadelen optreden.

In de opstelling is niet afgewogen of alle risico's zich gelijktijdig kunnen en zullen voordoen. De risico's zijn daarom opgeteld. Zodra risico's zich daadwerkelijk manifesteren wegen we af of we structurele maatregelen moeten nemen.

Benodigd weerstandsvermogen

In onderstaande tabel staan de actuele risico-onderwerpen en is aangegeven of we voor dit onderwerp rekening houden met het benodigd weerstandsvermogen. Als er sprake is van een structureel risico wordt dit vermenigvuldigd met 2,5 om het zo te kunnen afzetten tegen de weerstandscapaciteit (Conform de werkwijze van het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement (Naris). Ook staat hier welke beheersmaatregel we kunnen inzetten om het risico zoveel mogelijk te verkleinen of uit te schakelen. In de omschrijving is het toegelicht als de huidige inschatting afwijkt van de inschatting in de begroting.

Overzicht meegewogen financiële risico's

Onderwerp/omschrijving/beheersmaatregel	Bedrag (x 1.000)
<p>Onderwerp: Algemene spoedbuffer Omschrijving: In de afgelopen jaren is vanwege COVID-19, voor de opvang van vluchtelingen Oekraïne, de energietoeslag een beroep gedaan op de algemene reserve als voorfinancieringsbron in afwachting op Rijksbesteding. Daarvoor heeft de algemene reserve een minimale buffer nodig. Gerekend is op € 0,5 miljoen per maand voor een half jaar. Dit risico is ongewijzigd t.o.v. de jaarrekening 2022 en ten opzichte van de begroting 2024. Beheersmaatregel: Er worden geen aparte beheersmaatregelen ingezet.</p>	€ 3.000
<p>Onderwerp: Omgevingsplan (structureel) Omschrijving: In het kader van de implementatie van de Omgevingswet werken we aan de transitie richting het definitieve omgevingsplan. We hebben daarvoor minimaal t/m 2031 de tijd. Omdat het omgevingsplan een nieuw instrument is en we nog geen (werk)ervaring hebben met het opstellen van het instrument blijft het berekenen van de kosten en/of benodigde uren een schatting. Op basis van een door ons gehanteerd scenario voor de transitie, verwachtten we 10 omgevingsplanwijzigingen voor een deelgebied te moeten realiseren t/m 2031. Iedere omgevingsplanwijziging vergt ongeveer 2 jaar. In de jaren 2024 t/m 2027 zal er gelijktijdig gewerkt worden aan maximaal 4 geplande omgevingsplanwijzigingen. Tegelijkertijd zullen zich spontane omgevingsplanwijzigingen aandienen. We houden rekening met 2 van dit soort wijzigingen per jaar. Uitgaande van 10 deelgebieden en 12 spontane wijzigingen voor een locatieontwikkeling vraagt het om totaal 35.880 uren en 27,6 FTE over de komende jaren. De kostenraming van de verwachte financiële gevolgen t/m 2031 bedragen ongeveer € 3.500.000. Hiervan is in de huidige beelden ongeveer € 1.000.000 niet gedekt t/m 2031. Daarom is dit als risico opgenomen. Beheersmaatregel: Stap voor stap zal bezien worden hoe de financiën van de transitie richting het omgevingsplan verlopen. Dit risico is ongewijzigd ten opzichte van de begroting 2024 en de jaarrekening 2022.</p>	€ 1.000
<p>Onderwerp: Kostenstijgingen als gevolg van schaarste (structureel) Omschrijving: De huidige cumulatie van ontwikkelingen in de vorm van het aantrekken van de economie na Corona, de oorlog in Oekraïne en de crises in het Midden-Oosten (Gazastrook) maakt dat de gemeente bij met name de uitvoering van projecten te maken heeft met schaarste aan personeel, schaarste aan</p>	€ 1.820

Onderwerp/omschrijving/beheersmaatregel	Bedrag (x 1.000)
<p>materialen en schaarste aan energiebronnen en -dragers. Hierdoor kunnen projecten veel duurder worden en kan de uitvoering vertraging oplopen als gevolg van verstoringen in de toelevering. Om te voorkomen dat projecten worden uitgesteld is in de programmabegroting al rekening gehouden met een stijging van de kredieten. In de kwantificering van dit risico is rekening gehouden met een extra stijging van 7% over de hele investeringsom. Dit leidt tot structureel hogere kapitaallasten. Deze zijn 2,5 keer meegerekend.</p> <p>Beheersmaatregel: Er is een stelpost in de begroting 2023 opgenomen voor prijsstijgingen, voor aanpassing van de kredieten zijn voorstellen aan de raad nodig, daarbij is ook prioritering en fasering mogelijk. Dit risico is gewijzigd ten opzichte van de begroting 2024 en de jaarrekening 2022.</p>	€ 2.134
<p>Onderwerp: Wmo, Jeugdwet en Participatiewet</p> <p>Omschrijving: Binnen het maatschappelijk domein biedt Purmerend hulp vanuit de Jeugdwet, Participatiewet en de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Voor het maatschappelijk domein gelden binnen deze beleidskaders onzekerheden aan zowel de uitgaven- als de inkomstenkant. Het betreffen openeinderegelingen waarbij de uitgaven niet altijd beheersbaar zijn. Binnen Participatie geldt daarnaast dat de uitgaven conjunctuurgevoelig zijn. Tenslotte geldt dat de middelen die het Rijk op lange termijn beschikbaar stelt aan gemeenten voor deze taken ter discussie staan en dat zorgt voor onzekerheden aan de inkomstenkant. Gemeenten moeten uiteraard anticiperen op deze ontwikkelingen, maar op jaarbasis kan er sprake zijn van aanzienlijke financiële effecten vanwege de omvang van de budgetten. Om die reden is een buffer nodig. Deze buffer is als volgt bepaald:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Jeugdwet Doordat de complexiteit van zorg groeit omdat problematiek steeds ingewikkelder wordt, de duur van zorg toeneemt omdat kinderen langer in zorg blijven en de intensiteit van zorg stijgt omdat behandelingen steeds intensiever worden stijgen de kosten van specialistische Jeugdhulp. Een kleine procentuele afwijking heeft grote gevolgen voor het budget. Als risico houden we het gemiddelde procentuele tekort over 2020 t/m 2023 ten opzichte van de begroting 2023 aan, dan leidt dit maar tot een bedrag van € 1.781.545 miljoen, met een minimum van 1% van de realisatie 2023. Dit betekent een bedrag van € 1.781.545 miljoen. 2. Wmo De kostenstijging in de Wmo door het uniforme abonnementstarief is de afgelopen jaren evident gebleken. Zonder wetswijzigingen of compensatie door het Rijk zal dit tot extra budgettaire beslag leiden. Ook hier houden we als risico het gemiddelde procentuele tekort over 2020 t/m 2023 ten opzichte van de begroting 2023, dan leidt dit maar tot een bedrag van € 214.000. Als risico houden we het gemiddelde procentuele tekort over 2020 t/m 2023 ten opzichte van de begroting 2023 aan, met een minimum van 1% van de gerealiseerde uitgaven 2023. Dit betekent een bedrag van € 260.000. 3. Participatiewet We zien dat deze kosten van begeleiding van mensen die onder de Participatiewet vallen in de praktijk hoger zijn dan waar het rijk zijn budget op baseert. Als we het risico berekenen op dezelfde manier als Jeugdwet en Wmo, namelijk het gemiddelde procentuele tekort over 2020 t/m 2023 aan ten opzichte van de begroting 2023, dan leidt dit maar tot een bedrag van € 92.000. Als risico houden we het gemiddelde procentuele tekort over 2020 t/m 2023 ten opzichte van de begroting 2023 aan, met een minimum van 1% van de gerealiseerde uitgaven 2023. Dit betekent een bedrag van € 92.000. <p>Beheersmaatregel: Er worden diverse beheersmaatregelen binnen het sociaal domein ingezet, zoals bijvoorbeeld de inzet op preventie bij Jeugd. Dit risicobedrag is gewijzigd ten opzichte van de jaarrekening 2022 en de begroting 2024.</p>	€ 500
<p>Onderwerp: Asbestsaneringen</p> <p>Omschrijving: Onderwerp: Asbestsaneringen Omschrijving: In een aantal gemeentelijke panden, waaronder onderwijsgebouwen, is asbest toegepast. € 500 Naar de aanwezigheid van asbest en de mogelijkheden tot sanering is meerdere malen onderzoek gedaan. In een aantal gebouwen is het aanwezige asbest niet verwijderd en kan dit alleen gebeuren als bouwkundige werkzaamheden plaatsvinden. De aangekochte panden worden door een gecertificeerde partij op asbest geïnventariseerd, zoals afgelopen jaar aan de Kalversteeg 1. Als er asbest in een pand wordt geconstateerd dan wordt dit op deskundige wijze geïnventariseerd en indien mogelijk gesaneerd. De begroting wordt hierop aangepast. Het aantal situaties is</p>	€ 500

Onderwerp/omschrijving/beheersmaatregel	Bedrag (x 1.000)
<p>lastig te voorspellen en de omvang van een dergelijke situatie laat zich niet goed wegen. Als stelpost wordt daarom rekening gehouden met € 0,5 miljoen.</p> <p>Beheersmaatregel: Er worden geen aparte beheersmaatregelen ingezet. Het risicobedrag is ongewijzigd ten opzichte van de begroting 2024 en de jaarrekening 2022.</p>	€ 0
<p>Onderwerp: Proeftuin aardgasvrije wijken</p> <p>Omschrijving: De particuliere woningen in de proeftuin aardgasvrije wijken zijn zeer verschillend qua inrichting en installatie en daarmee ook de te verrichten werkzaamheden en de te ramen kosten. Een volledig inzicht in de consequenties voor de uitvoeringskosten ontbreekt. De kosten kunnen hierdoor hoger uitvallen. Tevens zien wij in de markt snel oplopende kosten. Wanneer gestart wordt met de aanpak van een nieuw blok worden de totale kosten naar beste inschatting gemaakt. Het kan voorkomen dat tijdens de uitvoering de gemeente wordt geconfronteerd met prijsstijgingen in de markt welke op voorhand niet waren voorzien. Omdat er ook woningen zijn waarvan de kosten iets lager uitvallen, is de kans op overschrijding van de totale kosten beperkt. Er is een kleine kans dat schadeclaims over de uitvoeringswerkzaamheden voor rekening van de gemeente komen. Om inwoners te ontzorgen treedt de gemeente desgevraagd op als opdrachtgever. Dit kan een klein risico geven indien hierdoor schade ontstaat die niet verhaald kan worden op het uitvoerende bedrijf.</p> <p>Beheersmaatregel: Bij de pilot aardgasvrij is een bloksgewijze aanpak gekozen waarmee het risico van een budgetoverschrijding kan worden gestuurd. Binnen de ramingen van de werkzaamheden is vanwege de onzekerheden rekening gehouden met een post onvoorzien. Mocht dit niet afdoende blijken te zijn, kan het college ervoor kiezen om minder woningen dan gepland aardgasvrij te maken ten einde binnen de raming te blijven. Onlangs is het eerste blok afgerond. Gezien er budget is voor meerdere blokken, wordt het risico op een budgetoverschrijding op nihil geplaatst. Het risicobedrag is ongewijzigd ten opzichte van de begroting 2024 en de jaarrekening 2022.</p>	€ 0
<p>Onderwerp: Grondexploitaties</p> <p>Omschrijving: Binnen de grondexploitaties is een tweetal risico's berekend: portefeuille- en projectrisico's. Voor de portefeuillerisico's wordt een tweetal effecten doorgerekend: het effect van 7,5% kostenstijging over de nog geraamde uitgaven en het effect van een 4 % hoger rentepercentage. Beide macro-economische effecten zijn opgeteld € 7,9 miljoen. Daarnaast zijn per grondexploitatie projectspecifieke risico's berekend, totaal € 16,2 miljoen. Per grondexploitatie wordt dit nader toegelicht in het Meerjaren Programma Grondexploitaties (MPG).</p> <p>Beheersmaatregel: Per grondexploitatie zijn specifieke maatregelen genomen om het beslag op het weerstandsvermogen te beperken. Dit risico is gewijzigd t.o.v. de jaarrekening 2022 en ten opzichte van de begroting 2024.</p>	€ 24.115
<p>Onderwerp: Lokaal referendum</p> <p>Omschrijving: Er bestaat de mogelijkheid van een lokaal referendum in Purmerend. De kosten zijn circa € 250.000.</p> <p>Beheersmaatregel: Er worden geen aparte beheersmaatregelen ingezet. De omvang van dit risico is ongewijzigd ten opzichte van de jaarrekening 2021.</p>	€ 250
<p>Onderwerp: Vennootschapsbelasting personeelshypotheken</p> <p>Omschrijving: Tot 2008 konden personeelsleden van gemeenten hypotheek afsluiten bij de werkgever als secundaire arbeidsvoorwaarde. Sinds 2008 is dit door een wijziging van de wet Financiering decentrale overheden (wet Fido) niet meer mogelijk, maar worden bestaande gevallen door Purmerend gerespecteerd. Dat wil zeggen, ambtenaren die in het verleden een hypotheek hadden afgesloten bij de gemeente maar deze nog niet helemaal hebben afgelost, blijven bij de gemeente hypotheeknemer tot de hypotheek volledig is afgelost. De belastingdienst is van mening dat deze activiteit met betrekking tot personeelsleningen tot een vennootschapsbelastingplicht leidt. De rechtbank heeft in het voordeel van de belastingdienst beslist en vergelijkt de activiteiten met een commerciële bank of hypotheekverstrekker en het is de bedoeling van de wet dat er een gelijk speelveld wordt gecreëerd. Zouden we deze lijn doortrekken, dan komen ook andere vormen van kredietverstrekking door de gemeenten in aanmerking voor vpb-plicht (o.a. startersleningen, leningen t.b.v. de energietransitie, leningen corporaties en maatschappelijke instellingen).</p> <p>Beheersmaatregel: De verwachting is dat hier tegen nog hoger beroep door gemeente(n) gevoerd</p>	€ 0

Onderwerp/omschrijving/beheersmaatregel	Bedrag (x 1.000)
gaat worden. Voorlopig is er op dit dossier nog geen duidelijkheid en worden er geen aparte beheersmaatregelen ingezet.	
<p>Onderwerp: Uitval van kritische applicaties/systemen i.v.m. cyberaanval</p> <p>Omschrijving: Het risico op schade door een cyberaanval blijft toenemen. Zo is ook terug te zien in het 'cyber security beeld Nederland' die jaarlijks wordt uitgebracht door het NCSC (Nationaal Cyber Security Center). Voor overheden is de laatste jaren een trend zichtbaar: Het risico op verstoringen van de ICT door 'cybervandalen en scriptkiddies' was al hoog en neemt toe, het risico op verstoringen van de ICT door beroepscriminelen is ongewijzigd hoog. Een cyberincident van enige omvang (bijv. ransomware) brengt direct hoge kosten met zich mee. Denk daarbij onder meer aan het opbouwen van een tijdelijke organisatie om de bedrijfsvoering door te kunnen zetten, onderzoek en herstel van de situatie (waaronder wederopbouw van het ICT-landschap) en evalueren en investeren om herhaling te voorkosten. Het bedrag van € 9,5 miljoen is gebaseerd op bedragen in de media van gemeenten die geraakt zijn en gemeenten die bedragen opnemen in hun weerstandsvermogen.</p> <p>Beheersmaatregelen: Gemeenten zijn in 2015 aangesloten bij de IBD (Informatiebeveiligingsdienst) VNG en hebben de BIO (Baseline Informatiebeveiliging Overheid) als vigerend normenkader. In de BIO staat risicomanagement en het treffen van passende maatregelen centraal. De maatregelen worden, indien van toepassing, doorgevoerd en op eventuele kwetsbaarheidsmeldingen wordt actief en snel gereageerd. In de organisatie worden acties georganiseerd om het bewustzijn rondom cybercriminaliteit binnen de organisatie te verhogen. Tevens worden medewerkers actief herinnerd aan de wijze waarop zij veilig moeten werken. Dit risico is gewijzigd ten opzichte van de jaarrekening 2022 en niet gewijzigd ten opzichte van de begroting 2024.</p>	9.500
<p>Onderwerp: Wegenbeheer</p> <p>Omschrijving: Het HHNK is volop bezig alle wegen en het wegbeheer over te dragen aan gemeentes en zich te richten op de eigen watertaak. Nagenoeg alle wegen van het Hoogheemraadschap zijn inmiddels overgedragen in Noord-Holland. Er zijn nog vijf Waterlandse gemeenten waarbij dit nog dient te gebeuren. Er is samen met deze regiogemeentes (Waterland, Wormerland, Edam- Volendam, Landsmeer), inclusief HHNK, gewerkt aan het opstellen van uitgangspunten voor het maken van de business case voor overdracht van de wegen. Deze zgn. Uitgangspuntennotitie is op 28 februari 2023 vastgesteld in het college en daarna begin maart 2023 ter info met raadsbrief naar de raad gestuurd. De Uitgangspuntennotitie is de basis om te komen tot een businesscase. De businesscase moet inzicht geven in de financiële gevolgen van een wegenoverdracht ter ondersteuning van de uiteindelijke besluitvorming. Naast de wegen gaat het ook om de bijbehorende bomen en overige inrichting. In Beemster is dit een omvangrijk areaal. Het Hoogheemraadschap betaalt op dit moment het onderhoud van de wegen voor een deel uit de bijdragen van gemeenten en voor een deel uit wegenheffing die het HHNK in rekening brengt bij de inwoners van de gemeenten waarvoor zij wegen in beheer en eigendom hebben. Begin 2024 is zowel de volledige omvang van hetgeen dat wordt overgedragen als ook de impact/kwaliteit van de over te dragen activa (wegen, bomen en kunstwerken) nog niet volledig in beeld. Door deze onduidelijkheid is zowel de impact als ook de haalbaarheid van de geplande overdracht per 1 januari 2025 onbekend. Ervaring bij andere gemeenten is dat na overdracht gebleken is dat de kwaliteit onvoldoende in beeld was en dat deze gemeenten geconfronteerd werden met onverwachte meerkosten als gevolg van achterstallig groot onderhoud, gebreken in funderingen en hierdoor noodzakelijke vervroegde vervangingen.</p> <p>Beheersmaatregelen: In samenwerking met HHNK zijn we bezig om geconcretiseerd te krijgen welke activa overgedragen gaat worden. Daarna zal om de kwaliteit in beeld te brengen, in afstemming met HHNK, zullen door het ontbreken van goede gegevens, aanvullende metingen en onderzoeken gedaan moeten worden. Gezien de beschreven ervaringen van andere gemeenten willen we dit traject zorgvuldig doen en willen we staat en omvang van het areaal voor de overdracht vaststellen. Met name door de extra onderzoeken die nodig zijn om de kwaliteit vast te stellen komt ook de geplande overdracht per 1 januari 2025 in gevaar. Uitkomsten hiervan komen in een te maken business case samen. Dan zal duidelijker worden wat de overname van deze taak gaat betekenen en welke onzekerheden resterend. Met HHNK zullen ten aanzien van voorwaarden van overdracht inclusief de resterende herstelwerkzaamheden als ook over de resterende risico's afspraken gemaakt moeten worden alvorens de overdracht naar de gemeente kan plaatsvinden. Als deze afspraken en de impact in beeld is gebracht in de businesscase, kan er een besluit over genomen worden door college en raad. Overname van deze taak gaat betekenen dat er voor</p>	€ p.m.

Onderwerp/omschrijving/beheersmaatregel	Bedrag (x 1.000)
<p>de inwoners een verschuiving van belastingen plaatsvindt. Dit betekent dat de gemeente OZB-opbrengst omhoog moet om de kosten van deze taak te dragen. Daar staat tegenover de wegenheffing die het HHNK in rekening brengt bij inwoners komt te vervallen. Vanwege de omvang is dit een risico voor de gemeente. Er is niet gerekend met een bedrag voor het onderhoudsniveau omdat hier op dit moment nog geen adequate inschatting van kan worden gemaakt. Ten aanzien van de verschuiving van de overdracht van de wegenheffing is deze gekoppeld aan de onbenutte belastingcapaciteit. Hierdoor is er voor dit onderdeel niet gerekend met een bedrag in de weerstandscapaciteit. Dit risico is ongewijzigd ten opzichte van de jaarrekening 2022 en ten opzichte van de begroting 2024.</p>	
<p>Onderwerp: Loon/prijsstijgingen Omschrijving: De ontwikkeling van de loonkosten van de gemeenteambtenaren volgt de cao. De cao loopt van 2 januari 2023 tot en met 1 januari 2024. In 2024 is er een nieuwe cao afgesloten (looptijd januari 2024 tem maart 2025). De gemiddelde stijging van de loonsom komt uit op 7,23% voor 2023. Het financiële effect van de ophoging van de loonkosten 2023 was meegenomen in de Voorjaarsnota 2023. Voor de begroting wordt voor de jaren na 2023 vooralsnog een indexatie aangehouden van 3% per jaar voor loonsverhogingen en (pensioen-)premies. De stijging van de loonkosten is afhankelijk van de landelijke cao-afspraken en de wijzigingen in de werkgeverslasten zoals de werkgeversbijdrage in de pensioenpremie. Een afwijking van 1% op de totale loonsom geeft een extra last van ruim € 0,56 miljoen (inclusief gesloten budgetten).</p> <p>Voor prijsstijgingen op de begrote materiële budgetten is het uitgangspunt dat deze binnen de bestaande budgetten worden opgevangen. Dit betekent dat de (meerjaren)budgetten niet automatisch worden aangepast aan het inflatiepercentage. Alleen waar dit noodzakelijk is verhogen wij het budget met de verwachte prijsstijging. Gezien ons gekozen uitgangspunt kunnen wij in 2024 en volgende jaren geconfronteerd worden met prijsstijgingen, waarmee niet of onvoldoende rekening is gehouden om de hieruit voortvloeiende hogere lasten op te kunnen vangen. Voor algemene prijsstijgingen wordt een bedrag van € 0,65 miljoen aangehouden (1 % van € 65 miljoen). Gerekend is met 2,5 keer dit structurele risico.</p> <p>Beheersmaatregel: Voor een hoger loon- en prijsniveau is in de begroting een reservering opgenomen. Als dit niet afdoende blijkt, blijft er minder ruimte over voor nieuwe beleidskeuzes of zal er zelfs moeten worden bezuinigd als er geen sluitende meerjarenbegroting kan worden opgesteld. De omvang van dit risico is gewijzigd ten opzichte van de begroting 2024 en jaarrekening 2022.</p>	€ 2.185
<p>Onderwerp: Wachtgeld wethouders Omschrijving: Na het aftreden van wethouders, voor het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd, is er een recht op wachtgeld. Deze wachtgeldverplichting geldt voor de duur van 3 jaar en 2 maanden mits de wethouder jonger is dan 55 jaar. Wethouders vanaf 55 jaar hebben recht op wachtgeld tot hun AOW leeftijd. Voor ex-wethouders die momenteel recht hebben op wachtgeld heeft de gemeente een voorziening gevormd en zijn de lasten afgedekt. Indien een lid van het huidige college zijn/haar functie neerlegt, ontstaat er een nieuwe verplichting. De burgemeester valt niet onder de wachtgeldverplichting voor de gemeente maar onder die van de Provincie Noord-Holland. De maximale wachtgeldverplichting voor de vijf wethouders van de gemeente Purmerend bedraagt circa € 1,95 miljoen. Het is niet waarschijnlijk dat het volledige college tegelijkertijd aftreedt, niet wordt herbenoemd en volledig gebruik maakt van het recht op wachtgeld. Om die reden is 25% van het totale risico meegenomen.</p> <p>Beheersmaatregel: Er is geen aparte beheersmaatregel getroffen. Indien een bestuurder gebruik maakt van wachtgeld wordt de maximale wachtgeldverplichting in de loop van het jaar van aftreden gestort in een wachtgeldvoorziening. De omvang van dit risico is gewijzigd ten opzichte van de jaarrekening 2022 en ten opzichte van de begroting 2024.</p>	€ 488
<p>Onderwerp: Renterisico Omschrijving: Bij toekomstige financiering loopt de gemeente een renterisico. Dit is het risico dat de marktrente waartegen wordt geleend hoger uitvalt dan eerder is geraamd. Tevens bestaat er een renterisico op het moment van renteherziening bij een lopende lening. De gemeente trekt langlopende leningen aan om in de eigen financieringsbehoefte te voorzien. De jaarlijkse kosten van de financieringsbehoefte (rentelasten) worden bepaald door de omvang van de bestaande leningenportefeuille, de financieringsbehoefte als gevolg van voorgenomen investeringen en de van toepassing zijnde rentetarieven. Een stijging van de rentetarieven ten opzichte van de begroting leidt namelijk tot hogere rentelasten. Bij het berekenen van de benodigde</p>	€ 2.240

Onderwerp/omschrijving/beheersmaatregel	Bedrag (x 1.000)
<p>weerstandscapaciteit wordt er vanuit gegaan dat een structurele rentestijging van 1% ten opzichte van de verwachtingen moet kunnen worden opgevangen. Bij een netto jaarlijkse financieringsbehoefte van gemiddeld € 56 miljoen en een stijging van de rente van 1% bedraagt de toename van de rentelasten jaarlijks structureel circa € 0,56 miljoen. Voor de waardering van het risico wordt uitgegaan van een bedrag van € 2,24 miljoen.</p> <p>Beheersmaatregel: Via het zogeheten renteomslagpercentage worden de rentelasten toegerekend aan de programma's waarvoor sprake is van een financieringsbehoefte. Het renteomslagpercentage wordt berekend op basis van de uitgangspunten van de door de raad vastgestelde begroting. Verder wordt de financieringsbehoefte periodiek meerjarig bepaald en wordt beoordeeld of incidenteel dan wel structureel tot afdekking van het renterisico dient te worden overgegaan. De omvang van dit risico is enigszins gewijzigd ten opzichte van de jaarrekening 2022 en de begroting 2024.</p>	€ 10.600
<p>Onderwerp: Gemeentefonds</p> <p>Omschrijving: Via circulaire's worden we enkele malen per jaar (meestal mei en september) geconfronteerd met aanpassingen in de totale ontvangsten vanuit het gemeentefonds. De afspraak tussen het Rijk en de gemeenten is dat een systematiek wordt gehanteerd van 'samen de trap op, samen de trap af'. Indien het Rijk gaat bezuinigen wordt er ook minder geld in het gemeentefonds gestort ('samen de trap af'). Schommelingen in de algemene uitkering kunnen problemen veroorzaken voor het sluitend krijgen van de begroting. Op de hoogte van de algemene uitkering kan geen invloed worden uitgeoefend. De accessen 2023-2025 bedragen gemiddeld 7,77 % per jaar. Wordt de vergoeding voor de ontwikkeling van de lonen en prijzen uit de accessen gehaald, dan bedraagt het volume-accres voor de jaren 2022-2025 gemiddeld 4,61% per jaar. Dit volume-accres 2023-2025 wordt op deze stand van de Voorjaarsnota van het Rijk bevroren. De accessen worden nog wel jaarlijks geactualiseerd voor de gewijzigde ramingen voor de loon- en prijsontwikkelingen. Deze beweegt in onze begroting mee met de stelpost loon- en prijsontwikkeling. Het risico van een volatiel gemeentefonds is daarmee afgenomen. Wel is er nog het risico van het jaar 2026, de financieringssystematiek, de opschalingskorting, het btw-compensatiefonds (ruimte boven het plafond) en de herverdeling van het gemeentefonds (onderzoeksagenda). Voor dit laatste is een stelpost opgenomen. Gezien de dynamiek in het fonds wordt de maximale impact van dit risico geschat op € 10,6 miljoen over de gehele looptijd.</p> <p>Beheersmaatregel: De algemene uitkering maakt integraal onderdeel uit van de begroting. De schommelingen worden op het eerstvolgende moment binnen de exploitatie verwerkt om deze sluitend te houden. Dit gebeurt door het op de voet volgen van ontwikkelingen (circulaire's/rijksbegroting). De omvang van dit risico is gewijzigd ten opzichte van de jaarrekening 2022 en ongewijzigd ten opzichte van de begroting 2024.</p>	€ 1.281
<p>Onderwerp: Strategische aankopen</p> <p>Omschrijving: In het kader van ruimtelijke ontwikkelingen in de gemeente doet de gemeente strategische aankopen. De intentie van deze aankopen is om deze later in te zetten in gebiedsontwikkelingsprojecten of vastgoedontwikkeling. Aan deze aankopen gaat een onderhandelingstraject vooraf waardoor in de koopprijs meestal ook een prijs zit voor toekomstig voordeel. Omdat deze aankopen nog niet in een grond- of vastgoed exploitatie zijn opgenomen, is er het risico dat bij geen doorgang van het project, teveel is betaald. Zekerheidshalve wordt daarom 25% van het aankoopbedrag opgenomen als risico.</p> <p>Beheersmaatregel: Op deze investeringen worden geen kosten geactiveerd.gewijzigd ten opzichet van de begroting 2023.</p>	€ p.m.

Onderwerp/omschrijving/beheersmaatregel	Bedrag (x 1.000)
<p>(HVC). De resterende garantstellingen betreft Stichting Wonen en Zorg, Maatschappelijke instellingen en sportverenigingen. Op 28 september 2023 heeft de gemeenteraad ingestemd met raadsbesluit 1587205 inzake wensen en bedenkingen leningplafond SVP 2023-2026. In dit raadsbesluit is een borgstelling afgegeven voor de periode juli 2023 tot en met juni 2026 van € 65 miljoen. Waarbij het borgstellingsplafond ten aanzien van de langlopende geldleningen maximaal € 123 miljoen bedraagt. De gemeente staat daarnaast borg voor het rekening-courant krediet van SVP dat € 15 miljoen bedraagt. daarmee komt de totale borgstelling op maximaal € 138 miljoen uit.</p> <p>Beheersmaatregel: Er worden geen aparte beheersmaatregelen ingezet voor de WSW achtervangpositie. Voor de beheersing van de garanties aan HVC en SVP neemt de gemeente actief deel aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Dit risico wordt op p.m gesteld omdat de afgelopen jaarrekeningen van beide deelnemingen een positief resultaat laten zien, op de jaarrekening 2023 van SVP na. Tevens hebben beide deelnemingen een positieve meerjarenraming opgesteld.</p>	€ 1.200
<p>Onderwerp: Fiscaliteiten</p> <p>Omschrijving: De gemeente draagt diverse rijksbelastingen af. Dit betreffen met name loonbelasting, vennootschapsbelasting en omzetbelasting. Het fiscaal landschap is ingewikkeld. Het risico bestaat dat de gemeente fiscale wetgeving toepast of interpreteert waar de Belastingdienst een ander standpunt over heeft. De gemeente loopt dit risico ten aanzien van aangiften die nog niet definitief zijn vastgesteld door de Belastingdienst. Ook loopt de gemeente dit risico op moment dat de Belastingdienst een boekenonderzoek bij de gemeente komt uitvoeren. Indien de Belastingdienst op het standpunt staat dat de gemeente de fiscale wetgeving onjuist heeft toegepast, en hier eventueel bij de rechter in het gelijk over wordt gesteld, loopt de gemeente het risico op een naheffing. Tevens heeft de Belastingdienst de mogelijkheid om indien van toepassing nog vijf jaren terug te vorderen en de naheffing te verhogen met een boete.</p> <p>Beheersmaatregelen: Bij complexe fiscale vraagstukken maakt de gemeente gebruik externe fiscaal deskundige. Het risicobedrag is nieuw ten opzichte van de begroting 2024 en de jaarrekening 2022.</p>	€ 450
<p>Onderwerp: Klimaatveranderinge`n</p> <p>Omschrijving: De gemeente ervaart de gevolgen van klimaatverandering. Eens in de zoveel jaar doen zich extreme wateroverlast, droogte of storm voor. Recent heeft zomerstorm Poly (juli 2023) voor hoge gemeentelijke herstelkosten ten aanzien van de bomen gezorgd. Het risico op schade in de openbare ruimte als gevolg van klimaatverandering neemt daarmee naar verwachting toe. Gezien de onzekere aard van de klimaatrisico's is dit onderwerp opgenomen in het weerstandsvermogen.</p> <p>Beheersmaatregelen: De klimaatopgave maakt integraal onderdeel uit van alle planvorming die de gemeente op dit moment onderhanden heeft voor de openbare ruimte: van het gemeentelijke rioleringsplan tot de actualisatie van het IBOR. Het risicobedrag is nieuw ten opzichte van de begroting 2024 en de jaarrekening 2022.</p>	€ 0
<p>Onderwerp: Gevolgen A7: Versterking brug Purmerend</p> <p>Omschrijving: In 2023 is het besluit gevallen dat Rijkswaterstaat de A7 brug bij Purmerend wordt verstevigd. Door deze geplande werkzaamheden aan de A7 in het kader van de versterking brug Purmerend, zullen een aantal gemeentelijke vervanging- en grootonderhoudsprojecten verhardingen/bruggen en vervanging riolering om deze werkzaamheden A7 worden gepland. Omdat er een grote concentratie projecten in een relatieve korte periode moeten worden uitgevoerd (okt-dec) bestaat de kans dat deze projecten uit de planning lopen, doorlopen in 2025 en daarmee duurder worden. Ook wanneer wij aangeven dat de projecten in de avonden weekenden moeten worden uitgevoerd zal dit financiële consequenties hebben. In dit stadium is (nog) niet aan te geven welke projecten dit betreft. Als projecten vertraagd, in avonden/weekenden worden uitgevoerd of uitgesteld moeten gaan worden dan zullen we te maken krijgen met ongeplande prijsverhogingen van ca 10-20% (in 2024 is de verwachte inflatie 10%-18%). Als we opdracht geven om werkzaamheden in avond en weekend uit moeten gaan voeren werkt dat ook prijsverhogend (5%-10%). Daarnaast zullen extra klein onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd worden i.v.m. noodmaatregelen om schade op funderingen en veiligheid te garanderen. De verwachting is dat er geen mogelijkheid is dat de Rijkswaterstaat/ministerie hierin zal bijdragen. Risico: Het totale volume wat we aan vervanging en groot onderhoud moet worden uitgesteld is in verband met de korte voorbereidingstijd van project A7 onvoldoende in te schatten.</p> <p>Beheersmaatregelen: Om de stad bereikbaar te houden zal er extra gekeken worden naar mogelijkheden om werkzaamheden in weekend/avond te laten uitvoeren. Om de veiligheidsrisico's te verminderen en</p>	€ 0

Onderwerp/omschrijving/beheersmaatregel	Bedrag (x 1.000)
<p>verdere schade aan de wegen/ bruggen (funderingen ed) zullen extra inspectierondes en waar mogelijk extra maatregelen (kleine reparaties) uitgevoerd gaan worden. Daarnaast zullen we nagaan in hoeverre dit alsnog als planschade verhaald kan worden bij Rijkswaterstaat. Het risicobedrag is nieuw ten opzichte van de begroting 2024 en de jaarrekening 2022.</p> <p>Onderwerp: Afrekening subsidies</p> <p>Omschrijving: De gemeente ontvangt diverse subsidies en specifieke uitkeringen. Er zijn de afgelopen jaren diverse grote en complexe specifieke uitkeringen ontvangen zoals de Woningbouw impuls, Woningbouw op korte termijn door bovenplanse infrastructuur maar ook diverse subsidies vanuit de Provincie. De diverse specifieke uitkeringen en subsidies worden vaak als voorschot, of deels als voorschot aan de gemeente beschikbaar gesteld. Aan de voor de gemeente beschikbaar gestelde subsidies en specifieke uitkeringen zijn bestedingsvoorwaarde verbonden. Het risico bestaat dat de gemeente niet aan alle gestelde bestedingsvoorwaarden voldoet en de verstreckende instanties een deel van de verstrekte voorschotten terugvraagt.</p> <p>Beheersmaatregelen: Per subsidietoekenning vind een startgesprek plaats zodat de uitvoerende afdeling weet waaraan zij de subsidiegelden morgen besteden en wat zij moeten verantwoorden. Het risicobedrag is nieuw ten opzichte van de begroting 2024 en de jaarrekening 2022.</p>	€ 850
<p>Onderwerp: Regeling voor Vervroegde Uitdiensttreding (RVU)</p> <p>Omschrijving: Medewerkers van de overheid kunnen binnen de gemeente vanaf 31 december 2023 gebruik maken van de regeling voor vervroegde uitdiensttreding (RVU). Deelname aan de RVU is mogelijk voor een periode van maximaal twee jaar en de regeling loopt tot en met 31 december 2028. De RVU uitkering is gelijk aan de fiscale drempelvrijstelling voor de RVU en bedraagt in 2023 € 2.037,- per maand. Op dit moment wordt bij de medewerkers (20 personen) die in aanmerking komen voor de RVU geïnventariseerd of zij aan deze regeling deel willen nemen. De maximale RVU-verplichting voor de gemeente Purmerend bedraagt circa € 830.000. Het is niet waarschijnlijk dat alle medewerkers die daar recht op hebben gebruik zullen maken van de RVU. Om die reden is 20% van het totale risico meegenomen. Daarnaast staat in artikel 2.11 lid 2 dat indien medewerkers aanspraak willen maken op de RVU regeling over de jaren 2026 tot en met 2028 dat zij dat uiterlijk op 31 december 2025 schriftelijk moeten hebben vastgelegd. De komende jaren kan deze RVU verplichting daarom beter worden bepaald.</p> <p>Beheersmaatregelen: Er is geen aparte beheersmaatregel getroffen. Indien een medewerker gebruik maakt van de RVU wordt de maximale verplichting in de jaarrekening opgenomen. Het risicobedrag is nieuw ten opzichte van de begroting 2024 en de jaarrekening 2022.</p>	€ 165
Totaal benodigd weerstandsvermogen:	€ 61.778

Ontwikkeling verhouding benodigd weerstandsvermogen en beschikbare weerstandscapaciteit

(bedragen x € 1 miljoen)	2022	2023
Beschikbare weerstandscapaciteit	51,3	64,8
Benodigd weerstandsvermogen	42,6	61,8
Ratio	1,20	1,05

Beoordeling benodigd weerstandsvermogen en beschikbare weerstandscapaciteit

In deze weergave is duidelijk zichtbaar dat zowel de weerstandscapaciteit als het benodigd weerstandsvermogen over de afgelopen jaren zijn gestegen. De ratio is gedaald ten opzichte van 2022. Dit omdat er thans rekening gehouden wordt met een hogere buffer vanwege de

algemene economische situatie, ondanks dat de beschikbare weerstandscapaciteit is gestegen (lees algemene reserve).

Afdekking van de risico's op de middenlange en lange termijn

Met ingang van de opstelling van de rekening 2015 zijn gemeenten verplicht een vijftal kengetallen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing op te nemen. De invoering van de betreffende kengetallen heeft louter tot doel een beter inzicht te verschaffen in de financiële positie van de gemeente, voor de vergelijking met andere gemeenten. Deze getallen dienen niet om te komen tot een normering (wat is goed, wat is slecht). Het gaat om de volgende kengetallen:

Financiële kengetallen inclusief signaleringswaarden

	Rekening 2022	Begroting 2023	Rekening 2023	Cat. A (minst risicovol)	Cat. B (neutraal)	Cat. C (meest risicovol)
1A Netto schuldquote	81,5%	118,7%	81,9%	< 90%	90 - 130%	> 130%
1B Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen	78,5%	118,1%	81,2%	< 90%	90 - 130%	> 130%
2 Solvabiliteitsratio	21,3%	13,5%	22,3%	> 50%	20 - 50%	< 20%
3 Grondexploitatie	8,1%	3,9%	7,7%	< 20%	20 - 35%	> 35%
4 Structurele exploitatieruimte	6,1%	4,2%	3,6%	> 0%	0%	< 0%
5 Belastingcapaciteit	100,5%	92,1%	90,0%	< 95%	95 - 105%	> 105%

Algemene toelichting op de kengetallen

Voor de beoordeling van de financiële positie van gemeenten is het belangrijk dat zowel naar de balans als naar de exploitatie wordt gekeken. De kengetallen netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, solvabiliteitsratio en grondexploitatie hebben betrekking op de balans. De kengetallen structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit brengen tot uitdrukking of een gemeente over voldoende structurele baten beschikt en welke mogelijkheid de gemeente heeft om de structurele baten op korte termijn te vergroten. Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote. De **netto schuldquote** weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Om inzicht te verkrijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven. De **solvabiliteitsratio** drukt het eigen vermogen uit als percentage van het totale vermogen en geeft daarmee inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Het kengetal **grondexploitatie** geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten. De relevantie van het kengetal **structurele exploitatieruimte** is om te weten welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Voor de gemeenten wordt de **belastingcapaciteit** gerelateerd aan de hoogte van de gemiddelde woonlasten (OZB, rioolheffing en reinigingsheffing). Naast de OZB wordt tevens gekeken naar de riool- en afvalstoffenheffing omdat de heffing niet kostendekkend hoeft

te zijn, maar ook lager mag worden vastgesteld (er is dan sprake van belastingcapaciteit die niet benut wordt).

Een afzonderlijk kengetal zegt nog weinig over hoe de financiële positie moet worden beoordeeld. Zo hoeft een hoge schuld geen nadelig effect te hebben op de financiële positie, maar is dat afhankelijk of en wat er aan eigen vermogen en baten tegenover die schuld staat en hoe groot de kans is dat de schuld weer wordt afgelost. Noch hoeft een tegenvallende ontwikkeling van de grondprijzen een negatieve invloed te hebben indien de structurele exploitatieruimte groot is of men over voldoende ruimte in belastingcapaciteit beschikt, omdat er dan ruimte is om tegenvallers op te vangen. Het is dus, met andere woorden, niet mogelijk om een individueel kengetal te gebruiken voor de beoordeling van de financiële positie. De kengetallen zullen altijd in samenhang moeten worden gezien, omdat ze alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een goed beeld kunnen geven van de financiële positie van de gemeente.

De solvabiliteitsratio

In oktober 2020 heeft de raad ingestemd (besluit 1529289) met het verbeteren van de solvabiliteit van Purmerend de komende jaren met als streven een solvabiliteit van 20%. De solvabiliteitsratio is het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Het eigen vermogen van een gemeente bestaat volgens artikel 42 van het BBV uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten. Het eigen vermogen 2023 is in de berekening nog wel inclusief € 15,3 miljoen gerealiseerd resultaat. Hier is nog geen rekening met de resultaatbestemming 2023, waarmee de raad nog moet instemmen. De opbouw van de solvabiliteitsratio is als volgt:

	Realisatie Realisatie	
	2022	2023
A. Eigen vermogen	94.098	101.345
B. Totaal passiva	442.136	454.428
Solvabiliteit (A:B)	21,3%	22,3%

In deze jaarrekening blijft de solvabiliteit stabiel op het niveau van 2022 en wordt de grens van 20% gehandhaafd. In het huidige beeld is dit naar verwachting incidenteel. Het komt door hoge rekeningresultaten en een dalende schuldquote als gevolg van naijl van investeringen en hogere extra inkomsten (Spuk's en algemene uitkering) en winstneming grondexploitaties. Purmerend moet de komende jaren extra lenen gezien het hoge investeringsniveau (dit zal met name de bouw van scholen en ander gemeentelijk vastgoed betreffen), waarbij de verwachting is dat de schuldquote zal stijgen en de solvabiliteitsratio weer zal gaan dalen.

3 Onderhoud kapitaalgoederen

Algemeen

Kapitaalgoederen zijn onderdelen van de openbare ruimte en accommodaties waarvoor langlopende investeringen nodig zijn. Het beheer en onderhoud hiervan is gericht op de duurzame instandhouding. Deze paragraaf bevat een toelichting op het beleidskader, kwaliteitsniveau, onderhoudsplan en de financiën van de goederen op het gebied van:

- Openbare ruimte
- Riolering
- Sportaccommodatie
- Onderwijshuisvesting
- Gemeentelijk vastgoed

In de financiële begroting, paragraaf Investerings, zijn de investeringsuitgaven per beleidsterrein voor de komende vier jaren opgenomen. In onderstaand overzicht wordt een totaalbeeld gegeven van de staat van onderhoud van de kapitaalgoederen. Dit wordt verder in de paragraaf nader toegelicht.

Overzicht onderhoud kapitaalgoederen

Categorie	Beleidskaders	Gewenst kwaliteitsniveau	Beheer- en onderhouds plannen / Looptijd plannen	Financiële consequenties [realisatie 2023]	Is sprake van achterstallig onderhoud (AOH)?	Zo ja, zijn er toereikende voorzieningen/reserves voor AOH?
Wegen		C/B	Integraal Beheerplan 2022-2026	Vervanging: € 6,5 mlj. Exploitatie: € 7,5 mlj.		
Kunst- en waterwerken		C/B	Integraal Beheerplan 2022-2026	Vervanging: € 3,3 mlj. Exploitatie: € 2,8 mlj.		
VRI's en openbare verlichting		C/B	Integraal Beheerplan 2022-2026	Vervanging: € 0,1 mlj. Exploitatie: € 1,7 mlj.		
Groen en speelvoorzieningen	Bomenplan Purmerend 2020-2040 Groenplan Purmerend 2019-2022	B	Integraal Beheerplan 2022-2026	Vervanging: € 1,0 mlj. Exploitatie: € 12,0 mlj.		
Riolering	Gemeentelijk Rioleringsplan Purmerend en Beemster 2018-2023			Vervanging: € 4,1 mlj. Exploitatie: € 7,0 mlj.		
Water	Grondwaterbeleidsplan 2018-2023		Uitvoeringsplan Klimaatadaptatie Zaanstreek-Waterland 2021-2024 en Beemster 2021	Investering klimaatadaptatie: € 190.000,-		
Sport	Exploitatie overeenkomst 2018	NEN 2767	MJOP 10 jaar	€20.349,-	N.v.t.	Ja

Categorie	Beleidskaders	Gewenst kwaliteitsniveau	Beheer- en onderhouds plannen / Looptijd plannen	Financiële consequenties [realisatie 2023]	Is sprake van achterstallig onderhoud (AOH)?	Zo ja, zijn er toereikende voorzieningen/reserves voor AOH?
Onderwijs gebouwen	Verordening Voorzieningen Huisvesting OnderwijsGemeente Purmerend 2015' (2015/1156735) Gemeente Beemster (2015/1159145)	NEN 2767	MJOP 10 jaar	€153.223,-	N.v.t.	Ja
Overige gemeentelijk vastgoed	Nota Gemeentelijke Gebouwen Purmerend 2017	NEN 2767 niveau 2	MJOP 10 jaar	€978.964,-	N.v.t.	Ja

1. Openbare ruimte

Beleidskader

De openbare ruimte bestaat uit kapitaalgoederen zoals wegen, groen en speelvoorzieningen, bruggen, kades, openbare verlichting en verkeersregelinstanties.

Kwaliteitsniveau

De Kwaliteitscatalogus van CROW (kennisinstituut voor de openbare ruimte) deelt de technische kwaliteit van de openbare ruimte op in vijf categorieën (A+, A, B, C en D). Kwaliteitsniveau A staat voor een hoog kwaliteitsniveau en kwaliteitsniveau D staat gelijk aan het hebben van een slecht onderhoudsniveau/onderhoudsachterstanden; deze delen van de openbare ruimte zijn niet acceptabel of hadden al vervangen moeten zijn. De openbare ruimte in Purmerend en Beemster werd op kwaliteitsniveau C onderhouden en groen op B-niveau. Met het vaststellen van de nieuwe beheerplannen in 2022 is het gewenste kwaliteitsniveau gelijk getrokken voor alle beheerdisciplines op B niveau. Komende jaren zal er naar dit niveau toegewerkt worden.

Beheerplan

In september 2022 is het nieuwe integrale beheerplan (Purmerend en Beemster) vastgesteld door de gemeenteraad. Dit plan kent een looptijd van 2023-2026. Met het vaststellen van dit document is de ambitie uitgesproken om de komende jaren te groeien naar het onderhouds- kwaliteitsniveau B. Hiervoor zijn ook de financiële middelen beschikbaar gesteld.

Financiën

In de meerjarenbegroting zijn de benodigde investeringen in kapitaalgoederen van de openbare ruimte opgenomen. Ook de kosten die gepaard gaan met het inlopen van eventuele onderhoudsachterstanden zijn hierin opgenomen. In 2022 is de bestemmingsreserve instandhouding openbare ruimte ingesteld ter egalisatie en financiering van de uitvoering van het integrale beheerplan. In 2023 is per saldo € 6.145.000 toegevoegd aan de bestemmingsreserve instandhouding openbare ruimte. Dit betreft voor € 1.727.000 de bovenwijkse bijdrage van de Beemster Compagnie inzake DBC De Keyser en voor € 4.418.000 projectmatige werkzaamheden waarvan start of afronding in 2023 niet kon worden gerealiseerd.

2. Riolering

Beleidskader

Riolering zorgt voor de afvoer van ons afvalwater, waardoor risico's voor de volksgezondheid en overlast worden beperkt. Sinds 1 januari 2024 zijn meerdere losse wetten en regelingen over de fysieke leefomgeving vervangen door de Omgevingswet. De gemeentelijke watertaken zijn ongewijzigd.

Het gemeentelijk beleid geeft invulling aan de zorg voor afvalwater, hemelwater en grondwater en is vastgelegd in het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) en het Grondwaterbeleidsplan. Het GRP Purmerend wordt in 2024 vastgesteld in een nieuwe vorm: het Water- en Rioleringsprogramma (WRP). Het geactualiseerde Grondwaterbeleidsplan is onderdeel hiervan. Met de regiogemeenten en Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) werken we samen aan deze planvorming en opgaves.

Kwaliteit

De gemeente Purmerend, het Waterschap (HHNK), PWN en de gemeenten in de regio Zaanstreek-Waterland werken intensief samen bij het invullen van de watertaken. We hebben mede daardoor de verwachte kostenstijging beperkt en de kwaliteit van het beheer verhoogd. Deze samenwerking in de waterketen is eind 2020 verlengd met 10 jaar om samen verder te verbeteren en effectief in te spelen op de vele nieuwe ontwikkelingen.

Onderhoud

Inspectie van riolering vindt plaats nadat de helft van de verwachte levensduur van een riool is verstreken, in de regel bij een ouderdom hoger dan 20 jaar. Door de slechte bodemopbouw is de levensduurverwachting van de gemeentelijke riolering relatief kort, gemiddeld 45 jaar. De frequentie, na 20 jaar, is risicogestuurd en afhankelijk van de functie en het verwachte verloop van de kwaliteit in de tijd. Bij bedrijfskritische onderdelen als afsluiters, persleidingen en vrijvervalleidingen, overstorten en lozingspunten van persleidingen/grote lozers gelden specifieke frequenties. Afgelopen jaren is begonnen met het oppakken van de uitgestelde rioolvervangingen. Komende jaren staan er zowel in Beemster als in Purmerend veel vervangingen in de planning. Daarbij maken we gebruik van verschillende technieken zoals ook het relinen, waarbij de overlast voor de buurt wordt geminimaliseerd.

Financiën

Om het rioolstelsel in de gemeente te beheren, te vervangen en te verbeteren zijn investeringen noodzakelijk. De kapitaalslasten ten gevolge van deze investeringen, in combinatie met de kapitaalslasten uit het verleden en de exploitatiekosten, leiden tot de totale lasten welke door de rioolheffing gedekt worden. De voorziening rioolheffing bedraagt circa € 2,4 miljoen ultimo 2023. Vanuit de voorziening rioolheffing kunnen de kapitaalslasten van de toekomstige grote vervangingsprojecten voor een groot deel worden opgevangen.

3. Sportaccommodatie

Beleidskader

Kapitaalgoederen die onder het programma sport vallen, zijn het zwembad, de sporthallen, gymzalen en buitensportaccommodaties. De exploitatie, inclusief dagelijks onderhoud, van de sportaccommodaties zijn ondergebracht bij Stichting Spurd. Afspraken zijn vastgelegd in een exploitatieovereenkomst uit 2008. Deze zal binnenkort worden vernieuwd met nieuwe afspraken en de toevoeging van de buitensportaccommodaties in de Beemster. Voor het beheer en onderhoud van de sportaccommodaties geldt een subsidieregeling.

Kwaliteitsniveau/ Onderhoudsplan

Om de kwaliteit van de binnensportaccommodaties in kaart te brengen zijn er sinds 2019 door een externe partij voor alle afzonderlijke accommodaties rapportages opgesteld op grond van NEN 2767. Deze rapportage geeft inzicht in de bouwkundige staat van de accommodaties. Uit deze rapportage is een meerjarenonderhoudsplan voortgekomen welke in kaart brengt waar onderhoud op uitgevoerd moet worden. Het uitvoeren van het onderhoud valt onder de verantwoordelijkheid van Stichting Spurd en dit wordt periodiek geëvalueerd. In overleg met Stichting Spurd worden jaarlijks de onderhoudsplannen bekeken en vernieuwd. Eens per vier jaar wordt er door een externe partij een herinspectie op basis van NEN 2767 uitgevoerd, tussentijdse mutaties worden door Vastgoed verwerkt. Voor de buitensportaccommodaties zijn eveneens meerjarenonderhoudsplannen opgesteld door Stichting Spurd, welke jaarlijks worden besproken met de gemeente.

Financiën

Grote investeringen voor de binnen- en buitensportaccommodaties worden door Stichting Spurd aangevraagd door een investeringskrediet bij de gemeente. Het planmatig en dagelijks onderhoud wordt uitgevoerd door Stichting Spurd en wordt toegereikt d.m.v. een subsidieregeling.

4. Onderwijshuisvesting

Beleidskader

De gemeente heeft op grond van de onderwijswetgeving een zorgplicht voor de huisvesting van scholen voor het basis-, (voortgezet) speciaal en voortgezet onderwijs. Deze zorgplicht is nader uitgewerkt in de 'Verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs Gemeente Purmerend 2015' (2015/1156735). In de bijlage van deze verordening wordt de vergoeding van de normbedragen benoemd. De normbedragen en de indexering worden jaarlijks aangepast en vastgesteld. De regeling bevat vrij gedetailleerde 'spelregels' voor de schoolbesturen en het gemeentebestuur op het terrein van de onderwijshuisvesting. In de verordening is bepaald dat schoolbesturen in Purmerend jaarlijks aanvragen kunnen indienen voor huisvestingszaken, waaronder voor nieuwbouw, uitbreiding en eerste inrichting/onderwijsleerpakket.

Integraal huisvestingsplan onderwijs

Er is in 2021 een nieuw Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP) opgesteld en vastgesteld door de gemeenteraad. Voor dit plan zijn alle scholen in Purmerend waar de gemeente verantwoordelijk is voor de huisvesting bezocht. Op basis van scorekaarten is inzichtelijk gemaakt welke investeringen in de komende jaren nodig zijn om onderwijshuisvesting op peil te houden. Hierbij is zowel rekening

gehouden met de (stijgende) leerlingenaantallen als de kwalitatieve eisen die aan schoolgebouwen wordt gesteld. In tegenstelling tot het overige gemeentelijk vastgoed zijn bijna alle schoolgebouwen niet juridisch in eigendom van de gemeente, maar van de schoolbesturen. Het beheer en onderhoud van deze gebouwen is primair de verantwoordelijkheid van de schoolbesturen. De schoolbesturen ontvangen hiervoor rechtstreeks middelen van het rijk. De gemeente blijft verantwoordelijk voor uitbreiding en nieuwbouw van onderwijshuisvesting. Er zijn enkele schoolgebouwen die de gemeente niet heeft overgedragen, dit zijn gebouwen die een multifunctionele invulling hebben.

Onderhoudsplan

Het onderhoud van de schoolgebouwen en daarmee het opstellen van onderhoudsplannen is de verantwoordelijkheid van schoolbesturen. Uitzondering hierop zijn de gebouwen die niet zijn overgedragen aan de schoolbesturen, voor deze gebouwen zorgt de gemeente voor een onderhoudsplan.

Verduurzamen

De gemeente wil haar duurzaamheidsdoelstellingen gaan realiseren door ook te investeren in energieneutrale maatregelen bij onderwijshuisvesting. Sinds 1 januari 2021 moeten alle nieuwbouwplannen volgens BENG (Bijna energie neutrale gebouwen) worden gerealiseerd. In het IHP wordt hierop geanticipeerd.

Financiën/ Actualisering Integraal Huisvestingsplan Onderwijs

In het IHP worden de plannen voor de onderwijshuisvesting van het primair en voortgezet onderwijs in de komende jaren beschreven en financieel vertaald. Het IHP 2021 is vooral gebaseerd op leerlingenprognoses en de daarbij behorende uitbreidingsmeters. Het hield echter te weinig rekening met de manier waarop de bouw wordt uitgevoerd, de capaciteit van de schoolbesturen en gemeente, tijdelijke huisvesting en gebruik van scholen als wissellocatie. Daarnaast is de bouwkostenontwikkeling veel anders gegaan dan in het IHP is voorspeld. De raad is hierover bij brief (1577715) in november 2022 geïnformeerd.

In de financiële update die op dit moment wordt gemaakt n.a.v. de nieuwe fasering worden de volgende zaken meegenomen:

1. Kosten projectleiding gemeente
2. Onvoorzien
3. Indexering
4. Effect recente leerlingenprognose
5. Afspraken actualisering huur kinderopvang
6. Juiste afschrijvingstermijn bij verbouwing
7. Bewegingsonderwijs
8. Eventueel reeds bekende locatie specifieke kenmerken incl. sloop en tijdelijke huisvesting

De effecten worden meegenomen in de Kadernota 2024. Voor het extra krediet is een reservering opgenomen in de stelpost Investeringsagenda.

5. Gemeentelijk vastgoed

Beleidskader

Het beleid betreffende het gemeentelijk vastgoed is ten tijde van het opstellen van de begroting vastgelegd in de 'Nota Gemeentelijke Gebouwen Purmerend 2017'. Aan de hand van een aantal vastgestelde criteria (financieel, strategisch en functioneel) is het vastgoed beoordeeld op de bijdrage die het levert aan de uitvoering van het gemeentelijk beleid. Dit heeft geleid tot het benoemen van een aantal panden die om die reden ofwel in eigendom worden gehouden, ofwel voorlopig in eigendom worden gehouden of tenslotte verkocht/ afgestoten worden. Het vastgoed waarmee geen strategische- of beleidsdoelen zijn gediend, worden (op termijn) zoveel mogelijk afgestoten. Deze objecten worden afgestoten of verkocht wanneer de juiste gelegenheid zich voordoet of door deze actief op de markt te brengen.

Kwaliteitsniveau

Het gemeentelijk vastgoed wordt beoordeeld op basis van de norm NEN 2767. In het beleid worden 5 verschillende conditiescores gehanteerd waarbij 1 een uitstekende conditie is en 5 een zeer slechte conditie. Afhankelijk van de groep waarin het vastgoed is ingedeeld, dient het aan een minimaal conditieniveau te voldoen. Het gemeentelijk vastgoed bevindt zich in de categorie kernvastgoed en dient daarmee minimaal aan de conditiescore 3 (=goede conditie) te voldoen. Met de toepassing van deze condities wordt toegezien op de kwaliteit van de gebouwen. Wel is het zo dat bij een eventuele verkoop de opbrengst mogelijk beïnvloed kan worden door een onderhoudsachterstand.

Verduurzamen

We investeren in het verduurzamen van het gemeentelijke vastgoed. Het streven is om te komen tot een label A voor 2030 voor panden die nog niet voldoen aan het A-label. In een aantal gevallen worden deze werkzaamheden gecombineerd met het benodigde onderhoud aan deze panden (bijvoorbeeld het overlagen van de dakbedekking in combinatie met het aanbrengen van zonnepanelen).

Onderhoudsplan

Alle objecten die de afgelopen jaren in beheer waren, zijn beoordeeld op hun onderhoudstoestand door middel van een NEN 2767 inspectie, die is uitgevoerd door een externe partij. Uit deze inspectie is een rapportage opgesteld die inzicht geeft in de onderhoudsstaat van de objecten. Uit deze rapportage is een Meerjaren Onderhoudsplan voortgekomen dat in kaart brengt waar onderhoud op uitgevoerd moet worden. De kosten van zowel het dagelijks als planmatig onderhoud worden opgenomen in de MJOP. Het saldo van al deze ramingen binnen het MJOP geeft het benodigde onderhoudsbudget voor de gemeentelijke vastgoedportefeuille. Het onderhoud van de verduurzamingsmaatregelen zal indien nodig, na realisatie van de maatregelen, in de Meerjaren Onderhoudsplanung (MJOP) worden opgenomen. Eens per vier jaar wordt er door een externe partij een herinspectie op basis van NEN 2767 uitgevoerd, tussentijdse mutaties in de MJOP worden door Vastgoed bijgehouden en verwerkt.

4 Grondbeleid

Algemeen

De paragraaf grondbeleid is, op grond van het Besluit begroting en verantwoording (BBV) een verplicht onderdeel in de begroting en de jaarrekening. De paragraaf in de begroting moet bevatten:

1. Een visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de begroting;
2. Een aanduiding van de wijze waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert;
3. Een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie;
4. Een onderbouwing van de geraamde winstneming;
5. De beleidsuitgangspunten omtrent de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van de grondzaken.

De paragraaf in de jaarrekening bevat de verantwoording van hetgeen in de begroting is opgenomen. In de jaarrekening heeft de paragraaf de functie van terugblik.

Visie en uitvoering grondbeleid Purmerend

In september 2019 is in Purmerend de nu nog geldende nota grondbeleid vastgesteld. De nota geeft kaders voor de manier waarop invulling wordt gegeven aan het afwegen van belangen, het fasegewijs werken en het creëren van zowel ruimtelijke, financiële als maatschappelijke meerwaarde binnen gebiedsontwikkelingen. Ook is beschreven dat de voorkeursrol van de gemeente bij ontwikkelingen die bijdragen aan de gemeentelijke kerndoelen, het regie-faciliterend grondbeleid is. Daarnaast kan de gemeente, onder een aantal specifieke benoemde voorwaarden, de inzet van actief grondbeleid overwegen.

Ook de gemeente Beemster had een nota grondbeleid. Deze is in 2017 door de raad van Beemster vastgesteld. In de nota uit 2017 is beschreven dat op projectniveau een afweging wordt gemaakt aan welke vorm van grondbeleid (actief of faciliterend) invulling wordt gegeven en of, en zo ja hoe, met (een) marktpartij(en) wordt samengewerkt. In een afweging voor de keuze tussen actief en faciliterend grondbeleid weegt in ieder geval mee met welk beleid beter aan (één of meer van) deze prioriteiten invulling kan worden gegeven:

- Bescherming UNESCO werelderfgoed.
- Maatschappelijke betrokkenheid.
- Programmatische toevoeging.
- Kwaliteit publieke ruimte.
- Financieel inverdienvermogen.
- Urgentie.
- Innovatie en duurzaamheid.

Vanwege het type (lichte) herindeling vervalt per 1 januari 2024 de nota grondbeleid van de voormalige gemeente Beemster. Alsdan is de nota grondbeleid van de voormalige gemeente Purmerend van toepassing op het gehele grondgebied van de heringedeelde, nieuwe gemeente.

Te zien is dat Purmerend na een periode van een voornamelijk faciliterende rol soms ook weer actief grondbeleid overweegt. Dat is bijvoorbeeld te merken aan het vaststellen van nieuwe grondexploitaties, het vestigen van de Wet voorkeursrecht gemeenten (Wvg) of het doen van strategische aankopen.

Met de fusie van de gemeente Purmerend en Beemster als aanjager, maar ook door een benodigde evaluatie van de bestaande nota's grondbeleid is een actualisatie van het grondbeleid nodig. In 2022 is opdracht verleend om de bestaande nota's grondbeleid te evalueren om zo te komen tot een nieuwe nota grondbeleid. Over de evaluatie is de gemeenteraad op 17 mei 2023 via een raadsmemo geïnformeerd. De nieuwe nota grondbeleid is in voorbereiding en die wordt naar verwachting in 2024 ter besluitvorming aan de gemeenteraad voorgelegd.

Informatievoorziening MPG

In aanvulling op de jaarrekening wordt jaarlijks het meerjarenprogramma grondexploitaties (MPG) aan de raad ter vaststelling voorgelegd. Het MPG is een rapportage met informatie over de voortgang van de lopende grondexploitaties en het faciliterend grondbeleid. In het MPG kijken we terug op het afgelopen jaar en vooruit naar de komende jaren. Er wordt inzicht gegeven in het totale aanbod aan woningbouw- en bedrijventerreinprogrammering op de korte én de lange termijn. De te verwachten ontwikkelingen vertalen we financieel. Tevens wordt een onderbouwing gegeven van de winstneming, de stand en verwachte ontwikkeling van de bestemmingsreserve gronden en inzicht in de risico's binnen de grondexploitaties. Korthedshalve verwijzen we voor een uitgebreide toelichting over de voortgang in de gebiedsontwikkelingen naar het MPG 2024. Tevens verwijzen we naar de Paragraaf 'weerstandsvermogen en risicobeheersing' waarin ook de risico's en reserves van het grondbeleid staan.

De Wet ruimtelijke ordening (Wro) wordt Omgevingswet

De huidige Wro maakt het voor een gemeente mogelijk regietaken krachtig ter hand te nemen zonder zelf per definitie ontwikkelaar te zijn bij de productie van bouwgrond. De gemeente kan aan de initiatiefnemer/eigenaar van een locatie eisen stellen voor ontwikkeling van de gehele locatie. De wet biedt een basis om met initiatiefnemers privaatrechtelijke overeenkomsten aan te gaan waarbij we, naast het stellen van kwaliteitseisen, afspraken maken over het kostenverhaal.

Mochten initiatiefnemers geen overeenkomst willen aangaan, dan kent de Wro mogelijkheden tot het verplichten van het kostenverhaal. Bij het nemen van een ruimtelijk besluit waarmee een locatieontwikkeling mogelijk wordt (bijvoorbeeld een bestemmingsplan), moeten we vaststellen of het kostenverhaal is verzekerd en of het stellen van locatie-eisen nodig is. Als dat niet het geval is, dan kan de gemeente vervolgens door het vaststellen van een exploitatieplan de regie op de ruimtelijke ontwikkeling behouden en de kosten die daarmee samenhangen afdwingen.

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet (Ow) van kracht geworden. Het publiekrechtelijk kostenverhaal in de Omgevingswet wijkt op onderdelen af van de regeling in de Wro. Zo is er geen exploitatieplan meer en is er de optie het publiekrechtelijk kostenverhaal (met of zonder tijdvak) te integreren in het omgevingsplan of in de omgevingsvergunning voor buitenplanse omgevingsactiviteiten.

Kostenverhaal

De afspraken om te kunnen komen tot de realisatie van een particulier initiatief worden doorgaans vastgelegd in een intentieovereenkomst (IO) en vervolgens een anterieure overeenkomst (AO). In de overeenkomst passeren een groot scala aan onderwerpen de revue. Een belangrijk element is het kostenverhaal. In Purmerend is dit onder te verdelen in het betalen van de gemeentelijke plankosten, gebiedsoverstijgende kosten (nota GKP) en voor sommige gebieden een gebiedseigen kostenverhaal in de vorm van een Aanvullingsbesluit.

De te betalen plankosten worden nagenoeg altijd op basis van een vaste, vooraf overeengekomen prijs contractueel vastgelegd. Indien de werkelijk gemaakte plankosten afwijken van de door de initiatiefnemer betaalde bijdrage wordt het saldo tussen de betaalde bijdrage en de werkelijk gemaakte plankosten verrekend via de bestemmingsreserve gronden. De middelen die beschikbaar komen door de betaalde bijdragen voor de GKP of aanvullingsbesluiten moeten ingezet worden voor investeringen die aan die kostenverhaalsbesluiten zijn gerelateerd.

Vennootschapsbelasting

De gemeentelijke grondexploitaties gelden als een activiteit die zich kwalificeert als onderneming voor de vennootschapsbelasting (VPB). Een toelichting op de uitwerking hiervan en de financiële consequenties zijn terug te vinden in het onderdeel 'overhead, VPB en onvoorzien'.

Richtlijnen verslaglegging grondexploitaties en resultaatbestemming

Voor lopende grondexploitaties gelden vanuit de notitie Grondbeleid in begroting en jaarstukken (2023) van de Commissie BBV de volgende richtlijnen:

- de looptijd van een grondexploitatie is maximaal 10 jaar. Afwijken van deze termijn mag, mits de gemeenteraad besluit tot aanvullende beheersmaatregelen. Er zijn per 31-12-2023 geen grondexploitaties met een looptijd langer dan 10 jaar.
- de rentetoerekening aan grondexploitaties wordt gebaseerd op de werkelijke rente over het vreemd vermogen, gedurende 2022 was dit 1,25%, dit geldt zowel in geval van een negatief saldo (rentelast) als bij een positief saldo (rentebaten);
- de disconteringsvoet voor alle grondexploitaties is 2%. Deze disconteringsvoet is de grondslag voor het bepalen van de Netto Contante Waarde;
- de hoogte van een verliesvoorziening voor een negatieve grondexploitatie wordt bepaald aan de hand van de (negatieve) netto contante waarde van de grondexploitatie.

Bij het verwerken van gerealiseerde, dan wel nog te realiseren winsten en verliezen ten aanzien van grondexploitaties, hanteren we binnen het grondbeleid in Purmerend de volgende methodiek:

Verliesneming

Zodra de verwachting is dat een grondexploitatie met verliesgevend resultaat zal worden afgesloten, wordt het verlies verwerkt in het resultaat. Dit vindt plaats door een verliesvoorziening te treffen. Bij een verliesgevende grondexploitatie wordt per project bekeken en vastgesteld hoe de dekking van het verlies ingeregeld wordt. Dit is regulier de bestemmingsreserve gronden danwel de reserve woningprogrammering (voor sociaal programma).

Winstneming

Winstneming vindt plaats bij het afsluiten van een grondexploitatie en/of tijdens de looptijd. De bepaling van de winstneming volgt de BBV-richtlijnen. Binnen de gemeente Purmerend wordt het uitgangspunt gehanteerd dat winstneming 50% ten gunste van de algemene reserve en 50% ten gunste van de bestemmingsreserve gronden komt zodat de grondexploitaties bijdragen aan de solvabiliteit van de gemeente en het weerstandsvermogen voor stedelijke ontwikkelingsprojecten.

Actuele prognoses grondexploitaties

In onderstaande tabellen zijn de looptijd, actuele boekwaarden en de verwachte eindresultaten van de grondexploitaties (BIE) weergegeven.

Tabel: Verwachte resultaten Bouwgrond in Exploitatie (BIE)

Projecten (bedragen in € mln.)	Looptijd	Boekwaarde (31-12-2023)	Resultaat 2024 (NCW)
Positieve Grexen			
Baanstee Noord	2031	-19,01	45,71
Kop West	2025	5,43	4,32
Steltloper 8	2025	0,05	0,72
Verzetslaan	2024	0,61	0,24
Subtotaal positieve grexen		-12,92	50,99
Negatieve Grexen			
BOL	2027	-2,59	-1,58
Waterlandkwartier	2033	-1,64	-5,53
Wheermolen Oost	2032	-3,36	-5,51
Subtotaal negatieve grexen		-7,59	-12,62
Totaal		-20,51	38,37

Tabel: Winstneming over 2023

Tussentijdse winstneming (in € mln)	Eindwaarde	Projectspecifieke risico's	Percentage winstneming	Genomen winst t/m 2022	Winstneming 2023
Baanstee Noord	53,55	2,35	30%	13,62	1,62
BOL	-1,71	0,42	1%	0	0
Kop West	4,50	0	90%	2,82	1,25
Steltloper 8	0,75	0	1%	0	0
Verzetslaan	0,48	0	49%	0	0,12
Waterlandkwartier	-6,74	8,34	0%	0	0
Wheermolen Oost	-6,59	5,06	0%	0	0
Totaal	44,24	16,17		16,44	2,99

De reserve gronden is per 31 december 2023 uitgeput. Voor de grondexploitaties is een benodigd weerstandsvermogen berekend afgezet tegen weerstandscapaciteit in de algemene reserve. Het benodigd weerstandsvermogen (berekende risico's) is berekend op € 21,8 miljoen (2022: € 13,5 miljoen).

De Beemster Compagnie

VOF De Beemster Compagnie is opgericht in 2011 door de gemeente Beemster en Bouwfonds Ontwikkeling B.V. (thans BPD Ontwikkeling). Het doel is gestalte te geven aan de nieuwbouwontwikkelingen in Zuidoostbeemster (De Nieuwe Tuinderij) en in Middenbeemster (De Keyser). Deze ontwikkelingen betreffen vanuit de oorspronkelijk gesloten overeenkomst een volledig koopprogramma. In de afgelopen jaren zijn echter ook in overleg met elkaar sociale huuren koopwoningen gerealiseerd. De Beemster Compagnie is een V.O.F. waarbij zowel de gemeente Purmerend als BPD Ontwikkeling 50% eigenaar is. Ook winsten en verliezen worden in deze verdeling genomen. De gemeente mag deze winsten pas nemen bij uitkering ervan door de VOF. Voor deze ontwikkelingen wordt ieder jaar, samen met het MPG, een actualisatie van de grondexploitaties aan de gemeenteraad ter besluitvorming voorgelegd.

In onderstaande tabel zijn de looptijd, actuele boekwaarden en de verwachte eindresultaten van de grondexploitaties (BIE) weergegeven.

Projecten (bedragen in € mln.)	Looptijd	Boekwaarde (31-12-2023)	Resultaat 2024 (NCW)
De Nieuwe Tuinderij Oost	2024	3,32	4,51
De Keyser	2027	5,09	2,42
Totaal		8,41	6,93

5 Financiering

Algemeen

Doelstelling

Doel van deze paragraaf is om de raad te informeren over het gerealiseerde treasurybeleid en de beheersing van financiële risico's. Treasury is het besturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's. Dit moet plaatsvinden binnen de kaders van het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording), de Wet fido (Wet Financiering Decentrale Overheden) en de Wet HOF (Wet Houdbare Overheids Financiën). Het doel van deze wet is onder andere om op een verantwoorde, prudente en professionele wijze de inrichting en uitvoering van de treasuryfunctie (financieringsactiviteiten) van de gemeente te regelen.

Gemeentelijke kaders

Onze kaders zijn vastgelegd in de, volgens artikel 212 Gemeentewet, vastgestelde 'Financiële verordening gemeente Purmerend 2023 (raadsbesluit 1580927). Het gaat om kaders voor het uitvoeren van de financieringsfunctie zoals doelstellingen, richtlijnen en limieten die voor het college gelden. In deze verordening is ook het treasuryonderdeel opgenomen waarin de beleidsmatige infrastructuur van de treasuryfunctie is vastgelegd met uitgangspunten, doelstellingen, richtlijnen en limieten. Het bevat met name protocollen voor de dagelijkse uitvoering. De onderwerpen die hierbij aan de orde komen zijn het kasbeheer, het risicobeheer, de financiering en de administratieve organisatie.

Beleidsdoelstelling

De beleidsdoelstelling is om inzicht te hebben in de langetermijnontwikkeling van de financiële positie van de gemeente. Het aangaan en verstrekken van geldleningen alsmede het verstrekken van garanties is alleen toegestaan voor de uitoefening van de publieke taak. Hierbij mogen we geen overmatige risico's lopen. Het gebruik van de kasgeldlimiet en de renterisiconorm is bedoeld als normstellend. De gemeente moet altijd over voldoende geld beschikken voor het op tijd betalen van uitkeringen, subsidies, salarissen en facturen. Hiervoor trekt de gemeente op dagelijkse basis korte geldleningen aan. De financiering van de gemeentelijke investeringen vindt plaats met reserves en voorzieningen – interne middelen – en middels extern aangetrokken geldleningen met een langere looptijd. Om de rente die de gemeente moet betalen over deze aangetrokken leningen te beheersen en de daarmee samenhangende risico's te beperken is het financieringsbeleid van belang.

Ontwikkelingen gemeente Purmerend

Risicobeheer

Een belangrijk uitgangspunt van de wet is dat een gemeente voorzichtig moet omgaan met publieke middelen. Dit uit zich onder andere in de beheersing van renterisico's. Er zijn twee wettelijke

normen van toepassing op gemeenten vanuit de Wet fido: een kasgeldlimiet en een renterisiconorm om de invloed van (externe) rentewijzigingen op de financiële resultaten van de gemeente te beperken. Renterisico is het risico dat de rentelast van een gemeente ineens fors stijgt. Dit kan als een lopende schuld vervalt en er opnieuw financiering nodig is tegen een mogelijk fors hoger rentepercentage. De wetgever stelt daarom eisen aan het maximale jaarlijkse renterisico voor een gemeente (Wet fido). Deze eisen komen tot uitdrukking in de kasgeldlimiet (norm voor leningen met looptijd tot 1 jaar) en de renterisiconorm (norm voor leningen met looptijd vanaf 1 jaar). Deze normen bepalen de speelruimte voor de gemeente om verantwoord en goedkoop te financieren. Beide normen zijn gekoppeld aan de begrotingsomvang.

Renterisico's kunnen worden onderscheiden in:

- het renterisico van de vlottende schuld (de kasgeldlimiet) en
- het renterisico van de vaste schuld (de renterisiconorm).

Kasgeldlimiet

De gemiddelde vlottende schuld, over drie maanden gezien, is voor een gemeente gelimiteerd op 8,5% van het begrotingstotaal. Een gemeente mag drie kwartalen achter elkaar deze limiet overschrijden. De norm wordt getoetst op de eerste dag van het kwartaal. In onderstaande tabel is het kasgeldlimiet over 2023 weergegeven (bedragen x € 1.000):

Kwartaal	Maximaal % o.b.v. actuele regeling	Berekend maximaal limiet	Vlottende middelen -/- vlottende schuld	Onderschrijding
I	8,50%	-26.659	-3.493	23.166
II	8,50%	-26.659	2.705	29.365
III	8,50%	-26.659	1.788	28.447
IV	8,50%	-26.659	-943	25.716

In 2023 is de kasgeldlimiet niet overschreden, ondanks dat gedurende het hele jaar de financieringsbehoefte zoveel als mogelijk is afgedekt met kortlopende financiering. In november 2023 is een lening aangetrokken vanwege de consolidatie van de korte schuld. Op basis van de gegevens in deze jaarrekening voldeden wij gedurende geheel 2023 aan de kasgeldlimietnorm.

Renterisiconorm

Over de langlopende schuld mogen de jaarlijkse aflossingen en renteherzieningen niet meer bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. Het doel van deze norm is het beheersen van de renterisico's op de vaste schuld (schuld met een rentetypische looptijd van één jaar of langer) door onder andere het aanbrengen van spreiding in de looptijden in de leningenportefeuille. De renterisiconorm voorkomt dat een te groot deel van de totale gemeentelijke schuld (met looptijd langer dan 1 jaar) in eenzelfde jaar vervalt en opnieuw financiering nodig is tegen een mogelijk fors hogere rente. Er is in 2023 één langlopende lening aangegaan van € 30 miljoen. Een overschrijding van de renterisiconorm in 2023 is daarom niet aan de orde. In onderstaande tabel is de renterisiconorm (op kas- en contractbasis) over 2023 weergegeven (bedragen x € 1.000):

Renterisiconorm (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2023
1a Rente herziening op vaste schuld opgenomen gelden (o/g)	-
1b Rente herziening op vaste schuld uitgeleende gelden (u/g)	-
2 Rente herziening op vaste schuld (1a -/- 1b)	-
3a Nieuw aangetrokken vaste schuld	30.000
3b Nieuw verstrekte lange leningen	-
4 Netto nieuw aangetrokken vaste schuld (3a -/- 3b)	30.000
5 Betaalde aflossingen	22.074
6 Herfinanciering (laagste van 4 en 5)	22.074
7 Renterisico op de vaste schuld (2+6)	22.074
8 Renterisiconorm	62.728
9a Ruimte onder renterisiconorm (8 -/- 7)	40.654
9b Overschrijding renterisiconorm (7 -/- 8)	-
10 Berekening renterisiconorm:	
11 Begrotingstotaal (primitief 2023)	313.639
12 Het bij ministeriële regeling vastgesteld percentage	20%
Renterisiconorm (11 x 12)	62.728

Externe financiering

a. Portefeuille opgenomen langlopende leningen

De ontwikkeling van de leningenportefeuille op de vaste schulden is in onderstaande tabel weergegeven (bedragen x € 1.000).

Schuldrestant opgenomen leningen per 1 januari 2023	€ 265.045
Nieuw aangetrokken leningen	€ 30.000
Reguliere aflossingen	-€ 22.074
Schuldrestant o/g leningen per 31 december 2023	€ 272.971

Per 31 december 2023 heeft de gemeente 32 langlopende geldleningen o/g met een totaalrestant van ruim € 273 miljoen. Het grootste deel is voor financiering van investeringen en een klein deel wordt doorgeleend: woningbouwcorporaties (€ 1,8 miljoen) en de Rugby Club Waterland (€ 161.000). Het gemiddelde rentepercentage voor 2023 bedraagt 1,05%. De rentepercentages van nieuwe leningen zorgen voor een verdere stijging van het gemiddelde percentage van de totale portefeuille. Begin 2024 blijkt dat de rente voor 10 jaars gelijk/fixe weer licht aan het stijgen is. De stand van de leningportefeuille is eveneens terug te vinden bij de toelichting op de balans.

In 2023 is er één langlopende geldleningen aangetrokken van € 30 miljoen. De specificatie hiervan is:

Instelling	Bedrag	Periode	Rente%
BNG	€ 30.000.000	20 jaar lineair	3,524%

In de begroting 2023 was een financieringsbehoefte opgenomen van maximaal € 50 miljoen voor de herfinanciering van leningen en financiering van geplande investeringen. Dit is door vertraging in de uitvoering van de geplande investeringen (o.a. IHP, IBOR kunstwerken en wegen, GRP en tractiemiddelen), vooruitontvangen specifieke uitkeringen in 2023 (uitgaven in 2024 en later, o.a. ontwikkeling stationsgebied/binnenstad, IZA-gelden, NIP), hogere ontvangsten (o.a. Oekraïne en gemeentefonds), grondverkoop en een voordelig rekeningresultaat. De portefeuille langlopende leningen is per saldo toegenomen met ruim € 7,9 miljoen.

De verklaring van de lagere financieringsbehoefte 2023 is in onderstaande tabel af te leiden:

Ontwikkeling van de schuldenlast (in miljoenen euro's):	Prognose 31-12-2023	Rekening 31-12-2023
Geinvesteerd vermogen:		
(Im-)materiële activa	397,5	338,8
Financiële activa	50,0	60,8
Grondexploitaties	12,3	52,6
Totaal aan geïnvesteerd vermogen	459,8	452,1
Eigen vermogen:		
- Algemene reserve en bestemmingsreserves (exclusief resultaat 2023)	53,4	85,3
- Resultaat boekjaar	13,2	16,1
Vreemd vermogen:		
- Langlopende leningen o/g	343,3	273,0
- Voorzieningen	16,8	17,7
- Kortlopende financieringsmiddelen (b.v. kasgeld)	33,2	60,1
Totaal gefinancierd	459,8	452,1
<i>Op basis van bovenstaande bedraagt de schuld per inwoner (basis: 93.992)</i>	<i>4.891</i>	<i>4.810</i>

Duidelijk zichtbaar is dat de lagere stand van de financieringsbehoefte veroorzaakt wordt door vertragingen in investeringstempo van de materiële vaste activa. Dit is een tijdelijk effect. De hogere stand van de financiële vaste activa komt doordat er een agiostorting is verstrekt aan InWest Regio b.v., stortingen aan de Svn voor starters- en duurzaamheidsleningen en aflossing van een fixe lening van de Stadsverwarming. Daarnaast is de boekwaarde van de grondexploitaties gestegen, omdat per saldo meer investeringen en winstnemingen zijn geweest dan bouwopbrengsten. De groei van de algemene reserve wordt veroorzaakt door het hoge rekeningresultaat 2023. Dit wordt elders in deze jaarrekening nader toegelicht.

b. Portefeuille kortlopende leningen

De korte rente lag jarenlang op een zeer laag, en zelfs negatief niveau. Dit kwam vooral doordat het monetair beleid van de Europese Centrale Bank (ECB) langere tijd ongekend ruim was. De ECB wilde zo de economie stimuleren en de toen nog lage inflatie richting de ECB-doelstelling van 2% op de middellange termijn sturen. Sinds juli 2022 heeft de ECB de korte rente in rap tempo met 4,00% verhoogd van 0% naar 4,00%. De ECB wil hiermee voorkomen dat de inflatie veel langer hoog blijft, deze ligt namelijk nog steeds ruim boven de doelstelling. Door de rente

te verhogen wordt geld lenen duurder gemaakt en wordt (de groei van) de economie afgeremd. Wel verwacht de ECB dat de inflatie tot aan 2025 weer richting de 2% toe beweegt. Financiële markten verwachten nog steeds dat de economie van de eurozone licht zal krimpen en dat de inflatie en de inflatieverwachtingen fors zullen afnemen. De inflatie is inmiddels gedaald eind 2023, maar we zien nog niet dat de ECB de korte rente geleidelijk gaat verlagen. Purmerend streeft ernaar zo veel mogelijk gebruik te maken van kortlopende financiering. Dit omdat kortlopende financiering doorgaans goedkoper is dan langlopende financiering (in het 4e kwartaal van 2023 zien we dit omslaan). Om die reden wordt er gebruik gemaakt van de rekening courant faciliteit bij de BNG en worden er kasgeldleningen aangetrokken. In 2023 is weer maximaal kort gefinancierd via hoofdzakelijk kasgeldleningen, dit binnen de kaders van de kasgeldlimiet. De rentetarieven hiervoor lagen tussen de 2,1% en 4,1% positief.

c. Waarborgen en garanties

De gemeente Purmerend heeft garanties verleend voor geldleningen aan diverse organisaties. Het gaat hierbij om woningbouw, HuisVuilCentrale Alkmaar (HVC), Stadsverwarming (SVP) en maatschappelijke instellingen. Bij de afweging voor financiële steun aan een instelling maakt Purmerend een afweging tussen het belang van de publieke taak en de financiële risico's. Garantstelling kan worden ingezet als middel om een of meer beleidsdoelen te realiseren. Als de lening volledig kan worden ondergebracht bij een waarborgfonds, wordt geen gemeentegarantie afgegeven. De omvang van de uitstaande leningen waarvoor we garant staan is opgenomen bij de toelichting op de balans. In 2023 zijn er wijzigingen geweest bij de Stadsverwarming Purmerend en het Waarborgfonds (WSW).

Het Waarborgfonds (WSW) staat borg voor de leningen die woningcorporaties aantrekken voor de bouw van sociale huurwoningen. De achtervang van het WSW is voor 50% van het rijk en voor 50% van de gemeenten, waarin de bij het WSW aangesloten woningcorporaties werkzaam zijn. Woningcorporaties zijn niet verplicht een lening te laten borgen door het WSW en deel te nemen aan het WSW. Het risico van de achterborgstelling WSW is zeer klein. Sinds 1 augustus 2021 trad een gewijzigde achtervangovereenkomst tussen het WSW en de gemeente Purmerend in werking. In deze overeenkomst zijn een aantal belangrijke verbeteringen doorgevoerd. Alle vóór 1 augustus 2021 tussen het WSW en gemeente Purmerend gesloten achtervangovereenkomsten bleven daarbij van kracht. In 2023 is er ingestemd met één nieuwe generieke achtervangovereenkomst zodat de achtervangpositie van de gemeente uitsluitend worden beheerst door één overeenkomst. Alle voorgaande overeenkomsten worden hiermee vervangen. Deze wijziging treedt in op 1 mei 2024. Deze nieuwe overeenkomst heeft direct geen financiële gevolgen. De aanpassing van de verdeelsleutel kan ertoe leiden dat het risico van onze gemeente toeneemt, omdat we meedelen in de totale leningenportefeuille van een corporatie die ook buiten Purmerend werkzaam is. De kans dat dit risico zich voordoet is echter zeer minimaal.

De leningen aan de woningbouwcorporaties zijn gegarandeerd door het WSW. Op alle leningen is regulier afgelost.

Interne financiering

a. Kortlopende interne financiering (korter dan 1 jaar)

Alle bankrekeningen van de gemeente worden centraal beheerd. De treasury voorziet in de totale financieringsbehoefte van de gemeente, die ontstaat uit het saldo op de bankrekeningen van de lopende uitgaven en inkomsten (exploitatie en investeringen).

b. Langlopende interne financiering (langer dan 1 jaar)

Gemeente Purmerend heeft de financiering centraal geregeld. Voor de gemeentelijke activa wordt bij het verstrekken van leningen gebruik gemaakt van het omslagsysteem. Dit houdt in dat over alle investeringen een gemiddelde rente wordt toegerekend aan de taakvelden, de zogeheten omslagrente. Deze omslagrente wordt aan het begin van elk jaar vastgesteld. Voor het begrotingsjaar 2023 is de omslagrente bepaald op 1,0%. Hierbij beschouwen we als rentelasten:

- *Voor de externe financiering*: het totaal van de rentelasten op de langlopende geldleningen en de kortlopende financiering minus de renteopbrengsten van overtollige middelen.
- *Voor de interne financiering*: de bespaarde rente over de eigen financieringsmiddelen, te weten de reserves en voorzieningen en de omslagrente over de investeringen en deelnemingen.

Als de omslagrente afwijkt van de rente die de gemeente (gemiddeld) op haar opgenomen leningen betaalt, ontstaat een renteresultaat. Het renteresultaat voor 2023 is als volgt opgebouwd:

Ontwikkeling renteresultaat 2023 (bedragen x € 1.000)

a. De externe rentelasten over korte en lange financiering	+/+	3.358.740
b. De externe rentebaten (idem)	-/-	<u>-437.846</u>
Saldo rentelasten en rentebaten		2.920.895
c1. De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-/-	-405.908
c2. De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden doorberekend (werkelijke rente lening og): project Baansteer-Noord, SVP en Wooncompagnie	-/-	-220.079
c3. De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend (werkelijke rente lening)	+/+	220.079
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		-405.908
d1. Rente over voorzieningen	+/+	0
d2. Rente over eigen vermogen	+/+	<u>0</u>
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	0,69%	2.514.986
e. De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag):		
- MVA integraal gefinancierd (omslagrente)	-/-	-3.124.711
- FVA-deelnemingen (omslagrente)	-/-	<u>-510.860</u>
	1,00%	-3.635.571
Renteresultaat op het taakveld treasury excl. bespaarde rente	0,31%	-1.120.585

De boekwaarde van de vaste activa (immaterieel, materieel en financieel) die integraal worden gefinancierd per 1 januari 2023 € 363,1 miljoen. Het rentepercentage van aan taakvelden toe te rekenen rente bedraagt 0,69% (€ 2,5 miljoen/€ 363,1 miljoen). De gemeente rondt dit – met een

marge van 0,5% - af naar 1,0% en hanteert dit percentage voor de renteomslag. Alle in de tabel gepresenteerde bedragen zijn verwerkt in de jaarrekening.

Het renteresultaat (afgerond € 1,1 miljoen) nemen we op onder de algemene dekkingsmiddelen (onderdeel eigen financieringsmiddelen). In de Najaarsnota 2023 was rekening gehouden met een renteresultaat van bijna € 0,96 miljoen. Het renteresultaat laat ten opzichte van de Najaarsnota 2023 een verbetering zien door een het later aflossen van een lening van de Stadsverwarming (hogere rente) en de transitorische rente die is aangepast (door het aantrekken van een langlopende lening in november 2023).

EMU saldo (wet HOF)

De Europese afspraken die in de wet HOF (Houdbare Overheids Financiën) zijn vastgelegd, gaan over de reductie van het begrotingstekort en de staatsschuld. Het Rijk en de medeoverheden leveren een gelijkwaardige inspanning hiervoor. De norm voor de gezamenlijke gemeenten is bepaald op een negatief EMU-saldo van 0,27% van het BBP (Bruto Binnenlands Product). Het aandeel in het EMU-tekort betreft een inspanningsverplichting. Er staat momenteel geen sanctie op een eventuele overschrijding van het toegestane EMU-tekort. Jaarlijks worden de individuele referentiewaarden per gemeente bekend gemaakt (Purmerend 2023 € 12.145.000). Een individuele EMU-referentiewaarde betreft geen norm, maar een indicatie van het aandeel dat een gemeente in de gezamenlijke tekortnorm heeft.

Kredietrisico

Het kredietrisico is het risico van een waardedaling op een vordering vanwege het niet (tijdig) na kunnen komen van de verplichtingen door de tegenpartij door insolventie of deficit. In 2023 is er een uitzetting van middelen geweest bij InWest Regio b.v. door een agiostorting van € 515.870. De deelname van Purmerend hierin is eind 2023 € 776.385 en zal de komende jaren oplopen. De gemeente Purmerend loopt een beperkt krediet risico over gelden die zijn uitgezet in het kader van haar publieke taak (woningbouwcorporaties, stadsverwarming en derden). Verder maken we geen gebruik van complexe financiële producten zoals derivaten.

Koersrisico

Het koersrisico is het risico dat de financiële activa van de organisatie in waarde verminderen door negatieve koersontwikkelingen. De gemeente neemt deel in het aandelenvermogen van de N.V. Bank Nederlandse Gemeenten, Stadsverwarming Purmerend, HuisVuilCentrale Alkmaar (HVC), ROM InWest en direct via Alliander (netwerkbeheer). Het risico op waardeverlies van deze aandelen is aanwezig en worden daarom actief gemonitord.

Relatiebeheer/saldobehoor

De doelstelling van het kasbeheer is het zoveel mogelijk beperken van de dagelijkse kasoverschotten c.q. kastekorten met inachtneming van het minimaliseren van de rentekosten en het maximaliseren van de rentebaten van de saldi op de diverse gemeentelijke rekeningen.

Het betalingsverkeer in 2023 heeft zo veel mogelijk plaatsgevonden via de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). Hieraan ten grondslag ligt de Financieringsovereenkomst voor een krediet- en depotarrangement en elektronisch betalingsverkeer. Op basis hiervan beschikt de gemeente Purmerend over een direct opneembaar krediet via de rekening courant. BNG Bank hanteert in

rekening-courant het dagelijks door de European Banking Federation gepubliceerde 1-maands Euribor tarief. Per 31 december 2023 bedroeg het 1-maands Euribor-tarief 3,869%. De bij de BNG aangehouden rekeningen voor belastingen en sociale zaken worden voor de bepaling van het totaal saldo automatisch vereffend.

Daarnaast heeft de gemeente te maken met zogenoemde schatkistbankieren. Dit verplicht gemeenten om hun overtollige financiën onder te brengen bij het Rijk. Tegelijkertijd hoeft het Rijk dan minder geld te lenen op de financiële markten waardoor de staatsschuld daalt. Bij schatkistbankieren worden de tegoeden aangehouden in de Nederlandse schatkist. Tot een bepaald bedrag mogen gemeenten hun overtollige financiën wel buiten de schatkist van het Rijk houden. Voor Purmerend bedraagt dit drempelbedrag in 2023 € 6,3 miljoen. Conform de vereisten in het BBV (art 52c), vermelden we in de toelichting op de balans het drempelbedrag en, per kwartaal, het bedrag aan middelen dat Purmerend buiten 's Rijks schatkist heeft aangehouden.

Naast het betalingsverkeer via de BNG vond in 2023 nog beperkt betalingsverkeer plaats via de ABN AMRO bank.

6 Bedrijfsvoering

Algemeen

In de paragraaf Bedrijfsvoering wordt inzicht gegeven in de stand van zaken en de beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering. Onder bedrijfsvoering verstaan we het scheppen van voorwaarden en het bieden van ondersteuning bij het uitvoeren van de wettelijke taken. Dit gebeurt op meerdere vakgebieden, zoals Juridische Zaken, ICT, Financiën, Personeel en Organisatie en meer. Deze functies staan ten dienste van de zorg voor en de dienstverlening aan onze inwoners. Het is nodig dat deze ondersteuning aansluit bij de behoefte. Daarom stemt Bedrijfsvoering haar aanbod af met de teams die diensten leveren aan de inwoners en bedrijven.

Personeel en organisatie

Organisatieontwikkeling

In 2023 was er nog steeds veel beweging op de arbeidsmarkt en zijn 126 vacatures vervuld met zowel in- als externe kandidaten. Daar waar het lastig is om nieuwe medewerkers te werven kijken we nog steeds of we interne medewerkers kunnen opleiden en laten doorstromen. Ook blijven we zoeken naar nieuwe creatieve manieren van werven. Door sollicitanten wordt vaak aangegeven dat we hiermee opvallen en dat het hen helpt om een beter beeld te krijgen van de werkgever gemeente Purmerend.

Ook hebben we in 2023 nagedacht over de vraag hoe we oudere medewerkers en/of medewerkers in fysiek zware beroepen kunnen helpen om tot aan hun pensioen leeftijd inzetbaar te blijven. Via het project "ontdek de horizon" hebben we hier een start mee gemaakt. Hier deden 23 medewerkers in fysiek zware beroepen aan mee en kan als zeer succesvol worden beschouwd. De deelnemers kregen een beter zicht op hun (on)mogelijkheden, hebben bij diverse andere functies mee kunnen kijken, en kwamen hierdoor echt in beweging. Een aantal heeft meteen op andere functies gesolliciteerd en sommigen zijn gestart met een opleiding. Twee van de deelnemers zijn inmiddels zelfs al doorgestroomd naar een fysiek lichtere functie. In 2024 gaan we het project evalueren en kijken of we hier (organisatiebreed) een vervolg aan kunnen geven.

Om collega's een (nog) bredere, andere, kijk te geven op de stad, de dorpen en de Purmerendse manier van werken te laten ervaren, hebben we een aantal één-/halfdaagse stages georganiseerd. Hierbij doen medewerkers ervaring op bij andere organisaties en instellingen van Purmerend, of lopen bijvoorbeeld met de postbode in een wijk van Purmerend mee. Deze stages hebben waardevolle inzichten opgeleverd. Medewerkers zien wat er in de stad gebeurt en horen wat onze inwoners nodig hebben. De bedoeling is dat deze stages een vervolg krijgen in 2024 waarbij de inzichten actief worden besproken en zo mogelijk worden toegepast in het dagelijks werk.

Naast de bewegingen op de arbeidsmarkt, hebben ook de ontwikkelingen rondom parkeren en de parkeergarage de vraag 'hoe blijven we een aantrekkelijke werkgever' actueel gehouden. Omdat een groot deel van onze medewerkers in Noord-Holland-Noord/West-Friesland wonen, zijn zij afhankelijk van de auto om naar het werk te komen. Ook is er een groep medewerkers die 's avonds en 's nachts of in beschikbaarheidsdiensten werken. Dit heeft ertoe geleid dat er een nieuwe reiskostenvergoeding is vastgesteld. Naast een verhoging van de reiskostenvergoeding, hebben medewerkers die 's avonds/'s nachts werken en/of medewerkers die beschikbaar moeten zijn de mogelijkheid om uitrij-/dagkaarten aan te vragen. Op deze manier kunnen zij op een veilige manier naar huis 's avonds of snel reageren op een oproep. Om extra te stimuleren (naast de al bestaande gunstige fietsregeling) dat minder medewerkers met de auto naar het werk hoeven te komen, worden er in 2024 ook poolauto's ingezet. Deze kunnen medewerkers (als de bestaande elektrische dienstdiensten of het openbaar vervoer niet doelmatig is) gebruiken voor bezoeken aan inwoners en ondernemers.

Vacatureruimte en kosten inhuur derden

De beschikbare vacatureruimte met daaraan toegevoegd het in de begroting opgenomen inhuurbudget dient als dekking voor de kosten van inhuur van personeel. De kosten van inhuur bedragen in 2023 circa € 16,6 miljoen. Ter vergelijking, in de jaarrekening 2022 van Purmerend is een bedrag van € 14,9 miljoen aan inhuurkosten verantwoord. De inhuurkosten 2023 uitgedrukt in een percentage van de totale loonsom bedraagt 19,6% (2022 was 19,8%). Het laatst bekende landelijk gemiddelde van gemeenten over het jaar 2022 is 17%.

Personeel versus inhuur derden (bedragen x € 1.000)	2023
Loonsom vacatures (incl. vergoedingen wegens ziekte etc)	5.762
Begrote inzet inhuur programma's	9.468
Begrote inzet inhuur Grexen, PI's en AO's	507
Totaal beschikbaar budget inhuur	15.737
Inhuurkosten t.l.v. vacatureruimte	-9.211
Inhuurkosten t.l.v. programma's	-4.945
Inhuur tlv Grexen, PI;s en AO's	-2.420
Totaal kosten inhuur derden	-16.576
Verschil inhuur derden	-839
Saldo t.l.v. grondexploitaties, investeringskredieten, anterieure overeenkomsten	-1.913
Saldo t.l.v. budgetten binnen de programma's	1.074
	0

Financiën

Wij staan voor een helder en betrouwbaar financieel beheer en planning & controlproces. In 2023 zijn we daarom verder gegaan met procesverbeteringen, waaronder digitalisering en automatisering om adequaat te kunnen sturen op beleid en financiën. In 2023 is de p&c-cyclus weer aangeboden overeenkomstig de afspraken met de raad.

Financiële functie

Belangrijk is dat de financiële functie aansluit op de wensen en behoeften van bestuur en organisatie. Dit vraagt om: sluiten de systemen nog aan op de gewenste ontwikkelingen, kunnen we efficiënter rapporteren, hebben we de financiën van de groeiopgave goed in beeld. Veel aandacht zal ook gaan naar de bemensing van de financiële functies. Dit is uiterst lastig omdat er sowieso krapte is, maar ook omdat we in een dynamische groeiopgave zitten die specifieke kennis en kunde vraagt (denk aan fiscaliteit, projectcontrol, grondexploitaties). De afgelopen jaren zijn goede resultaten behaald met het zelf opleiden van deskundige lokaal betrokken medewerkers; die lijn willen we voortzetten.

Brede control

De opgaven van Purmerend vragen om een integrale benadering. Onze aandacht gaat uit naar de opzet en verbetering van de planning- en controlcyclus en de daaruit voortvloeiende documenten waarbij beleid en financiën samenkomen. Financiën en control gaan zich bij haar doorontwikkeling meer richten op het geven van integraal advies. Ook zet ze stappen om de vakspecifieke controledisciplines meer te betrekken bij de advisering over risico's en beheersmaatregelen die verbonden zijn aan de doelen en ambities in de begroting. De focus bij advies ligt op het rechtmatig, efficiënt, effectief en beheerst realiseren van doelen. We verbeteren de uitwisseling van vakkennis en expertise door periodiek afstemmingsmomenten te organiseren. Zo dragen de adviezen bij aan de kwaliteit van de besluitvorming, sturing, beheersing en verantwoording van de organisatie.

Digitalisering, automatisering en doorontwikkeling financiële sturing en advies

We moeten kunnen vertrouwen op een financiële administratie die foutloos is en overzichtelijke informatie levert. We richten ons de komende jaren op digitalisering en automatisering van handmatige werkzaamheden. Door verdergaande automatiseringsmogelijkheden zal deze ontwikkeling zich voortzetten. In 2023 is de aanbesteding afgerond over een nieuw financieel systeem, inclusief een vernieuwde begrotingsmodule en een contractmanagementsysteem. De implementatie van het nieuw financieel systeem is gestart in 2023 en het financieel systeem zal in januari 2024 in productie worden genomen.

Inkomende en uitgaande facturen

In ons betaalsysteem zijn alle leveranciers aangemerkt om per direct te betalen als de factuur juist is. Wij hanteren dus een betaaltermijn van 0 dagen. Het betalingsgedrag van de gemeente wordt beoordeeld aan de hand van het aantal dagen dat de leverancier moet wachten op bijschrijving van het gefactureerde bedrag. De gemiddelde betalingstermijn van de gemeente bedraagt 25 dagen. In individuele gevallen is er sprake van termijnoverschrijding. Het beleid is erop gericht om de individuele overschrijdingen terug te dringen.

Fiscaliteit

Van belang is dat we kunnen laten zien dat onze fiscale beheersing op een voldoende niveau zit. Met onder meer steekproefsgewijze controles tonen we met een redelijke mate van zekerheid aan dat de ingediende belastingaangiften juist zijn. Hiermee voorkomen we verrassingen en geven we uitvoering aan het convenant Horizontaal Toezicht (HT) dat we met de Belastingdienst hebben gesloten.

Eind 2020 is er een einde gekomen aan het oude HT en is er een nieuw Doorontwikkeld Horizontaal Toezicht (DHT) gepubliceerd. Dit nieuwe DHT is voor minder belastingplichtigen toegankelijk omdat

de criteria voor deelname zijn verhoogd. Tevens komen er veel meer verplichtingen aan de kant van de belastingplichtigen om in DHT te komen en te blijven. Die verplichtingen zien we met name bij de diverse verplichtingen op het gebied van tax control en zelf monitoring die met de Belastingdienst moeten worden gedeeld. Doel van DHT is om veel meer werk bij belastingplichtigen zelf neer te leggen en capaciteit vrij te spelen om weer meer te gaan controleren bij belastingplichtigen zonder DHT. We zijn met de Belastingdienst in gesprek om te kijken wat dit voor ons als gemeente betekent en in hoeverre wij hier adequaat invulling aan kunnen geven. Eén van de eisen is dat de belastingplichtige een tax control framework (TCF) opstelt en implementeert.

ICT

Informatisering en automatisering

De inzet van ICT blijft een cruciale rol houden in de uitvoering van onze taken en het functioneren van de stad en dorpen. De maatschappelijke en ruimtelijke opgaven in de stad en dorpen en onze organisatie zijn nauw verbonden met vraagstukken op het gebied van informatiemanagement. We zien dat onze organisatie steeds 'ICT-intensiever' wordt. Dit is overigens niet uniek voor Purmerend, maar sluit aan bij een algemene maatschappelijke trend.

ICT blijft een strategisch bedrijfsmiddel voor gemeenten. We hebben 2023 benut om de digitale werkomgeving voor de medewerkers te verbeteren. Hiermee borgen we zoveel mogelijk de continuïteit van de digitale werkomgeving. We dragen zorg voor een stabiel en veilig digitaal netwerk, goed functionerende generieke ICT-voorzieningen (hardware en software) en een hoog niveau van gebruikersondersteuning.

Informatiebeveiliging

Het Gemeentelijk InformatieBeveiligingsBeleid (GIBB) bepaalt (op basis van de Baseline Informatiebeveiliging Overheid) de kaders en verantwoordelijkheden om een adequate informatiebeveiliging in te richten en te onderhouden. In 2023 zijn belangrijke stappen gezet in het voldoen aan deze verantwoordelijkheid. Hierover wordt verantwoording afgelegd door middel van de jaarlijkse ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit). Deze is voor de gehele organisatie binnen de deadline ingeleverd.

Digitaal samenwerken

De ontwikkeling naar een informatieorganisatie biedt kansen en uitdagingen voor de stad en onze organisatie. Kansen om onze dienstverlening te verbeteren, transparantie en vertrouwen te vergroten en maatschappelijke uitdagingen op te pakken. Het verder digitaliseren en inrichten van plaats- en tijdonafhankelijk werken voor medewerkers in combinatie met onze inwoners en (keten)partners wordt hierin verder gefaciliteerd. Dit vereist goede inzicht in benodigde voorzieningen en geldende wetgeving om tot efficiënte en effectieve digitale oplossingen te komen, met voldoende aandacht voor publieke waarden als veiligheid, toegankelijkheid, privacy en gelijke behandeling. In 2023 is verder gegaan met de implementatie van tools om die digitale samenwerking mogelijk te maken, zoals het zaaksysteem en het gebruik van Teams.

Communicatie

In 2022/2023 is een aantal losse gemeentelijke (project)websites ondergebracht onder purmerend.nl. Dit is beter voor de vindbaarheid van de informatie en efficiënter omdat er minder domeinnamen nodig zijn en contentmanagement maar op één plek nodig is. Dit zijn de sites:

- Duurzaamheid
- Datalab
- Van brug tot brug
- Baanste Noord
- Erfgoedbeemster.nl
- Gemeentelijkvastgoed.nl
- Kermis.purmerend.nl
- Kinderboerderij.purmerend.nl
- Purmerend2040.nl
- Visievanbeemster.nl
- Woneninpurmerend.nl

Ook zijn meerdere websites ontwikkeld en live gegaan zoals asd.purmerend.nl, inhetstadje.nl, werkenbijpurmerend.nl en raad.purmerend.nl.

Schrijftrainingen

Er is tijd geïnvesteerd in schrijftrainingen Duidelijke Taal om zo teksten begrijpelijker en toegankelijker te maken.

Inkoop, contracten en subsidies (INCS)

INCS voorheen team coördinatie aanbestedingen heeft in 2023 een flinke groei meegemaakt. Door de weg die de afdeling een aantal jaren terug was ingeslagen om alles te centraliseren en professionaliseren en tegelijkertijd ook zichtbaar te zijn is er flink geïnvesteerd. Dit heeft als gevolg gehad dat men meer kon focussen om tijdig aanbestedingen uit te zetten, de onrechtmatigheid is verminderd en dat er aan de inkoopbehoefte van de organisatie kan worden voldaan. De gemeente heeft een inkoopvolume van € 145 miljoen, onderverdeeld onder ruim 2500 leveranciers. Afgelopen jaar heeft de afdeling inkoop ruim 150 trajecten doorlopen. Ook focust de afdeling op duurzaamheid. Dit heeft geresulteerd tot de status goud qua duurzaamheid bij de MRA (Metropoolregio Amsterdam). Purmerend is een van de 3 gemeenten die deze status heeft.

Het team van contractmanagers en beheerders hebben zich verder ontwikkeld in de CATS-methode. Dit zorgt er mede voor dat de rollen binnen het proces helder zijn, zowel binnen het INCS-team als buiten het team. Vanuit dit oogpunt worden er gesprekken gevoerd met de contracteigenaren. Door deze gesprekken weten de contracteigenaren tijdig contact op te nemen als een contract niet lekker loopt.

Alle indexeringen moeten via de contractmanagers. Het afgelopen jaar is gezien dat veel leveranciers/aanbieders een hogere indexatie aanvragen dan in het contract is opgenomen. De contractmanagers zijn niet akkoord gegaan met deze verhogingen, dit heeft er voor gezorgd dat er ca. € 150.000,- is bespaard. Door accountgesprekken met de leveranciers structureel in te

plannen worden de contracten beter gebruikt en waar mogelijk aangepast. De einddatum van een contract wordt tijdig gesignaleerd en indien gewenst wordt deze verlengd of er wordt een inkoopprocedure gestart. In de inkoopprocedure worden de lessons learned van het afgelopen contract meegenomen.

INCS, waarvan de S staat voor de inkomende subsidies. Onze gemeente staat de komende jaren voor veel uitdagingen. Een stad die groeit en bloeit. De gemeente staat er niet alleen voor in haar opgaven. Om optimaal gebruik te maken van alle methoden van (co) – financiering, moeten we nu zaaien om later te oogsten. Sinds 2020 is de inzet op inkomende subsidies daarom geïntensiveerd. Gekozen is voor een integrale aanpak waarbij de subsidiekansen voor alle domeinen in samenhang en overstijgend worden opgepakt. Een regionaal, Provinciaal, landelijk en Europees netwerk draagt ook bij aan het succesvol werven van subsidies. Deze inzet heeft geleid tot een volume in 2023 van 35 toegekende aanvragen ten bedrage van € 46 miljoen euro op gebied van klimaatadaptatie, woningbouw, restauratie monumenten, energiebesparingsprogramma's, preventieve gezondheid – en maatschappelijke programma's.

Rechtmatigheidsverantwoording

ALGEMEEN

Vanaf het dienstjaar 2023 is het college zelf verantwoordelijk voor het afgeven van een rechtmatigheidsverantwoording, die in de jaarstukken wordt opgenomen. Met ingang van 2023 heeft het college zelf getoetst op de rechtmatige naleving van het door de raad vastgestelde normenkader.

Bij de rechtmatigheidsverantwoording gaat het erom dat het college toelicht in hoeverre de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties overeenstemmen met of afwijken van het begrotingscriterium, het voorwaarden criterium, en het misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen.

Op woensdag 21 februari 2024 zijn de gemeenten door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) geïnformeerd over actuele stand van zaken ten aanzien van de rechtmatigheidsverantwoording. Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO) kan na overleg tussen het ministerie van BZK en de Algemene Rekenkamer nog niet worden gewijzigd ten aanzien van de rechtmatigheidsverantwoording. Dit betekent dat de accountant over het verslagjaar 2023 een oordeel over de rechtmatigheid van alle baten, lasten en balansmutaties moeten afgeven waar dit anders door het college zou plaatsvinden. De gemeenten worden opgeroepen de rechtmatigheidsverantwoording op te nemen in de jaarrekening, conform de aangepaste verordeningen en de afspraken die hierover door vertegenwoordigende organen met het bestuur zijn gemaakt. Het college heeft op 27 februari 2024 de gemeenteraad hierover geïnformeerd (1595088) en aangegeven op de ingeslagen weg verder te gaan met het voorbereiden en afgeven van een rechtmatigheidsverantwoording over 2023 in de jaarstukken 2023. Op 6 maart 2024 heeft BZK in de IBI nieuwsbrief nr.121 duidelijkheid verstrekt wat er van gemeenten

en accountants verwacht wordt ten aanzien van de rechtmatigheidsverantwoording 2023. Gemeenten dienen in de jaarrekening 2023 een rechtmatigheidsverantwoording op te nemen en de controlerend accountant geeft een getrouwheidsoordeel af ten aanzien van de in de jaarrekening aanwezige rechtmatigheidsverantwoording.

Op 8 april 2024 heeft de commissie BBV de verplicht te hanteren modelverantwoording aangepast door expliciet de Kadernota Rechtmatigheid 2023 van de Commissie BBV van november 2023 als grondslag voor de rechtmatigheidsverantwoording toe te voegen.

In de navolgende paragrafen zijn de uitgangspunten en bevindingen ten aanzien van de rechtmatigheidsverantwoording nader geduid.

GEMAAKTE AFSPRAKEN MET DE RAAD

Gedurende 2023 en begin 2024 zijn er op diverse momenten afspraken tussen de gemeenteraad en het college gemaakt over de door het college af te geven rechtmatigheidsverantwoording. Hierna zijn deze afspraken geduid.

Financiële verordeningen controleverordening

Op 30 maart 2023 heeft de gemeenteraad de financiële verordening 2023 en de controleverordening 2023 vastgesteld. Beide verordeningen zijn aangepast in lijn met de van toepassing zijnde rechtmatigheidsverantwoording over 2023. In artikel 20 van de financiële verordening 2023 zijn afspraken gemaakt over hoe omgegaan dient te worden met de rechtmatigheidsverantwoording.

Verantwoordingsgrens, rapportagegrens en de paragraaf bedrijfsvoering

Op 25 mei 2023 heeft de gemeenteraad besloten de verantwoordingsgrens ten aanzien van de rechtmatigheidsverantwoording vast te stellen op 1% van de totale lasten, inclusief mutaties in de reserves. Een verantwoordingsgrens van 1% komt over 2023 uit op een bedrag van € 3,7 miljoen.

De gemeenteraad heeft op 25 mei 2023 de rapportagegrens voor individuele onrechtmatigheden vastgesteld op € 600.000, zijnde 20% van de verantwoordingsgrens. Dit betekent dat alle individuele fouten en onduidelijkheden boven € 600.000,- hieronder in de paragraaf bedrijfsvoering door het college nader worden toegelicht.

Er zijn vanuit de gemeenteraad geen specifieke onderwerpen die de gemeenteraad in de paragraaf bedrijfsvoering terug wenst te laten komen. Hieronder zullen per geconstateerde onrechtmatigheid de wettelijke onderdelen worden toegelicht te weten:

- de oorzaken toelichten voor evt. geconstateerde onrechtmatigheden (wat is het precies);
- een verklaring voor de geconstateerde onrechtmatigheden (achterliggende reden);
- acties die door het college zijn ondernomen om onrechtmatigheden in de toekomst te voorkomen (beheersmaatregelen).

Normenkader

Op 29 februari 2024 heeft de gemeenteraad het normenkader vastgesteld. Het normenkader bevat de wet- en regelgeving die relevant is voor de rechtmatigheidsverantwoording van 2023. In het kader van de rechtmatigheidsverantwoording gaat het daarbij om de bepalingen waarvoor de gemeente financiële consequenties uit kunnen voortkomen. Het college optimaliseert

het normenkader in een toetsingskader. Het toetsingskader is opgenomen in de aanwezige procesbeschrijvingen en het interne controleplan.

Eerste jaar

Gezien de rechtmatigheidsverantwoording in 2023 voor de eerste keer wordt afgegeven door het college wordt 2023 ook gezien als een "proefjaar". Leermomenten voortkomend uit de eerste afgegeven rechtmatigheidsverantwoording worden toegepast in de door het college af te geven rechtmatigheidsverantwoording over 2024. Indien daar aanleiding toe is worden in 2024 de met de raad gemaakte afspraken inzake de rechtmatigheidsverantwoording nader geduid.

BEGROTINGSCRITERIUM¹

In deze paragraaf worden in lijn met artikel 20 lid 5.a van de financiële verordening gemeente Purmerend 2023 de geconstateerde begrotingsonrechtmatigheden vermeld.

Begrotingsonrechtmatigheden binnen de exploitatie

De verschillen tussen de geautoriseerde lasten en de gerealiseerde lasten worden hieronder per programma weergegeven (lasten x €1.000).

Conform artikel 20 lid 6a van de financiële verordening gemeente Purmerend 2023 zijn overschrijdingen van kosten kleiner dan € 100.000,- rechtmatig. Hieronder worden alleen afwijkingen groter dan € 100.000 per programma/ beleidsveld toegelicht.

Programma (bedragen x € 1.000)	Begroting bijgesteld lasten 2023	Realisatie lasten 2023	Overschrijding	Samenhangend met reserves	Samenhangend met andere overschrijdingen of hogere baten
Programma 1 Publiekdiensten	-9.813	-9.930	-116	Nee	Deels
Programma 2 Samenleving, BV021 Kunst en cultuur	-8.820	-8.986	-166	Nee	Deels
Programma 2 Samenleving, BV022 Sport en recreatie	-9.692	-10.129	-436	Nee	Deels
Programma 2 Samenleving, BV024 Jeugd	-42.069	-43.736	-1.667	Nee	Ja
Programma 2 Samenleving, BV025 Onderwijs	-12.958	-13.354	-396	Nee	Nee
Programma 4 Milieu, BV041 Milieu	-13.488	-13.911	-423	Nee	Ja
Overzicht overhead	-29.514	-30.147	-633	Nee	Ja
Totaal	-126.354	-130.193	-3.839		

De hierboven vermelde begrotingsoverschrijdingen zijn hieronder per programma/ beleidsveld nader geduid.

Programma 1 Publiekdiensten

Binnen programma 1 is er een overschrijding van € 154.000 aanwezig door hogere juridische

¹ De financiële beheers handelingen moeten tot stand komen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting.

kosten. Het aantal af te handelen bezwaren is meer dan verdubbeld ten opzichte van 2022 (met name OZB bezwaren). Om de werkzaamheden hiervoor op te vangen was inhuur van extern personeel noodzakelijk. Daarnaast is er een overschrijding aanwezig als gevolg van hogere personele lasten die horen bij de dienstverlening ten aanzien van het verlenen van reisdocumenten, rijbewijzen naturalisatie en huwelijksvoltrekkingen ter grootte van € 152.000. Tegenover deze hogere personele lasten staan hogere baten als gevolg van de legesopbrengsten. Waardoor deze begrotingsoverschrijding ten aanzien van de loon en leges opbrengsten dienstverlening betreft daarmee een begrotingsoverschrijding in lijn met het door de gemeenteraad vastgestelde beleid en voldoet aan de vereisten zoals opgenomen in artikel 20 lid 6b van de financiële verordening gemeente Purmerend 2023. Naast deze begrotingsoverschrijding zijn er binnen programma 1 onderschrijdingen ter grootte van € 190.000 waardoor er per saldo een overschrijding is van €116.000.

Programma 2 Samenleving

Binnen programma 2 hebben zich op de navolgende beleidsvelden begrotingsoverschrijdingen voorgedaan die groter zijn dan € 100.000. De overschrijdingen zijn hierna per beleidsveld toegelicht.

BVo21 Kunst en Cultuur

Het beleidsveld Kunst en Cultuur heeft in totaal € 166.000 overschrijdingen. Van deze overschrijding betreft € 92.000 een door de gemeente verstrekte subsidie waar de gemeente vanuit Het Rijk een subsidie voor heeft ontvangen (SPUK IDO). De kosten inzake kaartgeverkoop Purmaryn vallen €31.000 hoger uit door de toename van de kaartverkoop. Door de hoger opbrengsten is dit gedekt. Beide overschrijdingen voldoet aan de vereisten van artikel 20 lid 6b van de financiële verordening gemeente Purmerend 2023 en worden daarmee niet als onrechtmatig aangemerkt. De overige overschrijdingen ter grootte van € 43.000 zijn overschrijdingen die wel onrechtmatig zijn.

BVo22 Sport en recreatie

Het beleidsveld Sport en recreatie heeft in totaal € 436.000 overschrijdingen op de lasten. Dit betreft € 236.000 overschrijdingen als gevolg van het verstrekken van extra subsidiegelden aan Spurd. Tegenover deze extra subsidieverstrekking staan extra subsidie inkomsten van de SPUK NEAS en Spuk stimulering sport waardoor deze overschrijding in met artikel 20 lid 6b van de financiële verordening gemeente Purmerend 2023 niet als onrechtmatig worden aangemerkt. Daarnaast zijn er binnen het beleidsveld € 200.000 individuele kleine overschrijdingen die onrechtmatig zijn.

BVo24 Jeugd

Het beleidsveld Jeugd heeft in totaal een overschrijdingen op de lasten van € 1.667.000. Deze overschrijding betreft voor € 2.066.000 een overschrijding ten aanzien van de uitvoering van de jeugdwet. Omdat hier sprake is van een opendeinde regeling in lijn met artikel 20 lid 6c van de financiële verordening gemeente Purmerend 2023 geen sprake van een onrechtmatigheid. Naast deze begrotingsoverschrijding zijn er binnen beleidsveld BVo24 Jeugd onderschrijdingen ter grootte van € 235.000.

BVo25 Onderwijs

Het beleidsveld Onderwijs heeft in totaal een overschrijding op de lasten van € 396.000. Deze overschrijding betreft met name een overschrijding ten aanzien van de onderwijshuisvesting (€ 385.000). Alle overschrijdingen ten aanzien van dit beleidsveld zijn onrechtmatig.

Programma 4 Milieu beleidsveld BVo41 Milieu

Binnen programma 4 is er een overschrijding aanwezig van in totaal € 423.000 op beleidsveld BVo41 Milieu. De overschrijding bestaat voor € 856.000 door een dotatie aan de voorziening afvalstoffenheffing (inclusief de nacalculatie op btw en overhead). Voor de afvalstoffenheffing betreft dit hogere inkomsten uit afvalstromen en daarmee is de overschrijding conform artikel 20 lid 6b van de financiële verordening gemeente Purmerend 2023 rechtmatig. De hogere lasten ten aanzien van het Regionaal energiebesparingsprogramma ter grootte van € 181.000 worden gecompenseerd door hogere subsidie inkomsten van de Provincie en waardoor deze begrotingsoverschrijding in lijn is met het door de gemeenteraad vastgestelde beleid en voldoet aan de vereisten zoals opgenomen in artikel 20 lid 6b van de financiële verordening gemeente Purmerend 2023. Naast deze begrotingsoverschrijding zijn er binnen beleidsveld BVo41 Milieu onderschrijdingen ter grootte van € 614.000 waardoor er per saldo een overschrijding is van € 423.000.

Overzicht overhead

De overschrijding op het "overzicht overhead, onvoorzien en VPB" ontstaat voor € 948.000 aan overheadkosten die toezien op de specifieke uitkeringen Oekraïne, Toeslagenaffaire, IZA, GALA en Energiearmoede. Bij het opmaken van de Najaarsnota is rekening gehouden met een doorbelasting van de overhead aan specifieke uitkeringen naar programma 2. Het blijkt echter niet toegestaan dit door te belasten aan de betreffende taakvelden in het programma. Deze kosten dienen verantwoord te worden op het overzicht Overhead te blijven staan. Hierdoor blijven de lasten volledig voor rekening van het overzicht Overhead. De ontvangen specifieke uitkeringen zijn verantwoord als baten binnen programma 2. Programma 2 heeft daardoor een voordeel van € 948.000, want de kosten van de overhead mogen wel op de regelingen worden gedeclareerd. Per saldo is dit budgettair neutraal in de jaarrekening. De begrotingsoverschrijding op het "Overzichten overhead, onvoorzien en VPB" betreft daarmee een begrotingsoverschrijding in lijn met het door de gemeenteraad vastgestelde beleid en voldoet aan de vereisten zoals opgenomen in artikel 20 lid 6b van de financiële verordening gemeente Purmerend 2023. Naast deze begrotingsoverschrijding zijn er binnen het "overzicht overhead, onvoorzien en VPB" onderschrijdingen ter grootte van € 315.000 waardoor er per saldo een overschrijding is van € 633.000.

Totaal Begrotingsonrechtmatigheden binnen de exploitatie

De begrotingsonrechtmatigheden ten aanzien van de lasten op de programma's en beleidsvelden zijn voor in totaal € 5.355.000 opgenomen op regel "1A. Overschrijding lasten op de programma's" opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording. Begrotingsonrechtmatigheden die passen binnen de met uw raad gemaakte afspraken zoals opgenomen in artikel artikel 20 lid 6 van de financiële verordening gemeente Purmerend 2023 zijn voor in totaal € 4.562.000 opgenomen op regel "4. Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden (van onderdeel 1 en 2) dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee vooraf als acceptabel is geïdentificeerd en verwijzen naar dit vooraf vastgestelde beleid." in de rechtmatigheidsverantwoording per saldo zijn de begrotingsonrechtmatigheden op regel 1a en regel 4 € 793.000.

Begrotingsonrechtmatigheden op investeringen

Over 2023 zijn er geen onrechtmatigheden geconstateerd ten aanzien van de investeringen. De investeringen voldoen daarmee in 2023 aan de vereisten zoals opgenomen in artikel 20 lid 7 van de financiële verordening gemeente Purmerend 2023.

Er zijn daarom ook geen begrotingsonrechtmatigheden op investeringen die opgenomen moeten worden op regel " 1B. Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)" in de rechtmatigheidsverantwoording.

Ongeautoriseerde reservemutaties

Over 2023 zijn er geen ongeautoriseerde reservemutatie.

Er zijn daarom ook geen ongeautoriseerde reservemutaties opgenomen op regel " 2. Ongeautoriseerde reservemutaties" in de rechtmatigheidsverantwoording.

Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of te laat aan de raad zijn gemeld

Overschrijdingen op baten en lasten die gedurende het jaar bekend werden, zijn in 2023 aan de gemeenteraad voorgelegd, bijvoorbeeld via de Voor- en Najaarsnota's. Nog niet geautoriseerde overschrijdingen worden in de jaarstukken toegelicht en worden door de vaststelling van de jaarrekening door de gemeenteraad alsnog geautoriseerd. Dit geldt ook voor onderschrijdingen op baten en/of lasten, die niet als onrechtmatig worden gezien.

Er zijn daarom ook geen overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of te laat aan de raad opgenomen op regel " 3. Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of te laat aan de raad zijn gemeld."

VOORWAARDENCRIERIUM¹

In deze paragraaf worden in lijn met artikel 20 lid 5.b van de financiële verordening gemeente Purmerend 2023 de geconstateerde onrechtmatigheden ten aanzien van het voorwaardecriterium vermeld.

Hierna zijn de individuele overschrijdingen ten aanzien van het voorwaardecriterium boven de € 600.000,- nader gduid.

Geconstateerde onrechtmatigheid ten aanzien van de aanbestedingen:

Uit de interne controle werkzaamheden is gebleken dat er in totaal € 4.132.680,- aan onrechtmatige inkopen boven de EU-aanbestedingsgrenzen hebben plaatsgevonden gedurende 2023. De onrechtmatige inkopen boven de rapportagegrens betreffende inkopen ten aanzien van de opvang van Oekraïense ontheemde in onze gemeente. Gedurende 2023 heeft de doelmatigheid van de opvang van de ontheemden prioriteit gekregen boven de rechtmatigheid. Daarnaast fluctueren de op te vangen aantallen ontheemden nog per periode en de beschikbare locaties. De overige geconstateerde onrechtmatigheden betreffen onrechtmatigheden die kleiner zijn dan de rapportagegrens.

Beheersmaatregelen:

Gedurende 2024 zullen de over 2023 onrechtmatige uitgaven inzake de opvang van de Oekraïense

¹ Dit zijn de eisen die worden gesteld bij de uitvoering van de financiële beheershandelingen. De eisen/voorwaarden zijn afkomstig uit diverse wet- en regelgeving, zowel interne en als extern en hebben betrekking op aspecten zoals: doelgroep, termijn, grondslag, administratieve bepalingen, normbedragen, bevoegdheden, bewijsstukken, recht, hoogte en duur.

ontheemden zoveel als mogelijk doormiddel van aanbestedingen of het scharen van de dienstverlening onder bestaande contracten rechtmatig worden gemaakt.

De geconstateerde onrechtmatigheden ten aanzien van het voorwaardecriterium zijn opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording omdat de totale onrechtmatigheden boven de verantwoordingsgrens uitkomen. De onrechtmatigheid is terug te vinden op regel " Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed (inhoudelijk hier toelichten en in de paragraaf bedrijfsvoering)" in de rechtmatigheidsverantwoording.

MISBRUIK EN ONEIGENLIJK GEBRUIK CRITERIUM²

In deze paragraaf worden in lijn met artikel 20 lid 5.c van de financiële verordening gemeente Purmerend 2023 de geconstateerde onrechtmatigheden ten aanzien van het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium (M&O criterium) vermeld.

Uit de interne controle werkzaamheden zijn geen fouten of onduidelijkheden geconstateerd. Derhalve is er ook geen toelichting in de paragraaf bedrijfsvoering opgenomen ten aanzien van het M&O criterium.

Gezien er geen onrechtmatigheden ten aanzien van het M&O criterium zijn geconstateerd wordt er in de rechtmatigheidsverantwoording ook niets nader geduid ten aanzien van het M&O criterium.

INFORMATIEBEVEILIGING EN PRIVACY

In deze paragraaf worden in lijn met artikel 20 lid 5.d van de financiële verordening gemeente Purmerend 2023 de geconstateerde onrechtmatigheden ten aanzien van informatiebeveiliging en privacy vermeld.

Gedurende 2023 hebben zich geen financiële onrechtmatigheden voorgedaan ten aanzien van informatiebeveiliging en privacy. Uit de uitgevoerde interne werkzaamheden en uit de externe IT-Audit blijken geen onrechtmatigheden ten aanzien van informatiebeveiliging en privacy.

RECHTMATIGHEIDSVERANTWOORDING IN DE JAARSTUKKEN

Op basis van de bovenstaande constatering is het college van mening dat de in deze jaarrekening 2023 verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties niet rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens van 3,7 miljoen.

² Onder misbruik wordt verstaan: het opzettelijk niet, niet tijdig, onjuist of onvolledig verstrekken van gegevens met als doel ten onrechte overheidssubsidies of -uitkeringen te verkrijgen, danwel met het doel om voor een te laag bedrag aan heffingen aan de hogere overheid te betalen.

7 Verbonden partijen

Inleiding

Een verbonden partij wordt in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) als volgt gedefinieerd: 'een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijke belang én een financieel belang heeft.'

Van een bestuurlijk belang is sprake wanneer de gemeente rechtstreeks invloed heeft op de besluitvorming binnen de verbonden partij. Een wethouder, raadslid of ambtenaar van de gemeente neemt namens de gemeente in het bestuur van de verbonden partij plaats, of stemt namens de gemeente.

Van een financieel belang is sprake wanneer de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in geval van faillissement van de organisatie, of wanneer financiële problemen bij de organisatie kunnen worden verhaald bij de gemeente.

Privaatrechtelijke organisaties kunnen deelnemingen in stichtingen, verenigingen, coöperaties en vennootschappen zijn. Bij publiekrechtelijke organisaties gaat het om gemeenschappelijke regelingen. Purmerend kent op dit moment 7 gemeenschappelijke regelingen en 6 deelnemingen in vennootschappen.

Visie op verbonden partijen

Verbonden partijen zijn organisaties die taken uitvoeren die de gemeente niet alleen kan. Omdat de omvang, de taken en de organisatievorm per verbonden partij verschilt, kan dit in de praktijk niet op een eenduidige manier georganiseerd worden. Of de gemeente Purmerend samenwerkt, in welke vorm en onder welke voorwaarden, wordt daarom per situatie afzonderlijk beoordeeld.

De gemeente Purmerend vindt het van belang dat zij voldoende sturingsmogelijkheden heeft ten aanzien van een verbonden partij om onze belangen als gemeente te kunnen bewaken. Deze sturingsmogelijkheden zijn er in de vorm van goede en tijdige informatieverstrekking richting de gemeenteraad en door bepaalde beleidsstukken ter besluitvorming voor te leggen aan de gemeenteraad. Daarnaast neemt het college een actieve houding aan als het gaat over het informeren van de raad.

De verbonden partijen

Publiekrechtelijke organisaties
Gemeenschappelijke regelingen:

1. GGD Zaanstreek-Waterland

2. Werkom
3. Omgevingsdienst IJmond **
4. Vervoerregio Amsterdam*
5. Veiligheidsregio Zaanstreek- Waterland*
6. Recreatieschap Twiske-Waterland
7. Waterlands Archief

Privaatrechtelijke organisaties

Vennootschappen en coöperaties:

1. Stadsverwarming Purmerend (SVP)
2. Huisvuilcentrale (HVC)
3. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)
4. Alliander
5. InWest Regio BV
6. V.O.F. De Beemster Compagnie

** De financiële gegevens over het dienstjaar 2023 zijn gebaseerd op voorlopige jaarstukken. Voor de overige verbonden geldt dat de financiële gegevens over het dienstjaar 2023 zijn gebaseerd op definitieve jaarstukken.*

*** De financiële cijfers voor 2023 zijn op moment van vaststellen jaarrekening 2023 nog niet voorhanden bij de gemeente.*

Publiekrechtelijke organisaties

1. GGD Zaanstreek-Waterland

Vestigingsplaats	Zaandam
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling: openbaar lichaam
Algemene informatie	De GGD Zaanstreek-Waterland is een samenwerkingsverband van 7 gemeenten in de regio Zaanstreek-Waterland op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen en is gestart per 1 september 2016. De GGD voert op meerdere gebieden van de preventieve gezondheidszorg taken uit. Dit betreft zowel wettelijke taken, zoals infectieziektebestrijding, gezondheidsmonitors en Jeugdgezondheidszorg, als niet wettelijke taken.
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Mevr. N. Saaf
Programma	02. Samenleving
Openbaar belang	GGD Zaanstreek-Waterland beschermt, bewaakt en bevordert de gezondheid en de sociale veiligheid van alle mensen in de regio. Daarbij staat een preventieve en collectieve aanpak voorop, met specifieke aandacht voor bevordering van participatie en ondersteuning van de eigen regie van mensen. Als uitvoeringsorganisatie van de gemeenten sluit de GGD aan bij de gemeentelijke verantwoordelijkheden in het sociaal domein.
Bestuurlijk belang	Een lid van het Algemeen Bestuur (AB) heeft in de vergadering van het AB één stem. In die gevallen waarin Zaanstad en Purmerend zwaarwegende bezwaren hebben tegen een voorstel en met het oog daarop tegenstemmen, leidt die tegenstem tot verwerping van

Zeggenschap	het voorstel. Het voorgaande is niet van toepassing op het voorstel tot vaststelling van de begroting respectievelijk de jaarrekening van de GGD.		
	De gemeenschappelijke regeling heeft geen aandelen. Elk lid van het Algemeen Bestuur (AB) heeft één stem. Dat betekent een stemrecht van 14,3%.		
Financiële gegevens	Balansdatum	31-12-2022	31-12-2023
	Eigen Vermogen	€ 1.044.244	€ 3.233.402
	Vreemd Vermogen	€ 11.413.297	€ 8.140.827
	Resultaat na bestemming		€ -200.961
	Deelnemersbijdrage		€ 4.006.476
Ontwikkelingen en beleidsvoornemens	In 2023 zijn op basis van de beleidsvoornemens de volgende besluiten genomen: <ul style="list-style-type: none"> • Gemeenten en de GGD hebben een gezamenlijk een regionale visie opgesteld. • Er is een nieuwe gemeenschappelijke regeling (GR) een eerste keer voor zienswijze bij de Raad aangeboden. • Er is besloten dat de GGD ZW gaat samenwonen met de Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland (VrZW) in het pand van de VrZW aan het Prins Bernardplein in Zaandam. De vorm van samenwerking wordt verder uitgewerkt.. 		
Risico's	<ul style="list-style-type: none"> • Wanneer de behoeften of verwachtingen van de gemeenten in de GR uiteen gaan lopen als het gaat over dienstverlening en bekostiging, maar slechts gestuurd kan worden met elkaar, dan kan een bestuurlijk spanningsveld ontstaan. Het risico is dat geen vorm gevonden wordt om ruimte te bieden aan het eigen beleid van de deelnemende gemeenten en dat de dienstverlening van de GGD aan de inwoners van Purmerend niet in overeenstemming is met de wens van het bestuur. • De GGD is eigen risicodragers voor de WW. In 2016 is het AB geadviseerd over dit risico en heeft besloten geen aparte stichting in het leven te roepen om risico's af te wentelen, ook omdat de deelnemende gemeenten een fatsoenlijk personeelsbeleid willen voeren. WW-risico's die voortkomen uit het beëindigen van projecten worden via contractafspraken afgedekt. In essentie betekent dit dat het WW-risico terecht komt bij de gemeente die de taak bij de GGD weghaalt. • Calamiteiten binnen het taakveld van de GGD die een bedreiging vormen voor de volksgezondheid zoals infectieziekten (corona) of rampenbestrijding. • Om het pand geschikt te maken voor inhuizing van de GGD bij de VrZW bestaat het risico dat onvoorzien meerwerk tot meerkosten en dus tegenvallers leidt. 		

2. Werkom

Vestigingsplaats	Purmerend
Rechtsvorm	Bedrijfsvoeringsorganisatie (BVO)
Algemene informatie	Ten uitvoering van de taken in het kader van de Participatiewet (PW) en Wet sociale werkvoorziening (WSW) hebben de gemeenten Purmerend en Zaanstad Werkom opgericht in 2018.
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Dhr. A.O.C. Boer
Programma	02. Samenleving
Openbaar belang	De gemeenschappelijke regeling is getroffen voor het uitvoeren van de taken van de colleges voortkomend uit of samenhangend met de Participatiewet en de Wet Sociale Werkvoorziening.

Bestuurlijk belang	Per 1 januari 2018 hebben de gemeenten Purmerend en Zaanstad samen het Participatiebedrijf opgericht om effectiever te zijn in de uitvoering van de Wet Sociale Werkvoorziening en de Participatiewet.		
Zeggenschap	Stemverhouding gemeenten Zaanstad en Purmerend beiden 50%		
Financiële gegevens	Balansdatum	31-12-2022	31-12-2023
	Eigen Vermogen	€ 1.976.601	€ 2.342.472
	Vreemd Vermogen	€ 593.982	€ 708.553
	Resultaat na bestemming		0
	Deelnemersbijdrage/dividend		n.v.t.
Ontwikkelingen en beleidsvoornemens	<p>Arbeidsmarktontwikkelingen: Steeds zichtbaarder wordt dat een voorziening als Werkom nodig is en blijft om kansen te bieden voor mensen die kwetsbaar zijn op de arbeidsmarkt. De coronacrisis heeft laten zien, dat een groep inwoners kwetsbaar is op de arbeidsmarkt en bij een economische disruptie risico loopt om uit te vallen op de arbeidsmarkt. Voor een organisatie als Werkom is het cruciaal dat ze een vermogen ontwikkelt om een passend leer- en ontwikkelaanbod te bieden, dat kandidaten in staat stelt te bewegen naar dat deel van de arbeidsmarkt waar duurzame baankansen zijn. Voor de gemeente, als eigenaar en opdrachtgever, is het van belang inzicht te houden voor welke groep mensen een voorziening als Werkom de meeste toegevoegde waarde heeft.</p> <p>Beleidsherijking participatiewet: In de kadernota 2024 van Werkom wordt de ontwikkeling geschetst m.b.t. het financiële tekort dat ontstaat door de gestage uitstroom van de Wsw'ers. In 2022 hebben de gemeenten Purmerend en Zaanstad gekozen voor het scenario waarin Werkom de autonome ontwikkeling volgt; uitstroom van mensen met een Wsw-indicatie, mensen met een beschut werk indicatie stromen in. Echter de laatste groep laat een lagere inzetbaarheid en arbeidsproductiviteit zien. Ook is de instroom in aantallen lager dan de uitstroom. Effect is dat de interne (beschutte) werkomgeving de komende jaren zal krimpen. Tegen deze achtergrond zullen er maatregelen genomen gaan worden. In 2023 is er een strategische agenda voor de komende jaren gemaakt.</p>		
Risico's	<p>Het risicoprofiel is hoog. Het maatschappelijk belang is groot, het gaat om kwetsbare mensen. De financiële bijdrage van de gemeente is fors. Een negatief resultaat komt voor 2/3 t.l.v. gemeente Zaanstad en voor 1/3 t.l.v. gemeente Purmerend.</p> <p>Risicoanalyse: De governance van Werkom is dual. De gemeente stuurt als eigenaar van de organisatie, maar ook als opdrachtgever. Om die rollen duidelijk te scheiden, is ervoor gekozen de rol van eigenaar bij de wethouder financiën neer te leggen. De rol van opdrachtgever ligt bij de vakwethouder, zijnde de portefeuillehouder Werk en Inkomen. Dat heeft als consequentie dat de risicobeheersing ook dual is en dat verschillende aspecten van risico en beheersing onder de verantwoording van de verschillende rollen vallen. De rollen kunnen niet los van elkaar worden gezien. Het beoogd effect wordt het best gerealiseerd met een goed samenspel tussen deze beide wethouders.* Eigenaarsrol: Vanuit de eigenaarsrol wordt gestuurd op een meerjarig sluitende begroting.* Opdrachtgeversrol: De opdrachtgeversrol wordt gestuurd vanuit de dienstverleningsovereenkomst. In de periodieke voortgangsgesprekken over participatie wordt met Werkom gesproken over o.a. instroom, uitstroom, doorlooptijden, klanttevredenheid en de mogelijkheden voor bijsturing. Ook wordt casuïstiek besproken, de regionale en landelijke ontwikkelingen komen ook aan bod.* Samenspel rollen: De wisselwerking tussen de eigenaarsrol en de opdrachtgeversrol is belangrijk. Signalen vanuit de voortgangsgesprekken worden meegenomen in de eigenaarsrol. Dit samenspel wordt ambtelijk en bestuurlijk georganiseerd door een goede overlegstructuur.</p> <p>Risico's:In de eerste jaren ging de aandacht aan naar inrichtings- en beheersrisico's, nu zien we dat Werkom een volgende stap in de ontwikkeling moet zetten. Een stap die gaat over de verdere uitvoering van het gekozen beleidsscenario. Hierbij zijn de aanbevelingen</p>		

uit het Berenschot rapport van belang. Hoe transformeert Werkom naar een modern leerwerkbedrijf dat inclusieve arbeid biedt en waar ruimte is voor het ontwikkelgedeelte?

Werkom opereert in een complexe omgeving. Dat is op zichzelf al een risico. De ingebouwde beheersmaatregelen zijn nog steeds passend; wel is duidelijk dat het perspectief op die risico's verschuift. In de begroting van Werkom zijn volgens de BBV-voorschriften, in de risicoparagraaf expliciete risico's benoemd:* Omzetverlies door structurele afname SW-populatie* De mogelijkheden tot de acquisitie van nieuwe opdrachten zijn beperkt. (balans tussen de het aanbod en mogelijkheden voor de desbetreffende doelgroepen moet gevonden worden)* Inzet nieuwe doelgroepen genereren minder opbrengsten* Blijvende alertheid op privacy en informatiebeveiliging

3. Omgevingsdienst IJmond

Vestigingsplaats	Beverwijk		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling		
Algemene informatie	Omgevingsdienst IJmond voert namens en vóór veertien gemeenten en de provincie Noord-Holland taken uit op het gebied van milieutoezicht en handhaving. OD IJmond ondersteunt en adviseert inwoners en bedrijven op het gebied van milieuvergunningen. Het is een organisatie van circa 120 medewerkers en het werkgebied beslaat ruim 10.000 bedrijven en circa 560.000 inwoners. OD IJmond werkt vanuit twee locaties: Beverwijk en Wormer.		
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Dhr. M.T.A. Hegger		
Programma	o4. Milieu		
Openbaar belang	De omgevingsdienst is verplicht in de vorm van GR georganiseerd		
Bestuurlijk belang	Purmerend is lid van het Algemeen Bestuur.		
Zeggenschap	Bij stemming heeft ieder van de leden van het algemeen bestuur één stem. Voor het nemen van een besluit geldt een gewogen stemverhouding op basis van de jaarlijkse financiële bijdrage.		
Financiële gegevens	Balansdatum	31-12-2022	31-12-2023
	Eigen Vermogen	€ 734.217	€ nnb
	Vreemd Vermogen	€ 11.100.945	€ nnb
	Resultaat na bestemming	€ 121.955	€ nnb
	Deelnemersbijdrage	€ 287.076	€ nnb
Ontwikkelingen en beleidsvoornemens	<ul style="list-style-type: none"> • Bevoegdheid bodemtaken verschuiven van provincie naar gemeenten. Veel van deze taken vallen onder het basistakenpakket en zullen door ODIJ worden uitgevoerd. De bijdrage van de gemeente Purmerend aan de GR is gebaseerd op de uitvoering van alleen de basistaken. Dit is inclusief een bedrag dat bestemd is voor de uitvoering van de over te dragen bodemtaken vanuit de provincie naar de gemeente. Dit bedrag is gebaseerd op inwoneraantallen. • Meer activiteiten worden vergunningplichtig. • Begrip 'inrichting' verdwijnt en wordt vervangen door milieubelastende activiteit. Dit heeft gevolgen voor het basistakenpakket, waardoor verschuiving kan plaatsvinden. • Zo kunnen taken die vanuit de gemeente plaatsvinden, verplicht bij ODIJ worden ondergebracht. Omgekeerd kunnen er ook weer taken teruggaan naar de gemeente. 		
Risico's	De basistaken zijn door alle deelnemers ingebracht in de gemeenschappelijke regeling. Een aantal deelnemers heeft de plustaken met dienstverleningsovereenkomsten bij ODIJ ondergebracht. Het is mogelijk dat er door aanpassing van de		

inhoud van het basistakenpakket meer taken ingebracht moeten worden in de gemeenschappelijke regeling.

4. Vervoersregio Amsterdam

Vestigingsplaats	Amsterdam		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling		
Algemene informatie	De Vervoerregio is een samenwerkingsverband van veertien gemeenten op het gebied van verkeer en openbaar vervoer. Om op een goede manier te overleggen en besluiten te nemen zijn er diverse (bestuurs)vormen van overleg: De regioraad, het dagelijks bestuur, portefeuillehoudersoverleggen en commissies.		
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Dhr. C. Lageveen		
Programma	05. Bereikbaarheid		
Openbaar belang	De Vervoerregio Amsterdam zet zich in voor een optimale bereikbaarheid van de Amsterdamse regio. Als regisseur van het regionale verkeer en vervoer dragen zij bij aan goede verbindingen tussen bestemmingen, zodat mensen zich per openbaar vervoer, fiets of auto snel, veilig en comfortabel kunnen verplaatsen.		
Bestuurlijk belang	Het Dagelijks Bestuur (DB) van de Vervoerregio Amsterdam bestaat uit drie leden: een wethouder verkeer en vervoer uit Zaanstreek-Waterland, Amstelland-Meerlanden en Amsterdam. De voorzitter is gekozen door de DB-leden. Het DB vergadert eens per drie weken. De Regioraad, het belangrijkste bestuursorgaan van de Vervoerregio, telt 51 leden. De besturen van de betrokken gemeenten kiezen zelf hun vertegenwoordigers, veelal leden uit de eigen raad. Vanuit Purmerend zitten 5 gemeenteraadsleden in de Regioraad. De Regioraad en het Dagelijks Bestuur worden geadviseerd vanuit de portefeuillehoudersoverleggen, waar de vakwethouders van de veertien gemeenten in vertegenwoordigd zijn. Burgemeesters en wethouders van de vervoerregiogemeenten voeren een aantal keren per jaar overleg met elkaar. De Vervoerregio Amsterdam kent twee portefeuillehoudersoverleggen Verkeer en Vervoer en Algemene Zaken.		
Zeggenschap	9,8%		
Financiële gegevens	Balansdatum	31-12-2022	31-12-2023
	Eigen Vermogen	€ 0	€ 0
	Vreemd Vermogen	€ 399.432.055	€ 389.047.259
	Resultaat na bestemming	€ 0	€ 0
	Deelnemersbijdrage	€ 0	€ 0
Ontwikkelingen en beleidsvoornemens	Bij de Vervoerregio wordt gewerkt aan de actualisering van het beleidskader. Dit is een belangrijk document, omdat het beleidskader aangeeft welke (mobiliteits)doelen er door de Vervoerregio worden nagestreefd. Opstellen van dit document gebeurt in een intensieve samenwerking met de gemeenten, en andere stakeholders. Voor het zomerreces kunnen ook colleges en raden hun mening geven, alvorens tot definitieve vaststelling word overgegaan.		
Risico's	Geen.		

5. Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland

Vestigingsplaats	Zaandam
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling: openbaar lichaam

Algemene informatie	Op grond van de Wet op de Veiligheidsregio's draagt het college van B&W de volgende taken en bevoegdheden over aan de veiligheidsregio:		
	<ul style="list-style-type: none"> • Het inventariseren van risico's van branden, rampen en crises. • Het adviseren van het bevoegd gezag over risico's van branden, rampen en crises in de bij of krachtens de wet aangewezen gevallen alsmede in de gevallen die in het beleidsplan zijn bepaald. • Het adviseren van het college van burgemeester en wethouders over de taak brandveiligheid. • Het voorbereiden op de bestrijding van branden en het organiseren van de rampenbestrijding en de crisisbeheersing. • Het instellen en in stand houden van een brandweer. • Het instellen en in stand houden van een GHOR. • Het voorzien in de meldkamerfunctie. • Het aanschaffen en beheren van gemeenschappelijk materieel. • Het inrichten en in stand houden van de informatievoorziening binnen de diensten van de veiligheidsregio en tussen deze diensten en de andere diensten en organisaties die betrokken zijn bij sommige van bovengenoemde taken. 		
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Mevr. E. van Selm		
Programma	o8. Veiligheid		
Openbaar belang	Het openbare belang is het voorkomen van of aanpakken van crisisscenario's op een regionale schaal waarbij veiligheid interregionaal gelijk is.		
Bestuurlijk belang	Het Algemeen Bestuur (AB) wordt gevormd door de burgermeesters van de zeven deelnemende gemeenten. Elk lid van het AB heeft één stem (zijnde 14,3%). Het Dagelijks Bestuur (DB) bestaat uit een drietal leden. Het DB is bevoegd tot een aantal wettelijke taken, onder andere op gebied van het benoemen, schorsen en ontslaan van sleutel-functionarissen. De rol van het DB is met name gericht op het procedureel voorbereiden van de vergaderingen van het AB		
Zeggenschap	Elk lid van het Algemeen Bestuur (AD) heeft één stem, wat gelijk staat aan 14,3%.		
Financiële gegevens	Balansdatum	31-12-2022	31-12-2023
	Eigen Vermogen	€ 1.804.000	€ 1.360.000
	Vreemd Vermogen	€ 22.117.000	€ 20.922.000
	Resultaat na bestemming	€ 21.705	-€ 171.000
	Deelnemersbijdrage	€ 7.166.318	€ 7.432.259
Ontwikkelingen en beleidsvoornemens	<ul style="list-style-type: none"> • Beleidsinhoudelijke ontwikkelingen • Versterking crisisbeheersing • Samen Sterk: VrZW en GGD-ZW • Positie vrijwilligers • Brede toekomstige beschouwing brandweezorg • Informatievoorziening 		
Risico's	De brandweezorg in Zaanstad en de specialistische taken in de gehele regio staan onder druk. Door de veranderende positie vrijwilligers komende vanuit de WNRA, de maatschappelijk ontwikkeling dat een vrijwilliger minder een positie voor het leven is en het huidige dekkingsplan is er een risico ten aanzien van de gegarandeerde beschikbaarheid van de brandweer. Hier is echter al een voorstel voor in de maak om dit te verbeteren.		

6. Recreatieschap Twiske-Waterland

Vestigingsplaats	Oostzaan		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling: openbaar lichaam		
Algemene informatie	<p>Twiske-Waterland is ingericht als recreatiegebied om gemeenten en natuurgebieden te ontlasten en aantrekkelijke recreatiemogelijkheid te bieden aan recreanten uit omliggende gemeenten en de regio. Het recreatieschap heeft drie hoofdactiviteiten:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Beheren en in stand houden van de ingerichte gebieden en voorzieningen. 2. Beheren en in stand houden van routenetwerken en boerenlandpaden. 3. Actueel houden en vernieuwen van het aanbod om aan te sluiten bij wensen en behoeften van de recreant. 		
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Dhr. M.T.A. Hegger		
Programma	09. Economie		
Openbaar belang	Het recreatieschap Twiske-Waterland heeft als doel het besturen en beheren van het recreatiegebied. Gezien de ligging en het gebruik van het gebied door de inwoners heeft de provincie/gemeente een direct maatschappelijk belang bij het realiseren van de doelen en neemt daarom deel aan de gemeenschappelijke regeling.		
Bestuurlijk belang	Jaarlijks kan de raad haar gevoelens uitspreken over de begroting en kennis nemen van de jaarrekening en eventuele beleidsdocumenten. In de gemeenschappelijke regeling zijn de bevoegdheden vastgelegd. Voor aanpassing van de regeling is de instemming van alle participanten vereist.		
Zeggenschap	Besluiten over financiële jaarstukken met betrekking tot de participantenbijdrage vinden plaats op basis van een gewogen stemrecht waarbij de gemeente Purmerend 4 van de 27 stemmen (14,8%) heeft. Indien de besluitvorming in het algemeen bestuur gaat over het overige beleid en de uitvoering van het programma heeft de gemeente Purmerend 7 van de 39 stemmen (17,9%).		
Financiële gegevens	Balansdatum	31-12-2022	31-12-2023
	Eigen Vermogen	€ 5.232.582	€ 5.203.785
	Vreemd Vermogen	€ 461.105	€ 282.532
	Resultaat na bestemming	€ 141.039	€ -28.797
	Deelnemersbijdrage	€ 178.528	€ 187.757
Ontwikkelingen en beleidsvoornemens	<p>Het Recreatieschap Twiske-Waterland:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stelde in 2020 een Ambitiedocument vast met daaraan gekoppeld een Uitvoeringsprogramma. Dit Ambitiedocument gaat in op de beleidsdoelstellingen van de deelnemers aan de gemeenschappelijke regeling en beoogt realisatie daarvan op de eigen taakvelden. Het Uitvoeringsprogramma benoemt projecten in 2022 en de jaren erna, plaatst uitvoering in de tijd en gaat in op voorbereiding, participatie en financiering. • Begeleidt evenementen en het ontwikkelen van routes en locaties. • Draagt met haar beheer en onderhoud bewust bij aan biodiversiteit en verleent medewerking aan participatie in onderhoud en projecten voor zelfbeheer. • Zorgt voor structureel (financieel) evenwicht. • Zorgt voor een aantrekkelijke recreatieomgeving met veilige en begaanbare voorzieningen. • Werkt samen met haar erfpachtgevers aan een duurzame toekomst van de recreatiegebieden. 		
Risico's	<ul style="list-style-type: none"> • Overmacht: Optreden extreem weer, brand, (vogel)ziekte en plagen flora en fauna en (drugs)dumpingen. • Geen (grootschalige) evenementen. 		

- Onzekerheid ontwikkelingen door veranderende maatschappelijke perceptie.

7. Waterlands Archief

Vestigingsplaats	Purmerend		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling		
Algemene informatie	<p>Het Waterlands Archief (WA) is een samenwerkingsverband van vijf gemeenten in de regio Waterland op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen en opgericht in 1979 als Streekarchief Waterland. In 2003 werd de naam gewijzigd in het WA. De deelnemende gemeenten zijn Edam-Volendam, Landsmeer, Purmerend, Waterland en Wormerland. De belangrijkste doelstelling van het WA is het duurzaam beheren en beschikbaar stellen van procesgebonden overheidsinformatie. De wettelijke taken van de deelnemende gemeenten zijn gedelegeerd aan het Waterlands Archief. Daaruit vloeien de volgende kerntaken voort:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toezicht op tijdige overdracht van de gemeentelijke archieven en op de kwaliteit van de archiefvorming bij de aangesloten gemeenten en acquisitie van particuliere archieven die een aanvulling vormen op de collectie. • Beheer van de archieven en deze toegankelijk maken door inventarisatie en indexering. • Toezicht houden op de niet-overgebrachte archieven door middel van inspecties op het informatie- en archiefbeheer van de vijf gemeenten. 		
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Mevr. E. van Selm		
Programma	10. Bestuur & concern		
Openbaar belang	Beschikbaar stellen van de collectie aan een zo breed mogelijk publiek in de studiezaal, via website en door educatie en voorlichting. Sinds 2003 werkt het WA structureel samen met de Bibliotheek Waterland om het publieksbereik te vergroten. Archief en bibliotheek verzorgen samen een educatief aanbod voor scholieren en organisatie van evenementen en lezingen. Ook is er structurele samenwerking met omringende archiefdiensten, historische verenigingen en musea en met onderwijsinstellingen.		
Bestuurlijk belang	Het bestuur bestaat uit vijf leden, inclusief de voorzitter. De colleges van de deelnemende gemeenten wijzen uit hun midden ieder één lid aan. Een stemming is alleen geldig indien meer dan de helft van het aantal leden dat zitting heeft en zich niet op grond van lid 2 of anderszins van deelneming aan de stemming moet of heeft onthouden, daaraan heeft deelgenomen. Voor het tot stand komen van een beslissing bij stemming wordt meerderheid van stemmen vereist van hen die een stem hebben uitgebracht, voor zover de regeling niet anders bepaalt. Staken de stemmen, dan beslist de stem van de voorzitter. Alle leden van het bestuur hebben ieder één stem. De burgemeester van Purmerend is voorzitter van het Dagelijks bestuur.		
Zeggenschap	De gemeenschappelijke regeling heeft geen aandelen. Elk lid van het Bestuur heeft één stem, zijnde 20%.		
Financiële gegevens	Balansdatum	31-12-2022	31-12-2023
	Eigen Vermogen	€ 323.695	€ 193.432
	Vreemd Vermogen	€ 79.161	€ 67.251
	Resultaat na bestemming	€ 50.381	€ 7.000
	Deelnemersbijdrage	€ 741.342	€ 737.713
Ontwikkelingen en beleidsvoornemens	Afgelopen jaar heeft het Waterlands Archief zich weer volledig gericht op haar publieke taken. 2023 stond in het teken van de herinrichting van de traditionele studiezaal tot een multifunctionele ruimte voor tentoonstellingen, lezingen, etc. Maar niet alleen de studiezaal is heringericht, ook het overige publieksdeel (vergaderzaal en kantine)		

van het gebouw is meegenomen. Eind 2023 is het Waterlands Archief halverwege het Uitvoeringsplan 2022-2025 gekomen. Aan een aantal punten binnen het Uitvoeringsplan 2022-2025 zal de komende twee jaar nog meer invulling worden gegeven. Zo streeft het Waterlands Archief naar afronding van het project vervanging bouwvergunningen in deze beleidsperiode en zal de nieuwe studiezaal gebruikt gaan worden voor diverse activiteiten in samenwerking met onze culturele partners.

Risico's

Het financieel jaarresultaat over 2023 is positief maar fluctueert door de jaren heen. Het voorstel is dan ook om dit resultaat toe te voegen aan de financiële reserve om de weerstandscapaciteit te vergroten.

Privaatrechtelijke organisaties

1. SVP Holding BV

Vestigingsplaats	Purmerend		
Rechtsvorm	Besloten vennootschap		
Algemene informatie	SVP Holding BV is het stadsverwarmingsbedrijf van de gemeente Purmerend. SVP (Stadsverwarming Purmerend) is opgericht in 1981 en verzelfstandigd in 2007. SVP voorziet bijna 28.000 klanten (ca. 28.700 aansluitingen) van warmte en warm water. Van alle gebouwen in Purmerend is ca. 75% aangesloten op het warmtenetwerk van SVP.		
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Dhr. A.O.C. Boer		
Programma	Overzicht algemene Dekkingsmiddelen		
Openbaar belang	SVP verzorgt warmte en warm water voor veel inwoners en bedrijven in Purmerend. SVP heeft op basis van artikel 2 van de Warmtewet de plicht warmtelevering in het verzorgingsgebied zeker te stellen, tegen redelijke voorwaarden en met inachtneming van een goede kwaliteit van dienstverlening.		
Bestuurlijk belang	De gemeente heeft stemrecht in de aandeelhoudersvergadering		
Zeggenschap	De gemeente heeft 100% van de aandelen SVP Holding BV.		
Financiële gegevens	Balansdatum	31-12-2023	31-12-2022
De gepresenteerde cijfers zijn afkomstig uit de vastgestelde jaarrekeningen 2022 en 2023.	Eigen Vermogen	€ 33.187.000	€ 35.350.000
	Vreemd Vermogen	€ 130.879.000	€ 119.795.000
	Resultaat na bestemming	€ -1.460.000	€ 4.351.000
	Deelnemersbijdrage/dividend	€ 0	€ 700.000
Ontwikkelingen en beleidsvoornemens	<ul style="list-style-type: none"> • Medio februari 2023 is SVP geconfronteerd met technische problemen in de Bio Warmtecentrale (BWC). Gedurende 10 maanden heeft er bij SVP een hersteloperatie plaatsgevonden om te zorgen dat eind november 2023 alle technische problemen bij de BWC zijn opgelost en de BWC weer volledig operationeel te hebben. De technische problemen leiden in 2023 tot een financiële tegenvaller die vooral ontstaat door de inzet van de HulpWarmteCentrales met hoge gasprijzen; • Er is sprake van een energiecrisis. Deze crisis heeft invloed op de door SVP te hanteren tarieven voor zowel 2023 als 2024. De overheid heeft voor 2022 en 2023 een Energietoeslag verstrekt voor lagere inkomens. De Energietoeslag is met ingang van 2024 vervangen door een Tijdelijk Noodfonds Energie. Het prijsplafond zoals ingesteld in 2023 geldt niet meer vanaf 2024; • De productie van de BWC is voor 2023 uitgekomen op 548.127 GJ. Dat is 304.189 GJ minder dan 2022 (852.316 GJ) vanwege de problemen met de ketels gedurende 2023; • SVP heeft ultimo 2023 ruim 28.200 klanten (ruim 28.900 aansluitingen), een toename ten opzichte van 2022 van ongeveer 400 klanten (200 aansluitingen); 		

- Voor het aantal ongeplande leveringsonderbrekingen werd in 2023 in 0 gevallen wettelijke compensatie uitbetaald (2022:3). Het aantal ongeplande onderbrekingen bedroeg in 2023 29 (2022: 47). Het aantal geplande onderbrekingen was in 2023: 214 (2022: 450). Dat is 236 minder dan in 2022;
- De klanttevredenheid is gelijk gebleven met een 7,4. Dit wordt twee jaarlijks opgevraagd.

De huidige ontwikkelingen betreft o.a. het verder optimaliseren van de bestaande BioWarmteCentrale en het verbeteren van het warmtenet om een stabiele en betrouwbare warmtelevering voor de komende jaren te blijven verzorgen, verdere verduurzaming van de warmtebronnen o.a. doormiddel van andere bronnen zoals aardwarmte (geothermie) en warmte uit afval- en/of oppervlaktewater, de samenwerking met HVC voor Geothermie, de plaatsing van slimme meters en de bijbehorende ICT transitie en het vervolg Proeftuin Gasvrij.

Risico's

SVP is actief in een dynamische omgeving die zowel door de wisselende marktomstandigheden als door veranderen overheidsbeleid wordt bepaald. De belangrijkste afhankelijkheden daarin zijn de inzet van de BWC en de staat van het warmtenet (van invloed op warmteverlies en warmteonderbrekingen). Daarnaast spelen de van toepassing zijnde Wet-en regelgeving, gasprijontwikkeling, graaddagenontwikkeling (en de daaraan gerelateerde afzet) en de hoogte van de inflatie een belangrijke rol in de bedrijfsvoering van SVP.

De gemeentelijke deelneming in SVP staat voor € 38 miljoen op de balans. Daarnaast is het volledig vreemd vermogen van SVP uitgeleend danwel van een borgstelling voorzien. Kortom de gemeente heeft een grote financiële verwevenheid met de SVP.

2. HVC NV

Vestigingsplaats	Alkmaar		
Rechtsvorm	Naamloze vennootschap		
Algemene informatie	HVC is verantwoordelijk voor het duurzaam afvalbeheer van haar aandeelhouders. Daarnaast produceert HVC duurzame energie en levert deze aan gemeenten, waterschappen, bedrijven en particulieren. De kerntaken van HVC zijn grondstoffenmanagementen opwekking en levering van duurzame energie. Bovendien ondersteunt HVC haar aandeelhouders bij het in kaart brengen van maatregelen voor lokale verduurzaming. HVC is actief in Nederland en binnen Nederland de grootste niet-commerciële afvalinzamelaar. HVC heeft 52 aandeelhoudende gemeenten en 8 waterschappen uit Noord-Holland, Zuid-Holland, Flevoland en Friesland.		
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Dhr. A.O.C. Boer		
Programma	Overzicht algemene Dekkingsmiddelen		
Openbaar belang	HVC is een publiek nutsbedrijf op het gebied van afval, energie en warmte. HVC zet in op de transitie van een restafvalverbrander in een grondstoffen- en duurzaam energiebedrijf.		
Bestuurlijk belang	De gemeente heeft stemrecht in de aandeelhoudersvergadering		
Zeggenschap	De gemeente heeft 113 van de 3.654 gewone aandelen (3,09%).		
Financiële gegevens	Balansdatum	31-12-2023	31-12-2022
	Eigen Vermogen	€ 233.501.000	€ 198.697.000
	Vreemd Vermogen	€ 928.387.000	€ 879.581.000
	Resultaat na bestemming	€ 34.897.000	€ 28.239.000
	Deelnemersbijdrage/dividend	n.v.t.	n.v.t.

Ontwikkelingen en beleidsvoornemens HVC is een belangrijke partij in het realiseren van lokale duurzaamheidsambities. Naast de afvalverwerking is HVC ook de kennispartner voor SVP waar het gaat om geothermie. In 2023 waren de volgende zaken van belang:

- de productie en afzet van duurzame energie nam verder toe;
- de prijsontwikkelingen op zowel de energie- als de grondstoffenmarkt hebben geleid tot hoger dan geprognoseerde omzetten en resultaten;
- bestaande warmtenetten zijn uitgebreid en verdicht, er is begonnen met de aanleg van nieuwe warmtenetten.

Risico's HVC is een bedrijf met veel risico's en heeft om die reden een uitgebreid risicomanagementsysteem. De belangrijkste risico's zijn:

- Continuïteitsproblemen door brand of machinebreuk;
- Prijsdaling grondstoffen;
- Wijziging brandbaarheid afval;
- Afname verzekeraarbaarheid;
- Financiële risico's zoals rente- en liquiditeitsrisico's.

3. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

Vestigingsplaats	's-Gravenhage		
Rechtsvorm	Naamloze vennootschap		
Algemene informatie	De Staat der Nederlanden, provincies, gemeenten, waterschappen en andere openbare lichamen zijn de deelnemers.		
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Dhr. A.O.C. Boer		
Programma	Overzicht algemene Dekkingsmiddelen		
Openbaar belang	De N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarmee is de bank essentieel voor de publieke taak.		
Bestuurlijk belang	De gemeente heeft stemrecht in de aandeelhoudersvergadering.		
Zeggenschap	De gemeente heeft 14.040 aandelen van de 55.690.720 aandelen (0,0252%)		
Financiële gegevens	Balansdatum (€ miljoen)	31-12-2023	31-12-2022
	Eigen Vermogen	€ 4.721	€ 4.615
	Vreemd Vermogen	€ 110.819	€ 107.459
	Resultaat na belastingen	€ 254	€ 300
	Deelnemersbijdrage/dividend	€ 30.326 (dertig duizend drie honderd zes en twintig euro)	€ 35.100 (vijfendertig duizend honderd euro)
Ontwikkelingen en beleidsvoornemens	BNG Bank wil een relevante speler zijn in de financiering van Nederlandse decentrale overheden en in de sectoren wonen, zorg, onderwijs, energie en infrastructuur. Wat betreft langlopende kredietverlening wil de bank rendabel voorzien in meer dan de helft van de langlopende kredietvraag van deze klantengroepen. BNG Bank streeft niet naar winstmaximalisatie, maar naar een redelijk rendement. Dit rendement komt via dividend ten goede aan de aandeelhouders, uitsluitend overheden, en in het verlengde daarvan aan de samenleving.		

Risico's Op de gemeentelijke balans zijn aandelen in de BNG opgenomen voor een bedrag van € 33.478. Dit is tevens het risicobedrag.

4. Alliander NV

Vestigingsplaats	Arnhem		
Rechtsvorm	Naamloze vennootschap		
Algemene informatie	Alliander is op 1 juli 2009 ontstaan bij de verkoop van Nuon. Het ontwikkelt en beheert energienetten. Via kabels en leidingen ontvangen ruim drie miljoen Nederlandse huishoudens en bedrijven elektriciteit, gas en warmte. Het bedrijf beheert meer dan 90.000 km elektriciteitsnet en 40.000 km gasnet.		
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Dhr. A.O.C. Boer		
Programma	Overzicht algemene Dekkingsmiddelen		
Openbaar belang	Energie voor iedereen betrouwbaar, betaalbaar en bereikbaar te houden. Alliander heeft alleen publieke aandeelhouders.		
Bestuurlijk belang	De gemeente heeft stemrecht in de aandeelhoudersvergadering.		
Zeggenschap	De gemeente heeft 372.370 aandelen van de 136.794.964 aandelen (0,27%).		
Financiële gegevens	Balansdatum (€ miljoen)	31-12-2023	31-12-2022
	Eigen Vermogen	€ 4.794	€ 4.570
	Vreemd Vermogen	€ 6.897	€ 6.122
	Resultaat na bestemming	€ 267	€ 198
	Deelnemersbijdrage/dividend	€ 327.000 (driehonderd zevenentwintig duizend euro)	€ 223.000 (tweehonderd driewintig duizend euro)
Ontwikkelingen en beleidsvoornemens	<p>Als netbeheerder staat Alliander voor de opdracht om de capaciteit van het elektriciteitsnet op een groot aantal plekken te verdubbelen in 2030. Deze investeringen moeten worden voorgefinancierd. Dit gebeurt grotendeels met vreemd vermogen, maar ook aandeelhouders zijn gevraagd extra kapitaal te verstrekken.</p> <p>In 2023 waren de volgende zaken van belang:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Forse toename vraag naar aansluitingen en vraag naar electriciteit (verwachting 10 jaar files op electriciteitsnet); • Energietransitie onder druk door tekort aan rechnerisch personeel, beschikbare ruimte openbare omgeving en welk energiesysteem waar komt (warmte, groen gas, waterstof of electriciteit) en langlopende procedures. 		
Risico's	Alliander is een groot bedrijf. Het belang van het bedrijf voor de gemeente is groot. Risico's waar het bedrijf mee te maken heeft is thans vooral gelegen in de klimaatverandering (transitie en fysieke risico's). In 2021 is besloten tot deelname in een lening van € 600 miljoen die in 2028 volledig zal zijn omgezet in aandelenkapitaal.		

5. InWest Regio BV

Vestigingsplaats	Amsterdam
Rechtsvorm	Besloten vennootschap
Algemene informatie	In oktober 2021 is de Regionale Ontwikkelingsmaatschappij voor de Metropoolregio Amsterdam en de regio Noord-Holland Noord opgericht. Deze besloten vennootschap

heeft als aandeelhouders de provincie Noord-Holland en de Noord-Hollandse gemeenten (waarvan een aantal dit in de vorm van een gezamenlijk aandeelhouderschap doen).

De InWest Regio B.V. heeft een 50% deelneming in een BV waar het Rijk ook voor 50% in deelneemt. Deze gezamenlijke vennootschap stuurt een MKB fonds aan. De InWest regio B.V. stuurt zelf ook een transitiefonds aan. De twee fondsen hebben ieder een eigen onafhankelijk investeringscomité.

Bestuurlijke vertegenwoordiger	Dhr. M.T.A. Hegger		
Programma	Overzicht algemene Dekkingsmiddelen		
Openbaar belang	<p>InWest Regio B.V. is opgericht met het oog op 3 kansen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Invullen van de ontbrekende schakel in het landelijk nog niet dekkende netwerk van regionale ontwikkelings-maatschappijen en daardoor mede invulling en uitvoering kunnen geven aan rijksregelingen (onder andere momenteel de COVID-19 Overbruggingsleningen, REACT EU 2021 en verschillende regelingen i.h.k.v. de transitie naar circulaire economie). • Inspelen op en ondersteunen van innovatief Midden- en Klein- Bedrijf (mkb) en versnellen van de grote transitieopgaven (energie- en circulair) door het bieden van kennis, menskracht en financiële middelen. • Aantrekken van herstelmiddelen na de coronacrisis vanuit Europese Unie, Rijk en Invest NL. 		
Bestuurlijk belang	De gemeente heeft stemrecht in de aandeelhoudersvergadering.		
Zeggenschap	<p>Uitgangspunt is dat gemeenten tot een bedrag gelijk aan 1% van de gemeentebegroting over het jaar 2019 inleggen in de BV wanneer zij daarin deelnemen. Het begrotingstotaal in het jaar 2019 voor de gemeente Beemster bedroeg € 18.084.000 en voor de gemeente Purmerend € 239.851.000. De investering bedraagt derhalve € 2.579.935. Tot en met 31 december 2021 zijn de 2.580 aandelen van elk 1 euro groot volgestort (Beemster € 181 en Purmerend € 2.399). Gedurende 2022 (1 keer) en 2023 (2 keer) hebben kapitaalstorting plaatsgevonden ter grootte van elke keer € 257.935 (per keer 10% van het totaal toegezegd bedrag). Het resterende kapitaal (70%) wordt door InWest Reg in tranches opgevraagd bij de aandeelhouders..</p>		
Financiële gegevens	Balansdatum	31-12-2023	31-12-2022
	Eigen Vermogen	€ 41.611.829	€ 18.271.978
	Vreemd Vermogen	€ 131.082	€ 6.315.526
	Resultaat na bestemming	€ 2.921.012.	€ -1.594.635
	Deelnemersbijdrage/dividend	n.v.t.	n.v.t.
	<i>De gepresenteerde cijfers zijn afkomstig uit de vastgestelde jaarrekeningen 2022 en 2023.</i>		
Ontwikkelingen en beleidsvoornemens	<p>InWest Regio B.V. is op 7 oktober 2021 opgericht en heeft een verlengd boekjaar. Met de oprichting van InWest Regio B.V. is er een einde gekomen aan het proces tot de vorming van een regionale ontwikkelingsmaatschappij in Noord-Holland. De vennootschap is vanaf 2022 gestart met de opgave om versneld uitvoering te geven aan de energietransitie en de transitie naar de circulaire economie. Doel is maatregelen te nemen waarmee de economie gestimuleerd wordt om enerzijds banen te behouden en anderzijds nieuwe duurzame werkgelegenheid te creëren. De primaire focus ligt op het regionaal innovatiepotentieel en daarmee impact gedreven handelen. Met deze focus legt InWest Regio zich toe op de meest kansrijke transities, sectoren en technologieën van de regio.</p> <p>In 2024 zal een oplossing worden geboden voor het ontbreken van een fiscale eenheid voor de BTW tussen ROM InWest en InWestRegio B.V..</p>		

Risico's De bij de beleidsvoornemens gemelde investeringen gaan gepaard met risico's. Daar worden diverse maatregelen voor genomen. In de door de aandeelhouders vastgestelde investeringsreglementen zijn de kaders voor de allocatie van middelen bepaald. Hierbij geldt het streven naar revolverendheid (100%) voor het mkb-fonds en, gelet op het risicoprofiel, nominale revolverendheid voor het Transitiefonds als ondergrens voor het investeringsreglement.

6. V.O.F. De Beemster Compagnie

Vestigingsplaats	Middenbeemster		
Rechtsvorm	Vennootschap Onder Firma (VOF)		
Algemene informatie	VOF De Beemster Compagnie is opgericht in 2011 door de gemeente Beemster en Bouwfonds Ontwikkeling B.V. (thans BPD Ontwikkeling). Dit op basis van een verhouding van 50/50. De doelstelling is het produceren van bouw- en woonrijpe grond en het verkopen van bouwrijpe kavels. Dit gebeurt in de gebiedsontwikkelingen De Nieuwe Tuinderij te Zuidoostbeemster (ca. 530) en De Keyser te Middenbeemster (ca. 590)		
Bestuurlijke vertegenwoordiger	P. Verkroost		
Programma	Ruimtelijke Ontwikkeling		
Openbaar belang	De Beemster Compagnie heeft als doel elk jaar in totaal circa 100 woningen op te leveren (conform Waterlands Wonen) in Middenbeemster en Zuidoostbeemster. Op basis van de samenwerkingsovereenkomst betreft dit enkel koopwoningen, maar de ruimte in het bestemmingsplan wordt thans ook benut om sociale huurwoningen te realiseren. Daarnaast wordt in De Keyser een school (IKC) gerealiseerd.		
Bestuurlijk belang	Vanuit de gemeente is er een wethouder als vennoot aanwezig die verantwoordelijk is voor de uitvoering vanuit de gemeentelijke zijde. Ook de andere eigenaar, BPD, heeft een vennoot. Minimaal tweemaal per jaar komen de vennoten bij elkaar en bespreken de voortgang in deze vennotenvergadering, inclusief het maken van keuzes indien hier aanleiding toe is.		
Zeggenschap	De gemeente is voor 50% eigenaar van de VOF.		
Financiële gegevens	Balansdatum	31-12-2022	31-12-2023
	Eigen Vermogen	€ 6.122.618	€ 6.963.156
	Vreemd Vermogen	€ 362	€ 2.767
	Resultaat na bestemming	€ 3.061.309	€ 3.481.578
	Deelnemersbijdrage/dividend	n.v.t.	n.v.t.
Ontwikkelingen en beleidsvoornemens	<p>De ontwikkelingen in De Keyser en met name De Nieuwe Tuinderij naderen hun voltooiing. De grondexploitatie De Nieuwe Tuinderij is uitontwikkeld. In 2023 zijn de laatste kavels uitgegeven. In 2024 wordt De Nieuwe Tuinderij aan de gemeente overgedragen.</p> <p>In De Keyser zijn in deelplan 6/7 99 seriematige woningen verkocht. Hiervan zijn 24 sociale huurwoningen voor Wooncompagnie, de overige woningen worden door BPD verkocht aan particulieren. De start bouw voor de woningen in deelplan 6A en 7 is april 2024, waarna in 2025 de oplevering van de woningen zal plaatsvinden.</p> <p>In 2023 hebben omwonenden mee kunnen denken over de plannen voor het nieuwe IKC in deelplan 6B. De gemeente heeft aan architect geselecteerd voor de bouw. In de GREX is hiervoor 5.000 m2 voorzien. De precieze stedenbouwkundige inpassing wordt in 2024 afgerond.</p>		

Risico's

Er is geen risico waar het gaat om het doel van de samenwerkingsovereenkomst: een tenminste op nul sluitende grondexploitatie. Momenteel is het verwachte exploitatieresultaat voor de twee gebiedsexploitaties ruim positief. In 2024 kan voor de Nieuwe Tuinderij winstuitkering plaatsvinden. Er zijn geen leningen meer en de liquide middelen laten dit toe.

8 Wet open overheid

De Wet open overheid (Woo) is op 1 mei 2022 in werking getreden en heeft de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) vervangen. De Woo is bedoeld om overheden transparanter te maken en moet ervoor zorgen dat overheidsinformatie beter en makkelijker vindbaar is. Een onderdeel daarvan is de opdracht aan bestuursorganen om in de begroting en de jaarstukken aan te geven hoe rekening wordt gehouden met de bepalingen in de Woo. Dit jaar nemen we de verantwoording vanuit de Woo voor het eerst op in de jaarrekening.

Actieve openbaarheid

De Woo legt de nadruk op het uit eigen beweging openbaar maken van informatie. Op dit moment heeft de Woo nog geen verplichtingen aan bestuursorganen opgelegd om bepaalde categorieën van informatie openbaar te maken, zoals bijvoorbeeld bestuursstukken, adviezen van adviescolleges, overeenkomsten en convenanten. Eind 2022 is bekend geworden dat het Platform Open Overheidsinformatie, een landelijke voorziening waar openbaar gemaakte stukken te vinden moeten zijn, geen doorgang vindt. Een vereenvoudigde versie, de Woo-index, komt hiervoor in de plaats. In 2023 zijn we begonnen met het invullen hiervan.

Woo-verzoeken

Op grond van de Woo kan iedereen een verzoek om informatie indienen. In 2023 is het aantal ontvangen Woo-verzoeken ten opzichte van het jaar daarvoor toegenomen. Een deel van de verzoeken wordt niet binnen de daarvoor gestelde termijnen beantwoord. In de tweede helft van 2023 is meer aandacht besteed aan het verbeteren van de werkprocessen met betrekking tot het afhandelen van de Woo-verzoeken.

Informatiehuishouding en openbaarmaking

De wijze waarop wij in onze organisatie omgaan met informatie staat in direct verband met openbaarmaking. Waarbij informatiehuishouding de randvoorwaarden en orde schept van waaruit openbaarmaking kan plaatsvinden. De Woo is onderdeel van een breder pakket aan informatiewetten waaraan onze organisatie de komende jaren moet voldoen. Deze wetten geven de aanzet tot een verdere digitalisering van onze dienstverlening en zijn van invloed op de gehele organisatie. Om alle ontwikkelingen op het gebied van informatie vanuit samenhang in goede banen te leiden is in 2023 besloten een team-Informatievoorziening (team-IV) op te richten. Er is een start gemaakt met het in kaart brengen waar we staan als organisatie en wat nodig is om aan de vereisten van openbaarmaking te voldoen.

Openbaarheid in de organisatie

Binnen de organisatie gaan wij op individueel niveau zorgvuldig om met onze informatie en het gebruik van informatiekanaalen. Het is belangrijk voor het goede functioneren van de gemeentelijke organisatie dat op de werkvloer ruimte is om in vertrouwen met elkaar van gedachten te wisselen. Vanuit de context van bewustwording en de balans tussen vertrouwelijk en transparant is in 2023

gestart met het gesprek over de betekenis van de Woo voor onze organisatie. Hierbij zijn ook Woo ambassadeurs van de VNG betrokken. Deze ambassadeurs geven handvatten voor het voeren van het goede gesprek over de Woo op het scharnierpunt van het ambtelijk en bestuurlijk vlak.

Jaarrekening 2023

